

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

ХІІ^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

LIІ заседание, сжбота, 21 декемврий 1902 г.

(Открито отъ г. подпрѣседателя А. Франга, въ 9 ч. и 15 м. прѣди пладнѣ.)

Прѣседателствующъ А. Франга: (Звъни.) Засѣданието се открива.

Г-нъ секретарь ще прочете поименния списъкъ на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь П. Шоповъ: (Прочита списъка. Отсъствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: М. Абаджиевъ, А. Буровъ, Н. Габровски, А. Геновъ, М. Георгиевъ, В. Димчевъ, Д. Драгиевъ, М. Игнатовъ, П. Калинковъ, А. Каназирски, Д. Карамановъ, Г. Кирковъ, П. Ковачевъ, Д. Колевъ, Ан. Коновъ, В. Кръстевъ, С. Махмудовъ, Н. Мушановъ, Т. Орловъ, Вен. Поповъ, А. Станчовъ, М. Стояновъ, А. Страшимировъ, Д. Тончевъ, Г. Трифоновъ, Д. Филовъ, Д. Христовъ, Н. Христовъ, М. Хюсеиновъ и П. Чаушовъ.)

Прѣседателствующъ А. Франга: Отъ 188 народни прѣдставители отсъствуватъ 30. Има законното число народни прѣдставители—засѣданието продължава.

Прѣседателството има да направи слѣдующитѣ съобщения на г. г. народнитѣ прѣдставители. Първо, отговора на телеграмата, която прѣседателството, по разрѣшение на Народното Събрание, изпрати до Княгина Клементина по случай Новата година. Нейно Царско Височество Княгина Клементина телеграфира до прѣседателството: (Чете.)

„Трогната отъ поздравленията и благопожеланията на Народното Събрание и неговото прѣседателство, изказвамъ на всички моята сърдечна благодарностъ.

Клементина.“

Второ, разрѣшенъ е, по причина на болестъ, 3-дневенъ отпускъ на Сливенския народенъ прѣдставитель г. Георги Кирковъ.

Пристапи се къмъ дневния редъ: трето четене на закона за приходоразходния бюджетъ на Княжеството за 1903 г. Г-нъ докладчикътъ има думата.

Докладчикъ П. Шоповъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за приходоразходния бюджетъ на Княжеството за 1903 г.

Чл. 1. Разрѣшава се на министритѣ да произведатъ, съгласно законитѣ въ Княжеството, прѣзъ 1903 г. разходитѣ, означени въ приложенитѣ при настоящия законъ разходни таблици на обща сума 97.753.910, а именно:

а) по Върховното правителство	2.073.620 л.
б) „ Държавнитѣ дългове	26.397.252 „
в) „ Върховната Сметна Палата	188.750 „
г) „ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията	3.617.637 „
д) „ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи	6.566.642 „
е) „ Министерството на Народното Просвѣщение	8.367.924 „
ж) „ Министерството на Финанситѣ	4.860.370 „
з) „ Министерството на Правосъдието	4.612.584 „
и) „ Министерството на Войната	23.310.362 „
к) „ Министерството на Търговията и Земледѣлието	4.839.742 „
л) „ Министерството на Обществениитѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията	12.919.027 „
Всичко	97.753.910 л.

Чл. 2. За покриване на горнитѣ разходи министритѣ се задължаватъ, съобразно съ надлежнитѣ закони въ Княжеството, да събератъ прѣзъ 1903 г. приходитѣ, означени въ приложената при настоящия законъ таблица на обща сума 98.017.900, подраздѣлени както слѣдва:

а) прѣки данъци	39.077.000 л.
б) косвенн данъци	30.670.500 "
в) берии	6.017.500 "
г) глоби	697.000 "
д) доходи отъ съобщения	11.590.400 "
е) доходи отъ държавни имоти и капитали	5.897.000 "
ж) случайни постъпления	4.068.500 "
Всичко	98.017.900 л.

Повече приходъ 263.990 л.

Чл. 3. Разрѣшава се на Министра на Финанситѣ, при изпълнението на бюджета за 1903 г. и за смѣтка на сѣщия бюджетъ, да издава съкровищни бонове най-много за 8.000.000 л., лихвата на които да не надминава 7% годишно."

Л. Дуковъ: Азъ мисля, че трѣбва да се гласува поотдѣлно, защото нѣкои прѣдставители могатъ да бждатъ съгласни да приематъ разходния бюджетъ, а да не приематъ нѣкои пера отъ приходния.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Туй е трето четене, г-нъ Дуковъ. Полагамъ на поименно гласуване. Моля г. секретаря да чете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретаръ П. Шоповъ: (Прочита списъка, а г. г. народнитѣ прѣдставители гласуватъ.)

М. Абаджиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Абаджиевъ — за;
 П. Абрашевъ — (отсѣтствува);
 И. Арнаудовъ — (отсѣтствува);
 А. Арсениевъ — (отсѣтствува);
 С. Арсениевъ — (отсѣтствува);
 Н. Бадински — (отсѣтствува);
 Х. Бакаловъ — (отсѣтствува);
 Т. Балабановъ — (отсѣтствува);
 М. Балтовъ — (отсѣтствува);
 Н. Беневъ — (отсѣтствува);
 Д. Благоевъ — противъ;
 А. Блажевъ — (отсѣтствува);
 И. Вобековъ — за;
 С. С. Вобчевъ — (отсѣтствува);
 М. Божковъ — за;
 Х. Боневъ — противъ;
 Т. Бурмовъ — (отсѣтствува);
 С. Бурмовъ — (отсѣтствува);
 А. Буровъ — (отсѣтствува);
 П. Бѣчваровъ — за;
 Г. Бѣльовъ — за;
 Г. Василевъ — противъ;
 И. Василевъ — за;
 Кара Хр. Василевъ — (отсѣтствува);
 И. Веселиновъ — (отсѣтствува);
 Т. Влайковъ — противъ;
 И. Воденчаровъ — за;
 Д. Вълчевъ — за;
 Х. Върбеновъ — за;
 П. Вѣжаровъ — (отсѣтствува);
 Н. Габровски — (отсѣтствува);

А. Гевевъ — (отсѣтствува);
 И. Георговъ — противъ;
 И. Георгиевъ — противъ;
 М. Георгиевъ — (отсѣтствува);
 И. Гешовъ — (отсѣтствува);
 Н. Гимиджийски — (отсѣтствува);
 К. Господиновъ — за;
 А. Груевъ — (отсѣтствува);
 И. Гърковъ — за;
 Н. Дечевъ — (отсѣтствува);
 К. Диловски — за;
 В. Димчевъ — (отсѣтствува);
 В. Димитровъ — противъ;
 Д-ръ Г. Гаговъ — за;
 Д-ръ Н. Генадиевъ — за;
 Д-ръ П. Гудевъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ С. Даневъ — за;
 Д-ръ К. Икономовъ — за;
 Д-ръ К. Милановъ — противъ;
 Д-ръ Д. Милковъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ С. Мирковъ — за;
 Д-ръ Д. Молловъ — за;
 Д-ръ П. Ношковъ — за;
 Д-ръ А. Радевъ — за;
 Д-ръ А. Ходжевъ — за;
 К. Досевъ — (отсѣтствува);
 М. Доспатски — (отсѣтствува);
 Д. Драгиевъ — (отсѣтствува);
 П. Драгулевъ — за;
 Л. Дуковъ — противъ § 1;
 Д. Дяковъ — (отсѣтствува);
 И. Еневъ — за;
 Я. Забуновъ — (отсѣтствува);
 Г. Згуревъ — (отсѣтствува);
 П. Златаровъ — за;
 Д. Зографски — за;
 М. Игнатовъ — за;
 Д. Икономидисъ — за;
 С. Ицковъ — за;
 П. Калинковъ — (отсѣтствува);
 К. Калчовъ — (отсѣтствува);
 С. Калчовъ — за;
 Х. Камбуровъ — за;

А. Каназирски — (отсѣтствува);
 М. Каравасилевъ — за;
 П. Каравеловъ — (отсѣтствува);
 Д. Карамановъ — (отсѣтствува);
 А. Каранешевъ — (отсѣтствува);
 И. Карастояновъ — за;
 К. Кафеджийски — (отсѣтствува);
 О. Кечели — за;
 Г. Кирковъ — (отсѣтствува);
 В. Кобуровъ — за;
 П. Ковачевъ — (отсѣтствува);
 Д. Колевъ — (отсѣтствува);
 Ан. Коновъ — (отсѣтствува);
 Ат. Коновъ — противъ;
 Г. Константиновъ — за;
 Н. Константиновъ — (отсѣтствува);
 Б. Кръстевъ — (отсѣтствува);
 Г. Кутинчевъ — за;
 Г. Кърджиевъ — за;
 Н. Лазаровъ — (отсѣтствува);
 С. Лафчиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Лефтеровъ — за;
 А. Людскановъ — за;
 М. Маджаровъ — (отсѣтствува);
 К. Малевъ — (отсѣтствува);
 Х. Мановъ — (отсѣтствува);
 Д. Манчовъ — за;
 Д. Марковъ — (отсѣтствува);
 Н. Марковъ — (отсѣтствува);
 П. Марковъ — противъ;
 С. Махмудовъ — за;
 М. Месудовъ — (отсѣтствува);
 М. Милевъ — (отсѣтствува);
 Б. Минчовъ — (отсѣтствува);
 К. Мирски — за;
 С. Митовъ — за;
 Т. Михайловъ — противъ;
 Х. Бей Мустафа Бейовъ — за;
 Н. Мушановъ — (отсѣтствува);
 В. Наковъ — за;
 Е. Начевъ — (отсѣтствува);
 Н. Начовъ — за;
 Т. Начовъ — (отсѣтствува);
 С. Недевъ — (отсѣтствува);
 Х. Неджибъ Бей — за;
 И. Нейчовъ — (отсѣтствува);
 Т. Орловъ — (отсѣтствува);
 М. Павловъ — (отсѣтствува);
 П. Пановъ — (отсѣтствува);
 Г. Пасаровъ — за;
 Г. Пеневъ — за;
 Д. Петковъ — (отсѣтствува);
 И. Петровъ — (отсѣтствува);
 П. Петринъ — за;
 И. Пецовъ — (отсѣтствува);
 П. Пешевъ — противъ;
 С. Пипевъ — (отсѣтствува);
 С. Пиральбовъ — (отсѣтствува);
 В. Поповъ — за;
 Вен. Поповъ — (отсѣтствува);

Д. К. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Поповъ — за;
 Н. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Пъневски — за;
 Н. Рапеевъ — (отсѣтствува);
 С. Савовъ — за;
 Н. Савчевъ — противъ;
 Я. Сакъзовъ — (отсѣтствува);
 О. Бей Сали Бейовъ — за;
 А. Самоковлийски — за;
 М. Сарафовъ — за;
 Ф. Симидовъ — (отсѣтствува);
 С. Славовъ — (отсѣтствува);
 А. Славчовъ — за;
 И. Соколовъ — противъ;
 В. Стаменовъ — за;
 А. Станчовъ — (отсѣтствува);
 В. Статковъ — за;
 М. Стояновъ — (отсѣтствува);
 Т. Стояновъ — за;
 А. Страшимировъ — (отсѣтствува);
 М. Такевъ — (отсѣтствува);
 Ц. Таслаковъ — (отсѣтствува);
 П. Тенчевъ — (отсѣтствува);
 Т. Теодоровъ — противъ;
 Ю. Теодоровъ — за;
 П. Тодоровъ — за;
 Х. Тодоровъ — за;
 Д. Тоневъ — за;
 Х. Тоневъ — (отсѣтствува);
 Д. Тончевъ — (отсѣтствува);
 Г. Трифоновъ — (отсѣтствува);
 И. Тянковски — за;
 Н. Узуновъ — за;
 А. Урумовъ — за;
 Т. Фератовъ — за;
 Г. Филиповъ — за;
 Д. Филловъ — (отсѣтствува);
 А. Франя — за;
 Е. Хасановъ — за;
 В. Христовъ — противъ;
 Д. Христовъ — (отсѣтствува);
 Н. Христовъ — (отсѣтствува);
 М. Хюсеиновъ — (отсѣтствува);
 Д. Цанковъ — за;
 Н. Цановъ — противъ;
 П. Чаушовъ — (отсѣтствува);
 Н. Шивачевъ — (отсѣтствува);
 Т. Шипковъ — за;
 П. Шоповъ — за;
 Ю. Юсуфовъ — за;
 Д. Яблански — (отсѣтствува);
 Б. Якововъ — за.

Прѣдседателствующъ А. Франя: Резултатътъ
 отъ гласуването е слѣдующиятъ: гласували за 78
 души, противъ — 17 души и отсѣтствуваха 93,
 всичко 188 души. Болшинство: Народното Сѣбрание
 приема закона за приходоразходния бюджетъ на
 Българското Княжество за прѣзъ 1903 г.

На второ мѣсто на дневния редъ имаме трето четене измѣнението на чл. 163 отъ търговския законъ.

Г-нъ докладчикътъ има думата,

Докладчикъ Д. Вълчевъ: (Чете.)

„З а к о н ъ

за измѣнение и допълнение на чл. 136 отъ търговския законъ.

Въ чл. 163 отъ търговския законъ, въ втората му алинея, думитѣ: „при сдружавания тая гаранция може да бѣде и по-малка отъ 5.000 л., но не по-малка отъ 3.000 л.“ се изхвърлятъ, а се прибави въ край на тази алинея слѣдующето: Гаранцията може да бѣде и по-малка отъ 5.000 л., но не по-малка отъ 3.000 л. за сдружаване по чл. 239 п. 6, и не по-малка отъ 200 л. за сдружаване по п. п. 1, 2, 3, 4 и 5 отъ чл. 239.“

К. Мирски: Нѣколко думи, г-да народни прѣдставители. Създаваме малъкъ законъ, но отъ голѣма важность. Тоя законъ е прѣдизвиканъ отъ една страна отъ голѣмий размѣръ на гаранцията, изисквана отъ членоветѣ на управителнитѣ съвѣти на земеделѣческитѣ и други малки дружества, отъ друга страна отъ невъзможността на занаятчиитѣ и земеделѣцитѣ да намиратъ всѣкога пари, цѣнни книжа — облигации или акции, които да даватъ за гаранция. Съ съгласието на г. Министра на Правосъдието, на г. Първия Министъръ и на нѣкои г. г. народни прѣдставители, прави слѣдующето допълнение: (Чете.) „Послѣдна алинея. При спѣсовнитѣ дружества на занаятчи и земеделѣци, съ основенъ капиталъ не повече отъ 30.000 л., и при кооперативнитѣ за производство и потрѣбение сдружавания, гаранцията може да бѣде и въ недвижими имоти чрѣзъ ипотека.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Г-нъ докладчикътъ ще прочете и прибавката на г. Мирски.

Докладчикъ Д. Вълчевъ: Г-нъ Мирски внася и прибавка къмъ измѣнението на чл. 163 отъ търговския законъ. Неговата прибавка е слѣдующата: „При спѣсовнитѣ дружества на занаятчи и земеделѣци, съ основенъ капиталъ не повече отъ 30.000 л., и при кооперативнитѣ за производство и потрѣбение сдружавания, гаранцията може да бѣде и въ недвижими имоти чрѣзъ ипотека.“

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Това измѣнение е добръ да се разбира тъй. Отъ думитѣ, които ще изкажа, ако приеме Народното Събрание, да се разбира, че ипотека щомъ нѣкой дава за гаранция на членството си въ управителния съвѣтъ, да е длъженъ да дава ипотека за въ полза на дружеството, която ипотека може да се запише или да се създаде ипотеченъ

актъ отъ всѣкого одного отъ членоветѣ на управителния съвѣтъ. Ако тѣ не направятъ това временно, всѣки единъ сдружникъ да може да създаде тая ипотека за въ полза на дружеството.

К. Мирски: Тѣй, тѣй!

Докладчикъ Д. Вълчевъ: Комисията е съгласна.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Ония, които приематъ добавката на г. Мирски, която се одобрява и отъ г. министра и отъ самия докладчикъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Сега ще стане поименно гласуване на закона заедно съ добавката на г. Мирски.

Секретаръ П. Шоповъ: (Прочита списъка, а г. г. народнитѣ прѣдставители гласуватъ.)

М. Абаджиевъ — (отсѣтствува);

Н. Абаджиевъ — за;

П. Абрашевъ — (отсѣтствува);

И. Арнаудовъ — (отсѣтствува);

А. Арсениевъ — (отсѣтствува);

С. Арсениевъ — (отсѣтствува);

Н. Бадински — (отсѣтствува);

Х. Бакаловъ — (отсѣтствува);

Т. Балабановъ — (отсѣтствува);

М. Балтовъ — за;

Н. Беневъ — (отсѣтствува);

Д. Благоевъ — за;

А. Блажевъ — за;

И. Бобековъ — за;

С. С. Бобчевъ — (отсѣтствува);

М. Божковъ — за;

Х. Боневъ — за;

Т. Бурмовъ — (отсѣтствува);

С. Бурмовъ — (отсѣтствува);

А. Буровъ — (отсѣтствува);

П. Бѣчваровъ — за;

Г. Вѣльовъ — за;

Г. Василевъ — за;

И. Василевъ — за;

Кара Хр. Василевъ — за;

И. Веселиновъ — (отсѣтствува);

Т. Влайковъ — за;

И. Воденчаровъ — за;

Д. Вълчевъ — за;

Х. Върбеновъ — за;

П. Вжжаровъ — (отсѣтствува);

Н. Габровски — (отсѣтствува);

А. Гевевъ — (отсѣтствува);

И. Георговъ — за;

И. Георгиевъ — за;

М. Георгиевъ — (отсѣтствува);

И. Гешовъ — (отсѣтствува);

Н. Гимиджийски — (отсѣтствува);

К. Господиновъ — за;

А. Груевъ — за;

И. Гърковъ — за;

- Н. Дечевъ — за;
 К. Диловски — за;
 В. Димчевъ — (отсѣтствува);
 В. Димитровъ — за;
 Д-ръ Г. Гаговъ — за;
 Д-ръ Н. Геннадиевъ — за;
 Д-ръ П. Гудевъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ С. Даневъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ К. Икономовъ — за;
 Д-ръ К. Милановъ — за;
 Д-ръ Д. Милковъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ С. Мирковъ — за;
 Д-ръ Д. Молловъ — за;
 Д-ръ П. Ношковъ — за;
 Д-ръ А. Радевъ — (отсѣтствува);
 Д-ръ А. Ходжевъ — (отсѣтствува);
 К. Досевъ — (отсѣтствува);
 М. Доспатски — (отсѣтствува);
 Д. Драгиевъ — (отсѣтствува);
 П. Драгулевъ — за;
 Л. Дуковъ — (отсѣтствува);
 Д. Дяковъ — за;
 И. Еневъ — за;
 Я. Забуновъ — (отсѣтствува);
 Г. Згуревъ — (отсѣтствува);
 П. Златаровъ — за;
 Д. Зографски — за;
 М. Игнатовъ — (отсѣтствува);
 Д. Икономидисъ — за;
 С. Ицковъ — за;
 П. Калинковъ — (отсѣтствува);
 К. Калчовъ — (отсѣтствува);
 С. Калчовъ — за;
 Х. Камбуровъ — за;
 А. Каназирски — (отсѣтствува);
 М. Каравасилевъ — за;
 П. Каравеловъ — (отсѣтствува);
 Д. Карамановъ — (отсѣтствува);
 А. Каранешевъ — (отсѣтствува);
 И. Карастояновъ — за;
 К. Кафеджийски — (отсѣтствува);
 О. Кечели — (отсѣтствува);
 Г. Кирковъ — (отсѣтствува);
 В. Кобуровъ — за;
 П. Ковачевъ — (отсѣтствува);
 Д. Колевъ — (отсѣтствува);
 Ан. Коновъ — (отсѣтствува);
 Ат. Коновъ — (отсѣтствува);
 Г. Константиновъ Палата — за;
 Н. Константиновъ — (отсѣтствува);
 В. Кръстевъ — (отсѣтствува);
 Г. Кутинчевъ — за;
 Г. Кърджиевъ — за;
 Н. Лазаровъ — (отсѣтствува);
 С. Лафчиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Лефтеровъ — за;
 А. Людскановъ — (отсѣтствува);
 М. Маджаровъ — (отсѣтствува);
 К. Малевъ — (отсѣтствува);
 Х. Мановъ — (отсѣтствува);
 Д. Манчовъ — за;
 Д. Марковъ — (отсѣтствува);
 Н. Марковъ — за;
 П. Марковъ — за;
 С. Махмудовъ — за;
 М. Милевъ — (отсѣтствува);
 М. Месудовъ — (отсѣтствува);
 В. Минчовъ — (отсѣтствува);
 К. Мирски — за;
 С. Митовъ — за;
 Т. Михайловъ — за;
 Х. Бей Мустафа Бейовъ — за;
 Н. Мушановъ — (отсѣтствува);
 В. Наковъ — за;
 Е. Начевъ — (отсѣтствува);
 Н. Начовъ — за;
 Т. Начовъ — (отсѣтствува);
 С. Недевъ — за;
 Х. Неджибъ Бей — (отсѣтствува);
 И. Нейчовъ — (отсѣтствува);
 Т. Орловъ — (отсѣтствува);
 М. Павловъ — (отсѣтствува);
 П. Пановъ — (отсѣтствува);
 Г. Пасаровъ — за;
 Г. Пеневъ — (отсѣтствува);
 Д. Петковъ — за;
 И. Петровъ — за;
 П. Петринъ — за;
 И. Пецовъ — (отсѣтствува);
 П. Пешевъ — за;
 С. Пилевъ — (отсѣтствува);
 С. Пиралковъ — (отсѣтствува);
 В. Поповъ — за;
 Вен. Поповъ — (отсѣтствува);
 Д. К. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Поповъ — за;
 Н. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Пъневски — за;
 Н. Рашеевъ — (отсѣтствува);
 С. Савовъ — за;
 Н. Савчевъ — за;
 Я. Сакъзовъ — (отсѣтствува);
 О. Бей Сали Бейовъ — (отсѣтствува);
 А. Самоковлийски — за;
 М. Сарафовъ — за;
 Ф. Симиловъ — (отсѣтствува);
 С. Славовъ — (отсѣтствува);
 А. Славчовъ — за;
 И. Соколовъ — за;
 В. Стаменовъ — за;
 А. Станчовъ — (отсѣтствува);
 В. Статковъ — (отсѣтствува);
 М. Стояновъ — (отсѣтствува);
 Т. Стояновъ — за;
 А. Страшимировъ — (отсѣтствува);
 М. Такевъ — (отсѣтствува);
 Ц. Таслаковъ — (отсѣтствува);
 П. Тенчевъ — (отсѣтствува);
 Т. Теодоровъ — (отсѣтствува);
 Ю. Теодоровъ — за;

П. Тодоровъ — за;
 X. Тодоровъ — за;
 Д. Тоневъ — за;
 X. Тоневъ — (отсѣтствува);
 Д. Тончевъ — (отсѣтствува);
 Г. Трифоновъ — (отсѣтствува);
 И. Тянковски — за;
 Н. Узуновъ — за;
 А. Урумовъ — за;
 Т. Фератовъ — (отсѣтствува);
 Г. Филиповъ — за;
 Д. Филовъ — (отсѣтствува);
 А. Франгя — за;
 Е. Хасановъ — (отсѣтствува);
 В. Христовъ — (отсѣтствува);
 Д. Христовъ — (отсѣтствува);
 Н. Христовъ — за;
 М. Хюсеиновъ — (отсѣтствува);
 Д. Цанковъ — за;
 Н. Цановъ — за;
 П. Чаушовъ — (отсѣтствува);
 Н. Шивачевъ — за;
 Т. Шипковъ — (отсѣтствува);
 П. Шоповъ — за;
 Ю. Юсуфовъ — (отсѣтствува);
 Д. Яблански — (отсѣтствува);
 В. Якововъ — за.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Резултатътъ отъ поименното гласуване е слѣдующиятъ: гласували сж за 89, 99 отсѣтствува. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

На трето мѣсто на дневенъ редъ имаме докладъ на финансовата комисиия по прѣдложението за продажба на мѣстността „Малък-Геренъ“.

Докладчикъ Д-ръ Н. Генадиевъ: Г-да прѣдставители! Въпросътъ е извѣстенъ. Прѣдложението за солницитѣ на „Малък-Геренъ“ е минало на първо четене, но, за да не ставатъ разисквания, още единъ пътъ ще обясня нѣкои работи вкратцѣ. Въ 1896 г. Анхиалското градско-общинско управление е рѣшило да прѣобърне една частъ отъ мерата въ солници по искането на 124 души бѣдни жители, които съ трудъ сж искали да добиятъ сръдства за прѣхрана, но понеже мерата не може да се прѣобърне на солници и въобще да се отчужди, освѣнъ по рѣшение на Народното Събрание, това рѣшение е било внесено въ Народното Събрание и то е рѣшило да се отпуснатъ тия солници, но срънцу заплатата за мѣстата. Станалъ потребниятъ търгъ, разпрѣдѣлени сж били мѣстата на тѣзи бѣдни хора, но въ 1898 г. е станала една несправедливостъ. Въ едно рѣшение пакъ на Народното Събрание, безъ разисквания, сжщитѣ тѣзи мѣста сж отнети отъ тѣзи 124 души и даватъ се на други 51 души, които не сж били ония, за които е постановило градското кметство, а сж били хора, които сж имали достатъчно влияние за да прокаратъ прѣзъ Народното Събрание туй рѣшение. Изъ

единъ пътъ сж послѣдвали оплаквания и тогава още правителството е видѣло, че е станала погрѣшка. Послѣдующето правителство е суспендирало туй рѣшение на Народното Събрание — това бѣше правителството на Грековъ—Радославовъ, — слѣдъ това смѣсеното правителство на г. Каравелова е назначило нова допълнителна анкета и, слѣдъ като се е удостоверило, че дѣйствително е станала една голѣма погрѣшка и несправедливостъ, внесло е едно ново прѣдложение въ Народното Събрание, но то не можѣ да се разисква. Сегашното правителство, слѣдъ като е проверило, пакъ внася сжщото прѣдложение на г. Каравелова, и поправката е тази, че има нѣкои лица, които въ първото постановление на Анхиалския градски съвѣтъ фигуриратъ, но сж се поминали или изселили. На тѣхъ не се дава, а всички други ще станатъ притежатели на ония мѣста, които сж разработили или отчасти разработени и на които цѣнитѣ сж заплатили.

Комисията, слѣдъ обсъждане на въпроса, намѣри, че въ прѣдложението има нѣкои непрактични работи и прие извѣстни измѣнения, мотивитѣ за които ще ви съобща. Ето какъ прие комисията това прѣдложение: (Чете.)

„Рѣшение

за продажбата на мѣстността „Малък-Геренъ“, Анхиалска околия, за прѣобръщане въ солници.

Чл. 1. Изброенитѣ мѣста въ протокола № 76 на Анхиалския градски съвѣтъ отъ 1900 г., находящи се въ землището на сжщата община, въ мѣстността „Малък-Геренъ“, отсѣпнатъ се на показанитѣ въ сжщия протоколъ лица, за да ги прѣвърнатъ въ солници и да произвеждатъ върху тѣхъ морска солъ за своя частна смѣтка и полза“.

Този чл. 1 комисията го остави както е въ проекта, но прие слѣдующата забѣлѣжка: (Чете.)

„Забѣлѣжка. Мѣстата, които се прѣвърнатъ въ солници и лицата, на които се отсѣпнатъ, сж слѣдующитѣ: Българската черква 1.132 кв. м.; Димитъръ Апостоловъ 1.000; Гръцката черква „Михаилъ и Гаврилъ“ 2.132; Годоръ Сари 1.000; Йови Воденчаровъ 2.800; Станчо Трухчевъ 1.200; Алажостъ Каруля 1.800; Луизъ Каруля 1.000; Димитъръ Панайотови 3.000; Димостенъ Икономовъ 2.200; Петъръ М. Малдраковъ 2.100; Султана Н. Попова 2.100; Паскалъ Г. Скуджо 2.100; Ставраки Скуджо 625; Анастасъ Продромовъ 672; Никола Курбети 623; Меакли Демировъ 1.000; Ганчо Демировъ 920; Николаки Доброглу 1.200; Костаки Доброглу 720; Георги Скутини 840; Михаилъ Скуджо 1.080; Михаилъ Кларака 756; Стелияно Петавраджи 1.168; Стелияно Ласкаракевъ 1.850; Крiona Атанасовъ 1.850; Андреа Сари 1.850; Георги С. Макри 1.850; Теолого Георгиевъ 1.850; Янко Самоковлий 1.178; Змарайда Гаячова 822; Петъръ Ивановъ 822; Константинъ Каракочи 1.178; Панайотакъ Димовъ 800; Ласкаръ Гая 1.200; Панаи Зивилди 1.200; Михаилъ Бракевъ 1.200; Алеко Бривовъ 1.200; Николаки Геврекуди 1.200; Николаки и Георги Зивилди 1.650; Панайотакъ Крiona 1.100; Атанасъ Крiona 800; Щелионъ Вѣнковъ 1.000; Спиро и Димитъръ Анастасови 1.000; Ламбрино Боежи Реиза 1.000; Полименъ Христо 600; Манолъ Чакоя 800; Апостолаки Спиридовъ 1.200; Димитъръ Чакоя 1.200; Паскалъ Дайна 1.200; Панайотакъ Кѣне 2.000; Целагий Григоровъ 1.800; Димитъръ Мумияди 2.500; Михаилъ Тромбаджи 800; Михаилъ

М. Маждраковъ 2.000; Асланъ Павловъ 1.200; Димитъръ Н. Какани 800; Михаилъ Н. Папия 800; Анастасъ Джамджи 1.200; Николаки Лука 1.000; Василь Буфу 800; Михаилъ Нарли 800; Николаки Турна 800; Щернонъ Захари 1.200; Тодоръ Писпирито 1.000; Янко Адамовъ 1.000; Андреа Гиноглу 1.000; Панайотаки Гиноглу 1.000; Тодосъ Гого 1.200; Спиро Джафара 1.000; Трануль Мгногу 1.200; Стефанъ Ралевъ 800; Апостолъ Кънали 1.000; Пантели Спировъ 1.000; Стефанъ Мамури 1.200; Василь Бохча Ивановъ 700; Николаки Д. Бахтажи 600; Василь Авксенти 600; Апостолаки Жата 1.000; Коста Сари 1.200; Димостенъ Пагоин 700; Илия Лука 800; Димитъръ Кировъ 800; Димитъръ и Стефанъ Бояджи 1.500; Яни и Тодоръ Витанови 1.800; Георги Токали 1.000; Тодораки Тодоровъ 1.000; Георги Диомовъ 1.000; Епаменонда Куле 1.000; Иванъ Христовъ 1.000; Георги Драгиевъ 750; Драко Драгиевъ 750; Дракулъ К. Кама 1.000; Янко Кариофили 1.000; Костаки Продромовъ 1.000; Паскаль Кюлбасаноглу 1.000; Атанасъ Калонода 1.000; Стефанъ Христофоровъ 1.000; Илия Сулина 1.000; Кирияко Теофиловъ 1.000; Клеархъ — Михаилъ Змилусиянови 1.000; Коста Андрѣвъ 1.000; Сипатунъ 1.000; Маринъ Куцо 800; Нено Петровъ 800; Полименъ Иваноглу 800; Тодораки Вигла 800; Христо Зотевъ 800; Николаки Зотевъ 800; Тодораки Георгиевъ 800; Александъръ Каруля 1.000; Михаилъ Филинаевъ 800 и Николаки Самоковлий 600.“

Чл. 2 се измѣнява съ слѣдующата редакция: (Чете.) „Лицата, изброени въ забѣлѣжката къмъ чл. 1, се задѣлжаватъ да заплатятъ въ полза на държавното съкровище, за стойностъ на отстъпенитѣ имъ мѣста, по петдесетъ лева на декаръ.“

Чл. 3 се измѣни и прие съ слѣдующата редакция: (Чете.) „Лицата изброени въ забѣлѣжката къмъ чл. 1 сѣ длъжни да обрнатъ въ солници отстъпенитѣ тѣмъ мѣста въ продължение на три години отъ обнародването на настоящето рѣшение. Слѣдъ тоя срокъ мѣстата, които не бждатъ обрнати въ солници, ставатъ пакъ собственостъ на държавата, макаръ да имъ е заплатена стойността.“

Чл. 4 си остава същиятъ. (Чете.)

„Чл. 4. Рѣшението на Народното Събрание по сѣщия въпросъ, взето въ засѣданието му отъ 18 декемврий 1898 г., се отмѣнява.“

Това измѣнение на чл. 3 е мотивирано съ туй, че понеже цѣлѣта на Народното Събрание е да оползотвори тѣзи мѣста, а пакъ може нѣкои хора да не направятъ потребното и да оставятъ за по-други врѣмена постигането на цѣлѣта, която ние прѣслѣдваме, затуй се поставя една гаранция, която е достатъчна за да може да се възползуватъ онии сиромаси, на които сѣ дадени тия мѣста.

Ходатайствувамъ, прочее, да се приеме прѣдложението.

Ю. Теодоровъ: Тукъ се изброява на кои лица се отстъпятъ солницитѣ, но не е казано въ случай че се пометне нѣкой.

Докладчикъ Д-ръ Н. Геннадиевъ: Тѣ всички сѣ ги изплатили.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Пристѣпва се къмъ поименно гласуване. Моля г. секретаря да прочете списъка.

Секретаръ П. Шоковъ: (Чете списъка и г. г. прѣдставителитѣ гласуватъ.)

М. Абаджиевъ — (отсѣтствува);
Н. Абаджиевъ — (отсѣтствува);
П. Абрашевъ — (отсѣтствува);
И. Арнаудовъ — за;
А. Арсениевъ — (отсѣтствува);
С. Арсениевъ — (отсѣтствува);
Н. Бадински — за;
Х. Бакаловъ — (отсѣтствува);
Т. Балабановъ — (отсѣтствува);
М. Балтовъ — (отсѣтствува);
Н. Беневъ — (отсѣтствува);
Д. Благоевъ — за;
А. Блажевъ — за;
И. Бобековъ — за;
С. С. Бобчевъ — (отсѣтствува);
М. Божковъ — за;
Х. Боневъ — за;
Т. Бурмовъ — за;
С. Бурмовъ — за;
А. Буровъ — (отсѣтствува);
П. Бѣчваровъ — за;
Г. Вѣльовъ — за;
Г. Вазилевъ — за;
И. Василевъ — за;
Кара Хр. Василевъ — за;
И. Веселиновъ — (отсѣтствува);
Т. Влайковъ — за;
И. Воденчаровъ — за;
Д. Вълчевъ — за;
Х. Върбенковъ — за;
П. Вжжаровъ — (отсѣтствува);
Н. Габровски — (отсѣтствува);
А. Геневъ — (отсѣтствува);
И. Георговъ — за;
И. Георгиевъ — (отсѣтствува);
М. Георгиевъ — (отсѣтствува);
И. Гешовъ — (отсѣтствува);
Н. Гимиджийски — за;
К. Господиновъ — за;
А. Груевъ — за;
И. Гърковъ — за;
Н. Дечевъ — за;
К. Диловски — (отсѣтствува);
В. Димчевъ — (отсѣтствува);
В. Димитровъ — (отсѣтствува);
Д-ръ Г. Гаговъ — (отсѣтствува);
Д-ръ Н. Генадиевъ — за;
Д-ръ П. Гудевъ — за;
Д-ръ С. Даневъ — (отсѣтствува);
Д-ръ К. Икономовъ — за;
Д-ръ К. Милановъ — противъ;
Д-ръ Д. Милковъ — (отсѣтствува);
Д-ръ С. Мирковъ — (отсѣтствува);
Д-ръ Д. Молловъ — за;
Д-ръ П. Ношковъ — за;
Д-ръ А. Радевъ — (отсѣтствува);
Д-ръ А. Ходжевъ — (отсѣтствува);
К. Досевъ — (отсѣтствува);
М. Доспатски — (отсѣтствува);
Д. Драгиевъ — (отсѣтствува);

П. Драгулевъ — за;
 Л. Дуковъ — за;
 Д. Дяковъ — (отсѣтствува);
 И. Еневъ — за;
 Я. Забуновъ — (отсѣтствува);
 Г. Згуревъ — (отсѣтствува);
 П. Златаровъ — за;
 Д. Зографски — за;
 М. Игнатовъ — (отсѣтствува);
 Д. Икономовъ — за;
 С. Ицковъ — за;
 П. Калинковъ — (отсѣтствува);
 К. Калчовъ — (отсѣтствува);
 С. Калчовъ — за;
 Х. Камбуровъ — (отсѣтствува);
 А. Каназирски — (отсѣтствува);
 М. Каравасилевъ — за;
 П. Каравеловъ — (отсѣтствува);
 Д. Карамановъ — (отсѣтствува);
 А. Каранешевъ — за;
 И. Карастояновъ — за;
 К. Кафеджийски — (отсѣтствува);
 О. Кечели — за;
 Г. Кирковъ — (отсѣтствува);
 В. Кобуровъ — за;
 П. Ковачевъ — (отсѣтствува);
 Д. Колевъ — (отсѣтствува);
 Ан. Коновъ — (отсѣтствува);
 Ат. Коновъ — (отсѣтствува);
 Г. Константиновъ Палата — (отсѣтствува);
 Н. Константиновъ — (отсѣтствува);
 Б. Кръстевъ — (отсѣтствува);
 Г. Кутинчевъ — за;
 Г. Кърджиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Лазаровъ — за;
 С. Лафчиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Лефтеровъ — (отсѣтствува);
 А. Людскановъ — за;
 М. Маджаровъ — (отсѣтствува);
 К. Малевъ — (отсѣтствува);
 Х. Мановъ — (отсѣтствува);
 Д. Манчовъ — за;
 Д. Марковъ — (отсѣтствува);
 Н. Марковъ — за;
 П. Марковъ — за;
 С. Махмудовъ — за;
 М. Месудовъ — за;
 М. Милевъ — за;
 Б. Минчовъ — (отсѣтствува);
 К. Мирски — (отсѣтствува);
 С. Митовъ — за;
 Т. Михайловъ — (отсѣтствува);
 Х. Бей Мустафа Бейовъ — за;
 Н. Мушановъ — (отсѣтствува);
 В. Наковъ — за;
 Е. Начевъ — за;
 Н. Начовъ — за;
 Т. Начовъ — (отсѣтствува);
 С. Недевъ — (отсѣтствува);
 Х. Неджибъ Бей — за;

И. Нейчовъ — (отсѣтствува);
 Т. Орловъ — (отсѣтствува);
 М. Павловъ — (отсѣтствува);
 П. Пановъ — (отсѣтствува);
 Г. Пасаровъ — за;
 Г. Пеневъ — за;
 Д. Петковъ — за;
 И. Петровъ — за;
 П. Петринъ — за;
 И. Пецовъ — (отсѣтствува);
 П. Пешевъ — противъ;
 С. Пипевъ — (отсѣтствува);
 С. Пиралковъ — (отсѣтствува);
 В. Поповъ — за;
 Вен. Поповъ — (отсѣтствува);
 Д. К. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Поповъ — за;
 Н. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Пъневски — за;
 Н. Рапеевъ — за;
 С. Савовъ — за;
 Н. Савчевъ — за;
 Я. Сакъзовъ — (отсѣтствува);
 О. Бей Сали Бейовъ — за;
 А. Самоковлийски — (отсѣтствува);
 М. Сарафовъ — за;
 Ф. Симидовъ — за;
 С. Славовъ — (отсѣтствува);
 А. Славчовъ — за;
 И. Соколовъ — противъ;
 В. Стаменовъ — (отсѣтствува);
 А. Станчовъ — (отсѣтствува);
 В. Статковъ — за;
 М. Стояновъ — (отсѣтствува);
 Т. Стояновъ — (отсѣтствува);
 А. Страшимировъ — (отсѣтствува);
 М. Такевъ — (отсѣтствува);
 П. Таслаковъ — (отсѣтствува);
 П. Тенчевъ — (отсѣтствува);
 Т. Теодоровъ — (отсѣтствува);
 Ю. Теодоровъ — за;
 П. Тодоровъ — за;
 Х. Тодоровъ — за;
 Д. Тоневъ — за;
 Х. Тоневъ — за;
 Д. Тончевъ — (отсѣтствува);
 Г. Трифоновъ — (отсѣтствува);
 И. Тянковски — (отсѣтствува);
 Н. Узунъ — за;
 А. Урумовъ — за;
 Т. Ферадовъ — за;
 Г. Филиповъ — за;
 Д. Филовъ — (отсѣтствува);
 А. Франга — за;
 Е. Хасановъ — за;
 В. Христовъ — (отсѣтствува);
 Д. Христовъ — (отсѣтствува);
 Н. Христовъ — за;
 М. Хюсеиновъ — (отсѣтствува);
 Д. Цанковъ — за;

Н. Пановъ — (отсѣтствува);
 П. Чаушовъ — (отсѣтствува);
 Н. Шивачевъ — за;
 Т. Шипковъ — (отсѣтствува);
 П. Поповъ — за;
 Ю. Юсуфовъ — за;
 Д. Яблански — (отсѣтствува);
 Б. Якововъ — за.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Резултатътъ отъ поименното гласуване е слѣдующиятъ: гласували сж за 90 души, 3-ма противъ и 95 отсѣтствуватъ.

Народното Събрание разрѣшава продажбата на мѣстността „Малтъ-Геренъ“.

На четвърто мѣсто на дневенъ редъ имаме второ четене прѣдложението за измѣнение и допълнение чл. 13 отъ закона за лова.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Шоповъ: (Чете.)

„Прѣдложение

за измѣнение и допълнение на чл. 13 отъ закона за лова.

Чл. 13. Ловецъ, който, по какъвто и да е начинъ, убие едно отъ слѣдующитѣ врѣдителни животни, награждава се, за смѣтка на държавното съкровище, както слѣдва: за вълкъ 7 л., вълче 3 л., вълчица — 15 л.

Лицата, както и горскитѣ стражари и ловджийскитѣ надзиратели, които троватъ съ стрихнинъ или ловятъ съ капани или други срѣдства, освѣнъ съ пушка, горнитѣ врѣдителни животни, се ползватъ съ половината отъ прѣдвидената за ловцитѣ награда.

Забѣлѣжка. Възнаграждението се плаща веднага на правомѣщитѣ отъ земеделската каса въ околната, въ която е убитъ или хванатъ дивецътъ. За тази цѣль заинтересованитѣ прѣдставляватъ въ околийското или горското управление прѣспата кожа съ цѣла, неодрана глава на дивеча или хванатия звѣръ; одира се кожата отъ главата, разцѣпватъ се ушитѣ до хрущела и се повръща кожата, като се състави за това нужниятъ актъ, подписанъ отъ надлежния околийски началникъ или лѣсничесъ и двама души свидѣтели.

За удостоверение, че споменатитѣ животни сж убити въ Княжеството, лицето, което иска да се ползува отъ горнитѣ облаги, задължително взема удостоверение отъ надлежната община, въ района на която е убитъ звѣрътъ. Това удостоверение се освобождава отъ всякаква такса и гербовъ сборъ.

Срѣщу тия официални документи — актътъ и удостоверението — правомѣщиятъ получава възнаграждението.

Правото за възнаграждение не се допуска въ никой случай да се прѣпродава на други лица.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ на второ четене измѣнението и допълнението на чл. 13 отъ закона за лова тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Не забравяйте, че сме гласували спѣшность.

(Г-нъ Пасаровъ се качва на трибуната.)

Н. Шивачевъ: По доклада на г. Пасарова искамъ думата,

Прѣседателствующъ А. Франгя: Какво искате?

Н. Шивачевъ: Искамъ думата по това, което г. Пасаровъ ще докладва.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Имате думата.

Н. Шивачевъ: Въ комисията не е пращанъ и не е изучаванъ тоя въпросъ и менѣ ми се струва, че такъвъ въпросъ не може така набързо да се прокарва. Азъ съмъ на мнѣние да се изпрати въ комисията по Министерството на Правосъдието.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Това се гласува вчера, гласува се спѣшность. Ако бѣхте тукъ, щѣхте да видите, че Народното Събрание е гласувало спѣшность.

Н. Шивачевъ: Спѣшността не изключва пращането въ комисия.

Докладчикъ Г. Пасаровъ: Съгласно чл. 51 отъ правилника, нѣмаше нужда това прѣдложение да ходи въ комисията.

Г-да народни прѣдставители. Това е едно прѣдложение за една прибавка къмъ чл. 208 отъ закона за устройството на сѣдилищата. По силата на този членъ, всички прошенонисци и тѣзи, които сж служили при сѣдилищата, имаха право да бждатъ прошенонисци и едновременно да ходятъ по изпълнение на изпълнителни листове; обаче, Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ на 14 декемврий съ едно рѣшение изтълкува, че могатъ да бждатъ ходатаи-изпълнители само тѣзи, които сж служили като сѣдебни пристави двѣ години. Понеже такива сж твърдѣ малко и понеже съ това рѣшение на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ се отнема хлѣба на повече отъ 3.000 души, то азъ правя слѣдующето прѣдложение: (Чете.)

„Къмъ забѣлѣжката на чл. 208 отъ закона за устройствата на сѣдилищата подиръ думитѣ: „Всички други практики, сѣдии, както и сѣдебнитѣ пристави и досегашнитѣ тѣхни помощници, които иматъ тригодишна практика, могатъ да бждатъ ходатаи по изпълнение на рѣшения“, да се прибавятъ думитѣ: а сжщо и досега признатитѣ просбописци по чл. 212 отъ сжщия законъ и по правилника за прошенонисцитѣ.“

Това прѣдложение е минало вчера, както знаете, съ спѣшность, да се признае правото на ходатаи на тия прошенонисци, които бѣха добили това право досега, т. е. до издаването рѣшението на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ. Съ това ще повърнемъ хлѣба на около 2—3.000 души, които иначе ще дойдатъ да искатъ отъ държавната трапеза хлѣбъ. Понеже Народното Събрание приело вчера спѣшность, азъ ходатайствувамъ, сега да се приеме то на второ четене, а съгласно правилника третото четене ще стане утрѣ.

Н. Шивачевъ: Азъ по принципъ нѣмамъ нищо противъ това прѣдложение, но обикновено, когато

се касае за такива въпроси, менѣ ми се чини, че съ тази електрическа бързина, която употребихме вчера и която днеска се иска, може би да направимъ грѣшка и, ми се струва, ще бѣде врѣдителна. Има и други ходатайства, които искатъ прошеносписцитѣ. Така щото, това прѣдложение ако се пратѣше въ комисията, щѣше по-добрѣ да се редактира. И азъ мисля, че обикновено, когато се пишатъ закони, не трѣбва да се бърза толкова. Азъ виждамъ, г-да народни прѣдставители, че аслѣ тия прѣдложения се правятъ благодарение на тая бързина, но съ тая бързина ставатъ тѣзи грѣшки. Защото не трѣбва да забравяме, че сега правимъ закони. Ето защо азъ нѣмамъ нищо по принципъ противъ това прѣдложение, което чете г. Пасаровъ, но моето мнѣние е, че аслѣ сесията ще се отложи за 10—15 или 20 дена, та толкова сж чакали тия хора, нека да почакаатъ още 20 дена, нѣма какво да стане. Азъ мисля, че Народното Събрание ще направи по-добрѣ, ако постанови да се изпрати това прѣдложение въ комисията по Министерството на Правосъдието, която да го разгледа и на врѣме да се докладва. Бѣдѣте увѣрени, че тогава ще имате по-добрѣ редактирано прѣдложение. Ето защо азъ така мисля, а пъкъ ваша работа е, приемѣте както щете.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Шивачевъ, Вие забравяте че Събранието е гласувало спѣшностъ. Недѣйте мисли, че бързаме. И така пакъ ще се прати на комисията.

Н. Шивачевъ: Послѣ, има въпросъ за помощницитѣ-адвокати и други въпроси, които тоже сж тѣсно свързани съ този въпросъ.

Докладчикъ Г. Пасаровъ: То е другъ въпросъ, то може съ особено прѣдложение да се уреди.

Н. Шивачевъ: Тѣ сж свързани единъ съ другъ. Има бивши мирови сѣдии, на които тоже по една или друга причина Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ имъ не признава правото. Е добрѣ, този въпросъ има тѣсна свръзка съ другия и, заедно ако се редактираха 1—2 члена, щѣше да бѣде много похубаво и по-цѣлесъобразно.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Въ комисията ще го проводимъ, г-нъ Шивачевъ, не бойте се. Тамъ ще кажете това.

А. Груевъ: Г-да народни прѣдставители! По това прѣдложение азъ нѣма да говоря, напротивъ, то, споредъ мене, е много намѣсто, но искамъ да помоля г. Министра на Правосъдието да обърне внимание върху слѣдующето. Слѣдъ издаването на правилника за прошеносписцитѣ, въ сѣдилищата се явиваха всѣкакви хора, които да искатъ да имъ се признае това право, като прѣдставяха удостоверения отъ разни адвокати и разни канцеларии на сѣдебни пристави, че тѣ сж ходатайствували като

пълномощници по изпълнение на дѣла. Вслѣдствие на това, въ този персоналъ, въ прошеносписцитѣ, се явиха хора, които никакъ не сж ходатайствували по изпълнение на дѣла, а тѣй сжщо се появиха и хора, които не сж били просбописци, а сега имъ се създава случай да бѣдатъ изпълнители и просбописци. Азъ ще моля г. министра да обърне внимание върху това особено, щото сѣдилищата да гледатъ по-строго когато се подаватъ такива прошения или заявления, за да се признае на нѣкого правото на просбописецъ, да изискватъ между другитѣ документи и документъ, за че сж плащали патентово даждие до деня, откогато искатъ законътъ да имъ признае правото за просбописци. Това е единствената гаранция, която ще даде най-правилно разрѣшение на този въпросъ, защото иначе се явяватъ за просбописци и такива хора, които не би трѣбвало да бѣдатъ просбописци.

Това имамъ да кажа.

П. Пешевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще да ви моля да приемете прѣдложението на г. Пасарова, защото е напълно справедливо. То се касае до едно право на едни хора, придобито отъ сѣдилищата, на основание правилника отъ Министерството на Правосъдието. Тия хора въ продължение на нѣколко години се занимаватъ съ прошеносписство и съ изпълнение на рѣшения. Въ послѣдно врѣме, обаче, Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ, по поводъ на единъ случай, като тълкуваше тоя правилникъ, намѣри го, че ужъ не билъ съгласенъ съ закона за устройството на сѣдилищата, и отнѣ правото за изпълнение на такива хора, които вече сж придобили подобно едно право. И азъ мисля, че Народното Събрание ще направи една голѣма справедливостъ, като узакони едно вече придобито право на едни лица, които иматъ прѣхраната си само отъ това. И Народното Събрание трѣбва да приеме съ голѣма готовностъ това прѣдложение на г. Пасарова, защото голѣмо количество хора се лишаватъ отъ прѣхраната си, само благодарение на туй опрѣдѣление на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ, опрѣдѣление издадено въ общото събрание на този сѣдъ, при тълкуването на правилника.

Ето защо азъ се присѣдинявамъ къмъ прѣдложението на г. Пасарова и моля г. г. народнитѣ прѣдставители да го гласуватъ, защото то се касае до прѣхраната на много български граждани.

В. Статковъ: Г-да народни прѣдставители! Не бихъ ималъ нищо противъ самия принципъ, да се даде прѣхрана на извѣстни хора, които се занимаватъ съ едно занаятие, което имъ е дадено отъ самия законъ. Но, г-да народни прѣдставители, трѣбва да знае всѣки единъ, че тѣхното занаятие е боравяне съ законитѣ. Да изпълнява единъ човѣкъ изпълнителенъ листъ, не значи, че той трѣбва да отиде само да продаде нѣкому или лозето, или нивата, или къщата, но ще каже да разбира отъ

сдебнитъ закони, когато се прави извѣстно изпълнение. Но, г-да народни прѣдставители, трѣбва да се признае, че, ако не по-голѣмата частъ, то голѣма частъ отъ тия просбописци не само не разбиратъ законитѣ, но трѣбва да признаемъ, че сж хора, които, вмѣсто да помогнатъ, вмѣсто да изпълняватъ, вмѣсто да пазятъ законитѣ и правата на хората, отиватъ и правятъ беззаконие и учатъ хората да вършатъ беззакония. Вѣрвамъ, ще се съгласите, че намѣсто да отиватъ да изпълняватъ добросъвѣстно листоветѣ, учатъ хората да отиватъ да продаватъ имотитѣ: мжжегѣ на женитѣ си, бацитѣ на синоветѣ си и т. н., само и само да играятъ съ хорскитѣ интереси. И ако ние тукъ се трудимъ да дадемъ хлѣбъ на 5—600 души, азъ ви казвамъ, че ще направимъ едно зло и ще напакостимъ на хорскитѣ интереси, тъй като мнозина отъ тѣхъ не сж подготвени за тази работа и недобросъвѣстно ще я изпълняватъ. Ето защо азъ мисля, че трѣбва да направимъ друго нѣщо. Прѣдложението да се приеме по принципъ, но да се направи една прибавка: че всѣки единъ просбописецъ, който отговаря на исканията на закона, да бѣде такъвъ, да може да изпълнява изпълнителни листове подъ отговорността на единъ адвокатъ. (Д-ръ Н. Геннадиевъ: За да вземе и адвокатътъ процентъ?) Защото, когато се каже подъ отговорността на единъ адвокатъ, недѣйте мисли, че така лесно ще ставатъ злоупотрѣблени и грѣшки, защото сѣ адвокатитѣ знаятъ по-добрѣ законитѣ и адвокатитѣ знаятъ по-добрѣ какъ да направятъ една жалба за обжалване извѣстни опредѣления по нѣкоя продажба или въобще по-добрѣ знаятъ какъ да направятъ всѣка една жалба по дѣйствиата на пристава и пр. Така че, като се турне подъ отговорността на адвоката, този просбописецъ ще работи подъ негова отговорностъ и подъ негово ръководство ще дѣйствува. Ето защо моето мнѣние е: да се приеме прѣдложението съ добавката, която правя.

Д-ръ Н. Геннадиевъ: По-добрѣ имъ отнемѣте хлѣба тогава.

Г. Пасаровъ: Тѣ ще ставатъ просбописци съгласно закона.

Министъръ Х. Тодоровъ: Г-да! Азъ ще говоря по това отъ формална страна, по единъ въпросъ, който повдигна г. Шивачевъ, и може би да е правъ, понеже виждамъ, че ставатъ разисквания, които нѣма да ни доведатъ до единъ край, тъй като третото четене ще остане навѣрно за по-послѣ. Спѣшностъ се гласува съ или безъ прѣпращане въ комисията? Доколкото помня, снощи се прие спѣшностъ съ прѣпращане въ комисията. (Г. Пасаровъ: Безъ прѣпращане.) Ако е безъ прѣпращане въ комисията, можемъ да разискваме, но, ако е съ прѣпращане въ комисията, тогава трѣбва да имаме докладчикъ на комисията и докладъ отъ комисията. (Д. Манчовъ: Съ прѣпращане въ комисията.)

Понеже това прѣдложение не се е разгледало въ комисията, най-правилно ще бѣде, чисто отъ формална страна, тия разисквания да останатъ за по-послѣ.

Г. Пасаровъ: Безъ прѣпращане въ комисията! Така се прие.

Прѣседателствующъ А. Франтя: Г-нъ Министърътъ прѣдлага какво: да се изпрати въ комисията или не?

Министъръ Х. Тодоровъ: Вчера разбрахъ спѣшността съ прѣпращане въ комисията. Значи, трѣбва да имаше докладчикъ отъ комисията, а сега г. Пасаровъ не е докладчикъ на комисията. Затова прѣседателството трѣбва да прѣкрати разискванията. Това прѣдложение трѣбва да бѣде разгледало най-напрѣдъ въ комисията и послѣ да дойде тукъ.

Прѣседателствующъ А. Франтя: Г-нъ Министърътъ на Правосъдието прави прѣдложение: понеже това измѣнение, прѣдложено по частна инициатива, не е било изпратено вчера въ комисията, за да може комисията да се произнесе, той желае това прѣдложение да бѣде изпратено въ комисията.

Министъръ Х. Тодоровъ: Понеже вчера не се взема рѣшение да се не изпраца въ комисията туй прѣдложение, а доколкото азъ разбрахъ, взема се рѣшение да се изпрати, сега слѣдва да има докладъ отъ комисията.

Прѣседателствующъ А. Франтя: Ония, които приематъ прѣдложението на г. Министра на Правосъдието: да се изпрати туй прѣдложение въ комисията, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Значи, разискванията ставатъ безпрѣдметни по това прѣдложение.

С. Ицковъ и Г. Пасаровъ: Меншество е! Оспорваме!

Прѣседателствующъ А. Франтя: Народното Събрание се произнесе и се свърши. (Г. г. С. Ицковъ и Г. Пасаровъ оспорватъ.)

Д. Манчовъ: Не се разбра работата!

С. Ицковъ: Азъ заявявамъ, че не бѣше болшинство!

Г. Пасаровъ: Ако това прѣдложение щѣше да се изпраца въ комисията, нѣмаше нужда да се гласува спѣшностъ и не щѣше да се туря на дневенъ редъ.

Прѣседателствующъ А. Франтя: Моля г. докладчика, по тълкуването на чл. 142 отъ избирателния законъ, да заеме мѣстото си.

Докладчикъ П. Шоповъ: (Чете.)

„Законъ

за тълкуване на чл. 142 отъ избирателния законъ.

Разпорежданията на чл. 48 отъ избирателния законъ не се приспособяватъ и при изборитѣ за общински съвѣтници.“

А. Каранешевъ: Г-да народни прѣдставители! Като се произведоха изборитѣ за селско-общинскитѣ съвѣти тази година, много отъ сѣдилищата не тълкуваха еднакво избирателния законъ, а именно чл. 142, като нѣкои сѣдилища ги утвърждаваха, а други, като се силаха на този членъ, касираха много отъ съвѣтницитѣ. Така че ние внесохме едно прѣдложение отъ нашата група, да се изтълкува чл. 142. Чл. 142 отъ избирателния законъ казва: (Чете.) „Разпорежданията на чл. чл. 129—132 включително, относително избираемостта на членове за окръжнитѣ съвѣти, се приспособяватъ и при избиране на членове на общинскитѣ съвѣти“.

Чл. 46 отъ избирателния законъ казва: (Чете.) „Избираеми за народни прѣдставители сѣ всички български граждани, които отговарятъ на слѣдующитѣ условия: 1) да се ползватъ съ граждански и политически права; 2) да сѣ навършили 30 години; 3) да сѣ избиратели, и 4) да сѣ книжовни“. По-надолу се изброяватъ всички случаи, когато не могатъ да бѣдатъ избираеми. Въ чл. 48 е казано: (Чете.) „Лицата, изброени въ п. п. 5 и 6 на горния членъ (освѣтъ министритѣ), които искатъ да бѣдатъ избрани за народни прѣдставители, трѣбва да си дадатъ оставката въ течение на 10 дена най-много отъ дена, когато се е издалъ указътъ за изборитѣ; но въ всѣкой случай тѣ не могатъ да бѣдатъ избрани въ окръжieto, дѣто изключително се е простирала служебната имъ дѣятелностъ, докѣл не изтекатъ шесть мѣсеца отъ дена, въ който сѣ подали оставка, освѣтъ указанитѣ въ п. 6 лица“. Въ п. 6 сѣ кметовитѣ, кметскитѣ помощници и всички други лица, които получаватъ заплата отъ общинитѣ и окръжията. Така че въ чл. 142 законодателятъ, когато е нареждалъ този законъ, не е обърналъ внимание и е включилъ много ясно и съвѣтницитѣ. Азъ мисля, че единъ съвѣтникъ или кметъ не е, който съ силата на кметската си властъ ще да се прѣизбере. И моля Народното Събрание да се съгласи съ нашето прѣдложение, да изтълкуваме чл. 142 така, че чл. 48 не може да се приспособява за съвѣтници селски или градски, а да си остане за окръжнитѣ съвѣтници и за народнитѣ прѣдставители.

Б. Мирски: Г-да народни прѣдставители! При всичко че вѣрвамъ, какво вие ще приемете това прѣдложение, азъ съмъ длъженъ да кажа, защо съмъ противенъ на него. Ние искаме да прѣмахнемъ партизанството отъ общинитѣ. Като искаме

това нѣщо да направимъ, ние трѣбва да вземемъ всѣкакви мѣроприятия, които сѣ противъ партизанството въ общинитѣ. Азъ зная на практика, че винаги ставатъ общински съвѣтници овѣзи, на които администрацията е довѣрила врѣменното управление на общината. Една тричленна общинска комисиия е, така да се каже, едно министерство d'affaire; между тѣмъ, нейнитѣ членове сѣ прѣвитѣ кандидати за кметове и кметски помощници. Затуй искате ли, щото при разтурването на единъ общински съвѣтъ да се има гаранция, че ще бѣде избранъ новиятъ съ по-малко партизанствуване, нека съставятъ на тричленната комисиия, сир. тѣзи трима господа, които сѣ повикани врѣменно да управляватъ общината, да не сѣ лица заинтересовани, за да станатъ общински съвѣтници, а слѣдователно — кметове и кметски помощници; искате ли да прѣмахнете партизанството, не приемайте това прѣдложение.

Н. Шивачевъ: Азъ искахъ да кажа само нѣколко думи, за да поддържа прѣдложението, което е направено отъ г. Цанова. Азъ мисля, че законътъ е много ясенъ въ това отношение, за да има нужда даже да се говори. Това, което разказва г. Мирски, може да има значение, но когато се прави новъ законъ. Законътъ си е много ясенъ; но понеже нѣкои отъ окръжнитѣ сѣдилища криво сѣ го изтълкували, затуй, именно, г. Цановъ е внесълъ прѣдложение, за да се изтълкува правилно.

Колкото се касае за въпроса на партизанството, менъ ми се чини, че не е това срѣдството, за да може да се отстрани. Влиянието, което може да иматъ тѣзи именитѣ изборни чиновници, е единъ въпросъ на врѣмето си. Много зависи, г-да прѣдставители, отъ самитѣ избиратели. Ако избирателитѣ сѣ възпитани, ако тѣ сѣ готови да изпълнятъ своитѣ граждански длъжности и своитѣ политически права, никой, даже и правителството, нищо не може да имъ направи. Ето защо нито единъ общински кметъ, нито единъ общински съвѣтникъ нищо не може да повлияе за единъ резултатъ на изборитѣ, още повече че у насъ, както се знае, сега никой не може да знае бюлетината ми, за кого ще гласувамъ. Ето защо, мисля, прѣдложението, което направи г. Цановъ, не само че е основателно, но е ясно даже въ самия законъ и, ако се прави, то се прави, защото нѣкои сѣдилища съвършено неправилно сѣ го тълкували. Ето защо ще моля Народното Събрание да приеме прѣдложението на г. Цанова.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Мисля, мнозина си спомняватъ, че въ тазгодишната извънредна сесия по този въпросъ азъ правихъ едно питане къмъ г. Министра на Правосѣдието, когато по този случай ще го упрекна въ една неправилностъ на тълкуванието на този законъ. Помнете, че миналата година въ извънредната сесия азъ направихъ едно такова питане, по поводъ утвър-

ждението на председателя на тричленната комисия въ Царибродска околия и други нѣкои кметове. Тогава г. Министърът на Правосъдието, г. Радевъ, заяви, че туй било една погрѣшка, вмѣстена въ закона, и че се отнасяло туй само до народнитѣ прѣдставители и до общинскитѣ и окръжнитѣ съвѣтници, които, когато искатъ да се избиратъ за кметска длъжностъ, да получаватъ заплатата отъ общината, прѣдварително си даватъ оставката, съгласно чл. 48 отъ избирателния законъ. Обаче, при туй тълкувание стана слѣдующето. Когато единъ дневенъ редъ се прѣдложи отъ г. Маджарова, щото туй да се отнася само къмъ лицата, които се избиратъ за народни прѣдставители, вмѣкна се и слѣдующето. Г-нъ Людскановъ каза да се приеме и за окръжнитѣ съвѣти. И безъ повече, Народното Собрание гласува единъ такъвъ дневенъ редъ. На основание на този дневенъ редъ, г. Министърът на Правосъдието издаде една телеграма до сѣдилищата — когато азъ искахъ такава да издаде, той не я издаде, — но, когато при окръжнитѣ съвѣти се видѣ, че мнозина кметове, принадлежащи на правителствената партия, трѣбваше да се касиратъ, г. Министърът на Правосъдието, съ една телеграма до всички окръжни сѣдилища, съобщи, че това се отнася само до народнитѣ прѣдставители, слѣдователно, всички окръжни съвѣтници, избрани за кметове, могатъ да се утвърдятъ.

Нека, г-да, сега да видимъ, дали г. Министърът на Правосъдието е правилно постѣпилъ въ този случай. Чл. 130 отъ избирателния законъ гласи слѣдующето: не могатъ да бѣдатъ избрани тѣзи и тѣзи; „пунктъ VI — кметовѣтѣ и тѣхнитѣ помощници, ако искатъ да бѣдатъ избрани, трѣбва да си подадатъ оставката прѣдварително“. Дѣйствиелно, това прѣдложение ни дава поводъ да вземемъ да се занимаемъ съ този въпросъ и да го отгнѣнимъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Знаете ли телеграмата?

Е. Начевъ: Знамъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Не е така, обратното е.

Е. Начевъ: Вашата телеграма?

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Да, обратното е.

Е. Начевъ: Азъ мога да Ви я прочета още сега. Вашата телеграма има слѣдующето съдържание: Чл. 48 се отнася само до народнитѣ прѣдставители. Има 10 души избрани кметове, Софийскитѣ окръженъ съвѣтъ ги утвърди. Азъ ходихъ при самия прѣдседател на окръжния сѣдъ. Той ми каза, че има телеграма за това. Азъ му показяхъ закона — и най-подирѣ той е правникъ, — че не може да се отгнѣнява законътъ по едно тълкувание, а по установения редъ. Той ми каза, че има телеграма отъ министра, че могатъ да се утвър-

даватъ избранитѣ кметове. Мога да ви посоча, че и на други мѣста има такива избрани.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Ако сж утвърдени, утвърдени сж въ отсъствие на констестации или на свѣдѣния, може би.

Е. Начевъ: Не.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Но телеграмата е слѣдующата, — че кметовѣтѣ не могатъ да бѣдатъ и окръжни съвѣтници. Четѣте телеграмата да видите!

Е. Начевъ: Азъ, именно, затуй искамъ да се даде едно тълкувание, не че искамъ да ви направя упрекъ, защото заинтересованъ не съмъ по това.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Ама нѣма такава телеграма!

Е. Начевъ: Така я приематъ въ сѣдилищата!

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ не мога да отговарямъ за това!

Е. Начевъ: Азъ Ви казвамъ, че сѣдилищата я приеха въ такава форма и при всичкитѣ протести, които бѣха подадени по тоя въпросъ; противъ кметовѣтѣ, избрани за окръжни съвѣтници, тѣ се утвърдиха. Това е фактъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ не съмъ виноватъ, ако криво се тълкува.

Е. Начевъ: Ако г. министърътъ мисли, че е тѣй, че телеграмата не се отнася до окръжнитѣ съвѣтници, азъ ще прѣдложа единъ дневенъ редъ, който може да се приеме или не, но азъ ще направя една интерпелация, въ която ще извади всички кметове, които сж утвърдени и слѣдъ протеститѣ, които сж били подадени. Така щото, ще моля на туй прѣдложение да не му се дава спѣшность, а да се изпрати въ комисията и да се обмисли. Азъ още тогава възстанахъ да се гласува законътъ. Г-нъ Ризовъ бѣше партизанинъ на това, че нито кметовѣтѣ, нито общинскитѣ съвѣтници, нито окръжнитѣ съвѣтници да могатъ да се избиратъ.

Т. Влайковъ: Г-да народни прѣдставители! Ние, които сме направили това прѣдложение, не правимъ прѣдложение да се внесе нѣщо ново въ закона, да се пише нѣкой новъ членъ, върху който може да се спори дали е умѣстенъ или не, ние искаме само да подчертаемъ това, което съществува въ закона и което погрѣшно отъ нѣкои сѣдилища се тълкува въ съвършено друга смисълъ, и въпросъ може да става тукъ сега, дали дѣйствиелно това, което искаме да се прокара въ прѣдложението, съществува въ закона, или има нѣщо по-друго. Чл. 142 казва: (Чете.) „Разпорежданията на чл. чл. 129—132 включително относително избираемостта за чле-

нове на общинският съвет... — и толкова. Значи, чл. чл. 129—132. Чл. 130 пък, който засяга тази материя и който се цитира въ първия членъ, казва: (Чете.) „Не могат да бъдат избрани за членове на окръжният съвет, първо, лицата, указани въ чл. 47 на настоящия закон.“ Значи, трябва да се повърнемъ назадъ, да търсимъ чл. 47. Но тукъ, именно, ще трябва да заблѣжимъ, че тукъ се прави ссылка само на чл. 47, а не и на чл. 48. И когато не се прави ссылка на чл. 48, отъ какъ ще отидатъ нѣкои съдилища да се силватъ на закона, на това, което не съществува въ закона? Сега, право ли е, или криво, то е другъ въпросъ, но ако бѣше въпросътъ за вмѣкване нѣщо ново, тогава можемъ да споримъ, трябва ли да се даде това право на кметоветъ или не, но тукъ просто чл. 130 изрично казва, за лицата, указани въ чл. 47, и само въ чл. 47. Ние това искаме да констатираме, че въ чл. 142, за който е думата, (А. Каранешевъ: Заблѣжката вижъ.) нѣма такова нѣщо. За чл. 48 никъдъ не се говори и не се споменува. И ние искаме това именно да подчертаемъ, че по въпроса за избираемостта на членоветъ на общинският съветъ, на общинският съветници, чл. 48 не може да има сила, не защото намираме нѣкакво особено основание, но защото въ закона го нѣма. (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: И тъй го тълкуватъ съдилищата, както Васъ; случай имаме въ Плевенъ.) Види се, намѣрили сж се нѣкои съдилища, които търсили не буквата на закона, а по аналогия тълкуватъ, че щомъ за народните прѣдставители е било така, така е и за общинският съветници. И за да се избѣгне такова произволно тълкувание, ние правимъ това прѣдложение. Слѣдователно, всичкитъ тия разисквания по сжщество, споредъ мене, сж излишни.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Всички тия разисквания по сжщество иматъ голѣмо значение. Да давамъ законодателно тълкувание на единъ законъ, значи да измѣнямъ закона. Това е такава елементарна истина, щото да ви я доказвамъ, значи да ви обиждамъ. Чл. 142 отъ избирателния законъ, който говори за избираемостта на общинският съветници, вчислява и чл. 130 отъ сжщия законъ, защото казва: (Чете.) „Разпорежданията на чл. 129—132 включително...“, слѣдователно и чл. 130. Чл. 130 си има и една заблѣжка, която гласи: (Чете.) „Онѣзи кметове и тѣхни помощници, които желаятъ да бъдатъ избрани, постѣпватъ съгласно чл. 48 отъ настоящия законъ.“ Па и да нѣмаше тази заблѣжка, достатъчно е, че чл. 130 казва, че не се избиратъ лицата указани въ чл. 47, а въ чл. 47 изрично е казано: (Чете.) „Кметоветъ, кметският помощници, както и всички други лица“ — моля г. Вайкова да подчертае тия думи, — „които получаватъ заплата отъ общинитъ и окръжията“. И тъй днесъ ни прѣдлежи да измѣнимъ избирателния законъ. Азъ, както ви казахъ, да правимъ законодателно тълкувание на единъ законъ,

значи да измѣнимъ закона, защото се указва непълнъ или тъменъ най-малко. Азъ гледамъ на сжществото на работата. Азъ зная тричленни комиси, които какво сж правила, г-да народни прѣдставители? Въ сжбота вечеръ уволняватъ пожарникаритъ, въ недѣля послѣднитъ не сж на служба, въ понеделникъ ги назначаватъ отново, защото на избора помогнали на състава на тричленнитъ комиси, които ставатъ общински съветници, а сетнѣ кметове и кметски помощници. Азъ не зная тричленна комиси, която да не се е обвърнала въ общински съветъ и повече въ кметове и кметски помощници. Понтарямъ, искате ли вие да ставатъ изборитъ правилно, искате ли, както толкозъ се желае ужъ отъ червената маса, да се махне партизанството отъ общинитъ, дайте неутрални хора начело на общинитъ врѣменно за 1—2 мѣсеца. А то ще бѣде тогава, когато, като се разтурятъ единъ общински съветъ, се назначатъ хора, които нѣматъ претенции да ставатъ общински съветници, или пове не кметове или кметски помощници, оставѣте за тричленни комиси *hommes d'affaire*. Който приеме да бѣде назначенъ врѣменно да управлява една община, да не иска да става кметъ или кметски помощникъ. Затуй азъ ви моля, ако искате да имаме въ тая страна вече спокойствие, да нѣмаме тия неправилности при изборитъ за общинският и окръжни съвети — да не говоримъ за депутатският, — не приемайте това прѣдложение, което, съжалявамъ, излиза отъ хора демократи.

Н. Цановъ: Г-да прѣдставители! Станалъ да кажа нѣколко думи само затова, защото г. Мирски изказва нѣкакво си съжаление къмъ групата, отъ която е излѣзло прѣдложението за тълкувание на чл. 142. Азъ се удивлявамъ дѣйствително на този приятелъ, който отъ нѣколко врѣме насамъ се нахвърля, безъ да сме му дали причини за това.

К. Мирски: Азъ критикувамъ и всѣкога ще критикувамъ, а не се нахвърлямъ. То е мое право!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Моля, г-нъ Мирски; ако искате, ще Ви дамъ думата.

Н. Цановъ: Всѣки има право да критикува, но нѣма право да се нахвърля, първо.

К. Мирски: Никакво нахвърляне!

Н. Цановъ: Второ, ако ние искахме да внесемъ едно тълкувание на този чл. 142 отъ избирателния законъ, това го направихме изключително по желанието, за да може да става приложението на чл. 142 еднакво въ цѣла България. Ще ви кажа. Имаше прѣди изборъ за градски съветници въ Видинъ. Въ Видинъ се прокараха за градски съветници членове на Стамболовата партия, и Видинският окръженъ съдъ, възъ основа на едно такова криво тълкувание на чл. 142, искаше да казира трима души съветници, които бѣха членове

на общинския съвѣтъ, затова, защото споредъ тълкуванието на този съдъ трѣбвало вметѣтъ и помощниците прѣди да си дадѣли оставките, че слѣдъ това да могатъ да бждатъ кандидатирани. (К. Мирски: За да не влиятъ.) Моля. И окръжниятъ съдъ, искаше да ги касира. Макаръ че това мнѣние на окръжния съдъ идѣше, тъй да се каже, косвено въ наша полза, защото щѣше да касира наши противници, ние се опълчихме и въ нашия вѣстникъ тогава, прѣди да се произнесе окръжниятъ съдъ, ние се произнесохме, че такова едно тълкувание би било произволъ, би било едно отмиѣнение на съществуващия законъ. Друго нѣщо е да говоримъ дали така трѣбва да бжде или иначе; за този въпросъ би трѣбвало да има едно законодателно прѣдложение. И понеже г. Мирски е човѣкъ, който всѣкога обича да се придържа къмъ формитѣ, не би трѣбвало да възстава противъ прѣдложението за тълкувание на единъ членъ, което тълкувание иска да разясни истинската смисълъ на законодателя. (К. Мирски: Да му даде прѣвратна смисълъ.) Ако иска да внесе такова едно прѣдложение консервативно, каквото той прѣдлага, нека го внесе и тогава ще поговоримъ по-хубаво върху този неговъ принципъ — за хора на работа, хора, които трѣбвало да бждатъ назначавани за да произвеждатъ изборитѣ въ една конституционна парламентарна държава. Това е една теория, която може да бжде измислена само отъ единъ такъвъ дебаторъ, какъвто е г. Мирски.

К. Мирски: Не изкривявайте думитѣ! Не Ви прави честь!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Не прѣкъсвайте. Ако искате думата, ще Ви я дамъ.

К. Мирски: Искамъ думата.

Н. Цановъ: Въ една парламентарна, въ една конституционна държава, изборитѣ лица, били тѣ министри, били тѣ общински или окръжни съвѣтници, сж хората, които произвеждатъ изборитѣ. Но че щѣли да влиятъ тѣ на населението при произвеждане на изборитѣ, то е въпросъ на възпитанието на маситѣ, за да не могатъ да се повлияятъ нито отъ общинскитѣ съвѣтници, нито отъ полицията, нито отъ министритѣ. Тамъ е въпросъ, къмъ който трѣбва да се стреми една група демократическа, една група прогресивна: въ съзнанието, въ повдигане съзнанието на избирателитѣ, а не съ туй, постоянно да се страхува, че избирателитѣ не щѣли да могатъ да упражнятъ своитѣ права. Защо не се страхуваме когато отиваме да заблуждаваме нашитѣ избиратели?

Сега, касателно самия членъ, г-да прѣдставители, отъ онова, което чухте отъ г. Влайкова, отъ онова, което азъ говорихъ, вие виждате, че е ясно, дѣйствително, че окръжниятъ съдилища тамъ, дѣто сж направили такова нѣщо, за което ви говори г. Влайковъ, сж направили прѣмо противозаконие,

защото само за народни прѣдставители се изискватъ 10 дена слѣдъ издаване на указа, ако сж чиновници, да си подадатъ оставката за да бждатъ кандидатирани. Таквъзъ нѣщо законодателятъ не иска за общинскитѣ съвѣтници. (Е. Начевъ: А за окръжнитѣ?) Нито за окръжнитѣ съвѣтници. Чл 48 отъ избирателния законъ е помѣстенъ слѣдъ издаването на общия избирателенъ законъ и този членъ се отнася специално за народното прѣдставителство. Слѣдователно, не може по никакъвъ начинъ да се тълкува и да се приспособява нито за градскитѣ общински съвѣтници, нито за окръжнитѣ съвѣтници. Това е ясното, това е разумното тълкувание на чл. 142. Ако другъ иска да направи противно прѣдложение, нека внесе законодателно прѣдложение. (В. Статковъ: Ама тъй го тълкуватъ съдилищата!) Азъ показвахъ на г. Министъръ-Прѣдседателя и на г. Министра на Вътрѣшнитѣ Работи случаи. Въ Видинско, напр., има нѣколко общини, въ Бѣлоградчишко и т. н., които сж касирани затова, защото отъ 10 дена слѣдъ указа не сж си подали оставките.

В. Статковъ: Напротивъ, Врачанскитѣ окръженъ съдъ го тълкува друго-яче.

К. Мирски: За лично обяснение, г-да народни прѣдставители, азъ съмъ длъженъ да взема още веднажъ думата. Азъ винаги ще се държа о формитѣ, защото тѣ винаги даватъ правилно съществото, и съжалявамъ още веднажъ онѣзи, които не искатъ да се придържатъ о формитѣ, защото ставатъ причина да се нарушаватъ народнитѣ правдини. Кой отъ насъ е консерваторъ, (Н. Цановъ: Нѣщо повече.) доказателство е нашата дѣятелност; не стига само говоренето по вѣстникитѣ. Азъ отъ тая трибуна съмъ пледиралъ за раздѣленieto на църквата отъ държавата; азъ отъ тая трибуна съмъ искалъ въвеждането на граждански бракъ, макаръ отначало факултативенъ. Такова нѣщо не съмъ чулъ отъ г. Цанова да иска. Така че, да ме считате консерваторъ, това е голѣмо оскорбление за мене. (Гласове: А а а! Браво!)

Кой тълкува разумно законитѣ, това е работа на Народното Събрание. Но единъ отъ насъ, който поддържа една смисълъ на закона, да говори, че само неговото тълкувание било разумно, това е голѣма претенция отъ негова страна. Никой нѣма право да нарича тълкуванията на хората глупави тълкувания, а да доказва, че били такива. (Н. Цановъ: Не казахъ „глупави“. Ако ги приемамъ за такива, то е твоя работа.) Щомъ нарича своитѣ тълкувания разумни, той счита тълкуванията на противникитѣ си глупави. Трѣбва да си теглимъ думитѣ и да бъдемъ вѣжливи. Азъ държа, че сега правимъ измѣнение на единъ законъ, и азъ държа, че общинскитѣ и окръжнитѣ съвѣти не трѣбва да ги избиратъ общински тричленни комисии, както е било досега. Ние ще имаме по-безпристрастни общински управители, ако се запази избирателниятъ

законъ, както е днесъ и както го разбиратъ много съдии, които не сж глупави.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ на второ четене тълкуванието на чл. 142 отъ избирателния законъ, да си вдигнатъ ржката.

Е. Начевъ: Само двѣ думи ще кажа.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Вие говорихте два пѣти.

Е. Начевъ: Не съмъ говорилъ два пѣти.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Тогава бждѣте кратки. Вие говорихте, че имало случаи и искате да ги покажете на Народното Събрание.

Е. Начевъ: Г-да народни прѣдставители! Този въпросъ, азъ мисля, че единъ пѣтъ е тълкуванъ въ Народното Събрание. Народното Събрание взе дневенъ редъ като погрѣшка и навсѣкъдѣ съдилищата приспособиха това тълкувание.

К. Мирски: Това не е задължително за съдилищата!

Н. Шивачевъ: Задължително е!

Министъръ А. Людскановъ: Казаното отъ г. Начева е вѣрно. Тукъ, по поводъ на една интерпелация отъ г. Начева, г. Маджаровъ прѣдложи единъ мотивиранъ дневенъ редъ, къмъ който и азъ се присъединихъ и даже поправихъ нѣщо. Когато се разискваше законътъ за градскитѣ общини, г. Цановъ искаше да повдигне този въпросъ. Азъ и тогава заявихъ, па и сега заявявамъ, че приемамъ тълкуванието, което г. Цановъ желае да се даде, понеже е една голѣма несправедливостъ, както съдилищата направиха на много мѣста, не само въ Видинско, ами и въ Айтоско и другагѣ, дѣто касираха много лица за неизпълнението наредбата на чл. 48; на други мѣста, обаче, иначе тълкуваха закона. За да има еднообразие въ закона, понеже този законъ е отъ такъвъ важенъ характеръ, какво е да отнемешъ избирателнитѣ права на българскитѣ граждани, менъ ми се струва, че съдилищата трѣбваше да се подчинятъ на онуй тълкувание. Но понеже не се подчиняватъ, г. Цановъ е правъ, като иска да вземемъ едно формално, автентично тълкувание, което азъ приемамъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ на второ четене тълкуванието на чл. 142 отъ избирателния законъ, да си вдигнатъ ржката. (Вошинство.) Народното Събрание приема.

Да се не забравя, че вчера на това прѣдложение бѣхме гласували и спѣшностъ.

Слѣдва второто четене на закона по отчетността на бюджета. Г-нъ докладчикътъ има думата.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-нъ докладчикътъ вчера ми събщи, че той още не е готовъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Тогазъ, г-да народни прѣдставители, понеже прѣмето е на прѣднало и се свършиха въпроситѣ, които бѣха на първо мѣсто на дневенъ редъ, ще дойдемъ точно въ 2 ч. и ще почнемъ да гледаме прошения, а послѣ г. г. министритѣ ще отговорятъ на разни, направени тѣмъ, запитвания.

Вдигамъ засѣданието точно за 2 ч.

(Слѣдъ пладнѣ.)

Прѣседателствующъ А. Франгя: (Звъни.) Засѣданието продължава.

Г-да народни прѣдставители! Тѣй като г. г. министритѣ държатъ да отговорятъ на всички интерпелации, които имъ сж били направени отъ г. г. народнитѣ прѣдставители, тогава, вмѣсто да почнемъ съ прошения, ще почнемъ съ отговора на г. г. министритѣ и слѣдъ това тутакси ще почнемъ съ разглеждане на прошения и ще останемъ, ако трѣбва, до 8 ч. вечерята, само и само за да разгледаме нѣкои прошения.

Има думата г. Министърътъ на Вътрѣшнитѣ Работи да отговори на двѣтѣ запитвания, направени му отъ г. Такева.

В. Статковъ: Искамъ да направя едно питане.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Сега питане не може да се прави — или въ началото, или въ края на засѣданието.

Министъръ А. Людскановъ: Споредъ приетия редъ, г-да народни прѣдставители, отъ миналата сесия, когато запитвача нѣма, понеже туй запитване стои отъ нѣколко врѣме на дневенъ редъ, то естествено е, че азъ мога да отговоря съ двѣ думи. (Ц. Таслаковъ: Азъ вѣрвамъ, че г. Такевъ ще дойде докато Вие свършите.) Едината интерпелация е: дали е вѣрно, че съмъ интерниралъ нѣколко запасни офицери, а именно: запасниятъ генералъ-майоръ Цончевъ, запасниятъ подполковникъ Николовъ, запасниятъ мичманъ Саевъ и запасниятъ поручикъ Софроний Стояновъ. По този въпросъ имамъ да кажа слѣдующето. Да повтори това, което г. Даневъ каза, когато отговаряше по тронната рѣчь за възниклата наша политика, че дѣйствително при положението, въ което се намираше България, ние взехме такива мѣрки прѣдъ видъ сигурността, която се налагаше намъ, за да запазимъ границата. Тия приятели, въпрѣки нееднократнитѣ прѣдупрѣждавания, които имъ направихме, искаха да злоупотрѣбятъ съ своето положение, и заради това единиятъ отъ тѣхъ, който е български гражданинъ, бѣ интерниранъ въ родното си мѣсто, а другитѣ, понеже не сж родомъ отъ България, а сж уроженци отъ Македония, азъ имъ опрѣдѣлихъ известни мѣста, дѣто ги изпра-

тихъ на мѣстожителство. Обаче тѣ и оттамъ се отклониха, за да идатъ въ Македония.

Второто запитване на г. Такева е дълго и широко и азъ не зная дали бихъ могълъ да отговарямъ. Но за всѣки случай имамъ събрани свѣдѣния. Запитването има 12 пункта, събрани повече изъ вѣстниците, за нѣкакви злоупотрѣблениа отъ полицията, правени на разни мѣста. Първиятъ: „истина ли е, че жителътъ отъ гр. Велико-Търново Иванъ Димовъ, минавайки прѣзъ Татаръ-Пазарджикъ, е билъ тежко битъ отъ старшия стражаръ при Татарпазарджишкото управление Тодоровъ, за което е постѣпило и заявление до прокурорския паркетъ“? Трѣбва да ви кажа, г-да народни прѣдставители, че по заведения редъ отъ мене при Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Работи има единъ специаленъ чиновникъ, който слѣди за всичко, което се пише въ вѣстниците за администрацията, и е длъженъ да ми прави изложение за това въ резюме, и азъ давамъ резолюции. Ако е за нѣкоя нередовност на нѣкой околийски началникъ, веднага азъ искамъ отъ надлежния окръженъ управителъ обяснения по тия работи, за които е въпросъ, и за повечето отъ тѣзи нѣща, за които ме пита г. Такевъ, азъ проргого motu, понеже тѣзи нѣща сж били въ вѣстниците писани, разпоредилъ съмъ се да се искатъ обяснения отъ надлежнитѣ власти и за повечето отъ тѣхъ има отговори. Такъвъ е и случаятъ, за който ме пита г. Такевъ на първо мѣсто: истина ли е, че нѣкой си Димовъ е билъ тежко битъ на минаване прѣзъ Пазарджикъ отъ старшия стражаръ Тодоровъ, за което било постѣпило и заявление до прокурорския паркетъ? Заявление отъ Димова не е постѣпило въ прокурорския надзоръ. Отъ свѣдѣнията, които ми достави околийскиятъ началникъ, които самъ на мѣстото е провѣрилъ, този Димовъ е стоялъ при една панорамаджийска компания, билъ нѣкакъвъ слуга, скарали се помежду си и, понеже билъ пиянъ, билъ задържанъ въ полицията за да изтрѣзнее, понеже направилъ голѣмъ скандалъ.

Второ: „истина ли е, че сѣщиятъ старши стражаръ е нанесълъ тежкъ побой и рана на татарпазарджишкия жителъ Хаджи Сабитай Исаковъ“?

Хаджи Сабитай Исаковъ е еврейнъ. Отивалъ е късно нощемъ, той претендира, на хаврата. Срѣщналъ се съ старшия стражаръ, скаралъ се съ него, той претендира, че старшиятъ стражаръ извадилъ сабя и го ранилъ и за това нѣщо има заявление въ прокурорския надзоръ. Прокурорътъ е възбудилъ слѣдствие и е поискалъ отстранението на този стражаръ, който е и отстраненъ по тая причина.

Трето: „истина ли е, че пещерскиятъ жителъ Георги Вожиловъ и баташкиятъ такъвъ Стефанъ Петровъ сж били бити въ Пещера отъ нѣколко души полицейски стражари“?

Отъ свѣдѣнията, които имамъ по този въпросъ, излиза слѣдующето: че тѣзи господа, бидейки пияни, се скарали помежду си, полицейскитѣ стра-

жари се намѣсили, за да ги закаратъ въ къщи, и се скарали. Това е всичкото.

На четвъртото мѣсто: „истина ли е, че жителътъ на с. Раково, Кюстендилска околия, Василь К. Раковски, е билъ незаконно арестуванъ отъ двама стражари, битъ въ полицейския участъкъ и освободенъ по разпореждане на прокурора, слѣдъ констатирането на побой и ранитѣ отъ околийския лѣкаръ“? Противъ туй сѣщото имаше писано и въ в. „Изгрѣвъ“. Прати се на началника и той долага и разправя работата: било арестувано нѣкое друго лице, Раковски искалъ да се намѣси да го освободи, полицията го закарала въ участъка, съставя му актъ за това и го пуца — повече нищо.

Пето: „истина ли е, че Плевенскиятъ гражданинъ, Д. Драгиевъ, е билъ незаконно арестуванъ отъ полицейския приставъ Прѣображенски и битъ въ участъка, който побой е билъ констатиранъ отъ мѣстния лѣкаръ и издалъ медицинско свидѣтелство“? Понеже бѣше писано за Прѣображенски въ в. „Народни Права“ прѣди да постѣпи това запитване, стана дълго и широко изслѣждане и се оказа, че този г. Драгиевъ е произвелъ скандалъ и билъ хванатъ въ извѣстенъ шантанъ и, като билъ каранъ за участъка, близо до къщата на Щиркова, той се уловилъ за тая къща и почналъ да вика. Щирковъ, като излѣзълъ и като го видѣлъ въ какво е положение, посвѣтвалъ го да се подчини на полицията и да отиде въ участъка. Ако да бѣше задържанъ, самъ Щирковъ щѣше да се интересува и щѣше да се яви и застъпи за него. Заведенъ е билъ въ участъка и задържанъ додѣто да му съставятъ актъ и повече нищо.

Шесто: „истина ли е, че жителътъ отъ гр. Кула, Нано Петковъ, на 29 септемврий тази година, прѣзъ нощта, е билъ незаконно арестуванъ въ Кулския полицейски участъкъ, е билъ битъ и раненъ съ ножъ въ гущата, одѣто го откарали въ болницата за да му зашиятъ ранитѣ“? Сега защо и за какво ще е имала полицията да го бие дотамъ, не зная. Види се този господинъ да е билъ побърканъ, защото, когато е билъ задържанъ въ полицията до друга една работа, той е намѣрилъ тамъ единъ ножъ, оставенъ за веществено доказателство по едно друго дѣло, и наистина той си е нанесълъ рани самъ. За това има слѣдствено дѣло и ще се произнесе сѣдѣтъ, та затова тукъ нѣма какво повече да кажа.

Седмо: „истина ли е, че на 11 октомврий тази година, прѣзъ нощта, жителътъ на гр. Дупница, Д-ръ Н. Павловъ, е билъ незаконно арестуванъ и битъ въ участъка отъ полицията на този градъ, за което се е оплакалъ на прокурора“? Истина е, че Д-ръ Павловъ прати до мене една оскърбителна телеграма. Прѣди да ме запита г. Такевъ, азъ пратихъ телеграмата на началника. Вие, които познавате г. Павлова, който е останалъ отъ руско врѣме, знаете, че той често се намра въ нетрѣзвено положение и даже, когато му съставили актъ и подканенъ да се подпише, той е написалъ на

самия акт ругателни думи по адресъ на властта и правителството и за това азъ дадохъ разрѣшение пакъ да го темятъ подъ сѣдъ, освѣтъ за оскърбителната телеграма, и за оскърбителнитѣ думи, които е написалъ на акта.

Осмо: „истина ли е, че полицейскитѣ стражари №№ 14 и 20, при Карловското околийско управление, на 3 октомврий тази година сж били съ голи сабли и разсѣкли дрехитѣ на калюферския гражданинъ Христо Яржковъ?“ Истина е, че единъ отъ тѣзи стражари въ пияно състояние си е позволилъ да разсѣче дрехитѣ на Яржкова, но за това е уволненъ и даденъ подъ сѣдъ.

Девето: „истина ли е, че въ с. Кара-есе-къой, Силистренска околия, по случай избора на 22 септемврий тази година, въ него село за общинския съвѣтъ, жителъ на това село и кандидатъ за общински съвѣтникъ Дели Мехмедъ е билъ откаранъ незаконно на 20 септемврий подъ конвой въ гр. Силистра, откъдѣто на 21-й билъ освободенъ за да бѣде прѣзъ нощта на сжщата дата грабнатъ по бѣли дрехи отъ домашното му огнище и то отъ единъ старши стражаръ, придруженъ отъ нѣколко души младши стражари, слѣдъ като нападналъ и счунилъ кѣщнитѣ му врата и откаранъ изново въ гр. Силистра, само и само да се не намѣри на 22 септемврий на избора? Сжщата участъ постигнала и другитѣ кандидати за общински съвѣтници, които влизали въ листата на Дели Мехмедъ“. За тази работа на Дели Мехмедъ има писано въ в. „Миръ“ и, когато се е получилъ в. „Миръ“ въ министерството, направилъ съмъ бѣлѣжка по този въпросъ много по-рано и съмъ заповѣдалъ да се изслѣдва работата. Излѣзе, че този Дели Мехмедъ е билъ извѣстенъ конокрадецъ; по съвпадение, по него врѣме когато е ставалъ изборътъ за общински съвѣтници, е билъ повиканъ въ полицията за да бѣде арестуванъ за конокрадство. Истината е, обаче, че не е билъ задържанъ за да го отстранятъ отъ правото на избираемостъ, а за да го изслѣдватъ по конокрадството.

Десето: „истина ли е, че стражарътъ при Ново-загорското околийско управление Дино К. Бароковъ е обикалялъ околията и е събиралъ абонамента на в. „България“? Пакъ по този случай съмъ искалъ най-точни свѣдѣния. Истината е, че той е събиралъ абонамента за другъ единъ вѣстникъ, но за в. „България“ нѣма да е събиралъ. Даже прѣдставиха и квитанциитѣ за вѣстника, за който е събиралъ абонамента.

Единадесето: „истина ли е, че Пловдивскиятъ околийски началникъ е писалъ официално писмо до бирника въ околията да одържа въ всѣка община, при плащане общинскитѣ врѣхнини, по 13 л. за всѣка община абонаментъ на в. „България“? На този въпросъ отговорихъ недавно, когато бѣше тукъ г. Такевъ.

Дванадесето: „истина ли е, че на 30 октомврий, тази година, вечерята, когато тренътъ отъ Мездра е щѣлъ да заmine за София, Врачанскиятъ окръ-

женъ управителъ Черковски заповѣдалъ на стражаритѣ да арестуватъ началника на станцията Ангеловъ, когото държалъ въ участъка повече отъ часъ? Това арестуване управителътъ направилъ, защото началникътъ на станцията казалъ управителю да прочете и да види, че билетътъ на роднината му, който билъ просроченъ билетъ на самия управителъ, е просроченъ.“ Истината е, че управителътъ идѣлъ за София и ималъ билетъ, който важелъ за извѣстни тренове, и той е попиталъ началника, кога ще минава тренътъ, може ли съ тоя билетъ да върви и той казалъ, че може; обаче, когато управителътъ се качва на трена за да трѣгне вече, началникътъ на станцията му казва, че не може. Тогава той се обръща къмъ него и го пита: защо ми казахте, че мога да пътувамъ, а сега ми казвате, че не мога? Въ туй врѣме началникътъ на станцията е нагрубилъ управителя и вслѣдствие на това той го повикалъ въ близкия участъкъ да му състави актъ.

Тѣзи сж запитванията, които г. Такевъ ми е направилъ, и това е, което имахъ да отговоря на тѣхъ.

Министъръ Х. Тодоровъ: Къмъ мене има двѣ интерпелации: едната е отъ г. Вжжарова и другата отъ г. Драгиева, на които мога да отговоря.

В. Димитровъ: Заедно съ интерпелацията на г. Такева има отправена една интерпелация моя къмъ г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи, която е турена на дневенъ редъ сега.

Министъръ А. Людскановъ: Ако обичате и на нея сега ще отговоря.

Министъръ Х. Тодоровъ: Азъ имамъ да отговоря на запитването на г. Драгиева, но понеже го нѣма... (Гласове: Нѣма нужда, оставѣте.) Сега ще отговоря на запитването на г. Вжжарова, но азъ не мога да отговоря, ако г. Вжжаровъ не желае. Ако него го нѣма сега, послѣ ще му отговоря. Сега едно нѣщо ще му кажа, което ще бѣде въ полза и за Народното Събрание, и за него. Миналиятъ пътъ той искаше да се разгледа неговата интерпелация при закрити врата. Азъ съмъ готовъ да отговоря, както е формулирана. Ако има нѣкои данни, които иска да съобщи на Народното Събрание, нека да ми ги каже частно и може би тогава нѣма да стане нужда да става запитване.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Министърътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи има да отговори на запитването на г. Владимира Димитровъ. Г-нъ Владимиръ Димитровъ, съгласно правилника, има право да развие своята интерпелация. (Прѣдседателското мѣсто заема подпрѣдседателъ г. Д-ръ А. Ходжевъ.)

В. Димитровъ: (Отъ трибуната.) Г-да народни прѣдставители! На 6 ноемврий т. г. азъ отправихъ до г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Работи слѣдующата интерпелация: (Чете.)

„На основание чл. 107 от конституцията, чест имам да отправя следующата интерпелация, на която моля да ми се отговори въ законния срок съгласно чл. 64 от правилника на вътрешния ред на Народното Събрание.

„I. 1) На 6 август т. г., по случай градските общински избори въ гр. Ямболъ, работническата социал-демократическа организация въ тоя градъ свика гражданитѣ на митингъ на площада „Кобургъ-Шадраванъ“, за да обсъди положението на Ямболската община и да посочи, какви мѣрки трѣбва да се взематъ, за да се тури край на финансовия батакъ, въ който е изпаднала общината. Инициаторитѣ на митинга съобщили прѣдварително на ямболскитѣ полицейски власти за часа, деня и мѣстото на митинга. Обаче въ деня на митинга, когато гражданитѣ се събрали на горѣказания площадъ и тъкмо когато щѣлъ да се открие митингътъ, ямболската полиция, начело съ полицейския пристаъ Хубеновъ и секретаря на околийското управление, нападнала е събраното множество граждани съ извадени пашки, наранила е нѣколко отъ събравшитѣ се граждани и по такъвъ варварски начинъ е осуетила митинга. Независимо отъ това, полицията, за да прикрие своитѣ си беззакония, арестувала е нѣкои отъ гражданитѣ съ явно намѣрение да сплши избирателитѣ и да имъ попрѣчи да взематъ участие въ общинскитѣ избори на 11 сѣкция мѣсець.

„2) На сѣкция площадъ сѣшитѣ полицейски власти сж допуснали на ямболскитѣ граждани да държатъ митингъ по Фирмилиановия въпросъ. Обаче на 6 августъ, на митинга, свиканъ отъ работническата социал-демократическа организация въ Ямболъ на сѣкция площадъ и по такъвъ жизненъ въпросъ за града, като положението на общината, полицейскитѣ власти, безъ да прѣдупрѣдятъ инициаторитѣ на митинга, че може или не може да се държи митингъ на площада „Кобургъ-Шадраванъ“, нападатъ варварски на събранитѣ граждани и прѣскаатъ митинга.

„3) Знае ли г. Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи горѣизложенитѣ факти и, ако знае, какви мѣрки е взелъ, за да накаже авторитѣ на горѣизложенитѣ беззакония?

„4) Мисли ли той, че подвѣдомственитѣ му полицейски власти сж длъжни да почитатъ конституцията и правдинитѣ, които тя дава на гражданитѣ, и да тури край на тѣзи полицейски произволи и беззакония?

„II. На 12 октомврий т. г. въ качеството на Ямболски народенъ прѣдставителъ отидохъ да обиколи селата на Ямболската околия, за да дамъ отчетъ на избирателитѣ си за дѣятелността ми въ извънредната сесия на XII-то Обикновено Народно Събрание. Въ селото Атлий (Борисово) полицейскитѣ стражаръ, носящъ № 19, по име Георги Атанасовъ, отъ Ямболското околийско управление, когато се опитахъ да свикамъ селянитѣ отъ казаното село въ селската кръчма, се яви и въ при-

сѣтствието на събравшитѣ се и на ямболскитѣ граждани: Атанасъ Добревъ, Антонъ Радевъ и Георги Караивановъ, като ме нагуби, заяви ми, че ми забранява да дамъ отчетъ на избирателитѣ си и че, ако си позволя да сторя това, щѣлъ да ми състави актъ. По тоя начинъ той заедно съ самия писаръ Иванъ Петровъ, като сплшиха селянитѣ, въпрѣки моитѣ протести, осуетиха събранието и ми отнеха възможността да дамъ отчета си. Знае ли г. Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи, че подвѣдомственитѣ му полицейски органи забраняватъ на народнитѣ прѣдставители да даватъ отчетъ на избирателитѣ си, и, ако знае, какви мѣрки смѣта да вземе противъ горѣказания стражаръ при Ямболското околийско управление?

Моля да ми се отговори.

„Както виждате, г-да народни прѣдставители, тази интерпелация сж прави на г. Министра на Вътрѣшнитѣ Работи. Тя се състои отъ двѣ части. Едната частъ на интерпелацията визира станалия митингъ въ гр. Ямболъ на 6 августъ, направенъ отъ гражданитѣ на гр. Ямболъ, въ който митингъ сж искали да обмислятъ положението на Ямболското градско общинско управление, положението на Ямболската градска община, положение финансово, економическо и културно. Чл. 82 отъ нашата конституция гласи: (Чете.) „Жителитѣ на Българското Княжество иматъ право да се събиратъ мирно и безъ оръжие, за да обсъждатъ всѣкакви въпроси, безъ да искатъ по-напрѣдъ за това дозволение“. Втората алинея на този членъ казва: (Чете.) „Събрания вънъ отъ зданията, подъ открито небе, напълно се подчиняватъ на полицейскитѣ правила.“ Инициаторитѣ на казания митингъ, като граждани на града Ямболъ, имайки интересъ да освѣтлятъ населението на гр. Ямболъ за работитѣ на Ямболското общинско управление, искали сж да свикатъ единъ митингъ и да обсъдятъ положението на Ямболската община и за тази цѣль тѣ нѣматъ нужда да искатъ позволение отъ каква властъ въ България, споредъ чл. 82, когато искатъ да правятъ митингъ. Но понеже тѣзи митинги ставатъ подъ открито небе, не въ нѣкое частно помѣщение, то тѣ се подчинили, съгласно казания членъ, на полицейскитѣ наредби. Въ какъвъ смисълъ? — Инициаторитѣ на единъ митингъ сж длъжни, споредъ закона за полицията и този членъ 82 отъ нашата конституция, да съобщатъ на полицията, че тѣ иматъ намѣрение да направятъ еди-дѣ си митингъ, това за свѣдѣние на полицията, и по-нататѣкъ полицията нѣма право да се бърка въ туй, което има да вършатъ гражданитѣ — тя е длъжна само да пази реда и тишината. Инициаторитѣ на казания митингъ се явяватъ прѣдъ околийския началникъ на гр. Ямболъ, нѣ намиратъ околийския началникъ и подаватъ писмено заявление на неговия секретаръ, въ което заявление му се казва: „ние, гражданитѣ на гр. Ямболъ, избирателитѣ на гр. Ямболъ, смѣтаме утрѣ да направимъ митингъ въ града, на който митингъ да свикаме гражда-

нитѣ, членове на тази община, и да обсъдимъ положението на гр. Ямболъ и положението на Ямболското градско-общинско управление“. Въ отговоръ на така подаденото заявление, секретарьтъ на околийското управление г. Аневъ, безъ да имъ възрази, че тѣ нѣматъ право да правятъ митингъ на опрѣдѣленото мѣсто, връща тѣхното заявление, че не било обгербовано. Този, който му подава заявлението, заявява, че съгласно закона за гербовия сборъ, подобно заявление, съ което вие Ви явяваме какво имаме намѣрение да правимъ митингъ, не се обгербова. Обаче, г. Аневъ хвърга закона за гербовия сборъ по единъ най-грубъ начинъ камъ тѣзи, които му поднесли заявлението, и казва: „Азъ нѣмамъ врѣме да се занимавамъ тукъ съ тълкувание на закона. Вие сте длъжни да ми дадете една гербова марка отъ 50 ст.“ Инициаторитѣ, за да се не попрѣчи на работата имъ, даватъ гербова марка отъ 50 ст., залѣпятъ я на заявлението и си отиватъ. Разпрѣскватъ се афиши изъ града и се канятъ гражданитѣ да се явятъ на другия денъ, 10 ч. слѣдъ черковенъ отпущъ, на площада „Кюбуртъ-Шахраванъ“, за да се обсъди положението на Ямболското градско-общинско управление. И наистина, на другия денъ, гражданитѣ на гр. Ямболъ се събиратъ на казания площадъ и, тъкмо когато гражданитѣ Влаховъ се качва на трибуната и взема думата, за да обясни положението на Ямболската градска община, въ това врѣме полицейскитъ приставъ Хубеновъ, заедно съ секретаря на околийското управление Аневъ, явяватъ се тамъ съ нѣколко стражари и искатъ да разтурятъ митинга. Най-напрѣдъ накарватъ стражаритѣ да свалятъ оратора отъ трибуната, ораторътъ се възпротивилъ да слѣзе отъ трибуната, народътъ почналъ да протестира, тогава нѣколко стражари се спуснали да дърпатъ оратора, свалили го долу, а на другитѣ стражари било заповѣдано отъ секретаря на околийското управление Аневъ, заедно съ пристава Хубеновъ, да теглятъ шашки вънъ, за да разгонятъ митинга. Докато едни стражари, подъ командата на секретаря на околийското управление, се борили съ оратора г. Влаховъ, който взелъ думата на митинга, другата частъ отъ стражаритѣ, подъ командата на пристава Хубеновъ и на секретаря Аневъ, се спуснала съ извадени шашки да гони народа и да разпрѣсне митинга. Става едно сборичкване между народа и стражаритѣ, и отъ това сборичкване и гонение има нѣколко души наранени, които сж завели вече дѣла прѣдъ надлежитѣ сдилища за побоя, който имъ се е нанесълъ отъ полицейската власт, отъ стражаритѣ, по заповѣдъ на секретаря на околийското управление Аневъ и по заповѣдъ на пристава Хубеновъ. По инициаторитѣ на митинга, които сж прѣдвиждали, че имъ се крои такъвъ единъ капанъ отъ самата полиция, начело съ пристава Хубеновъ и секретаря Аневъ... (К. Мирски: Началникътъ билъ ли е тамъ?) Началникътъ се махналъ нарочно — инициаторитѣ сж прѣдупрѣдили г. Министра на Вътрѣшнитѣ Ра-

боти съ една телеграма, отъ която сж дали копие и на народния прѣдставителъ г. Сакъзовъ. Тая телеграма е подадена и подписана отъ г. Д-ръ Влахова, единъ отъ инициаторитѣ на митинга, и тя гласи така: (Чете.) „София. Министру Вътрѣшни Работи, копие Сакъзову“ — обгербована. „Случай граждански избори утрѣ свикваме митингъ площада. Днесъ даваме заявление. Властѣта не иска позволи митинга възъ основание приказъ Радославово врѣме. Този приказъ е обезсиленъ съ митинга Фирмилиана. Ние ще направимъ митинга въпрѣки беззаконие властѣта. Моли, дайте наставления началнику.“

(Прѣседателското мѣсто заема прѣдседателътъ г. Д. Цанковъ.)

Г-нъ Министърътъ на Вътрѣшнитѣ Работи, въпрѣки това, че е получилъ тая телеграма своеврѣменно, моитѣ свѣдѣния говорятъ, че не е далъ никакви разпореждания на полицейскитѣ власти въ Ямболъ, защото, ако бѣше далъ такива разпореждания на подвѣдомственитѣ си полицейски пристави и началници, тѣ не щѣха да си позволятъ въ епохата на прогресивния либерализъмъ да нападнатъ по единъ вандалски начинъ на площада въ Ямболъ, съ извадени шашки, тѣ не щѣха да си позволятъ, приставътъ и секретарьтъ на околийското управление, да свалятъ единъ почтенъ ямболски гражданинъ, да му скъсатъ шапката, да му скъсатъ дрехитѣ. (К. Мирски: Кой?) Полицията на гр. Ямболъ, приставътъ Хубеновъ, секретарьтъ Аневъ и стражаритѣ, които сж дѣйствували подъ тѣхната команда, заедно съ нѣколко души шайкаджии. (К. Мирски: Не сж ли дадени подъ съдъ?) Не. Тия, които сж прѣтърпѣли обида и сж били нагрубавани, на които е нанесенъ побой, на които е нанесена поврѣда, сж дали подъ съдъ виновнитѣ. Лично оскърбенитѣ, бититѣ, обиденитѣ сж дали подъ съдъ полицейската власт, обаче г. министърътъ не е направилъ нищо, въпрѣки онази телеграма, която азъ току-що ви прочетохъ. На другия денъ слѣдъ скандала, слѣдъ като полицейската властъ начело съ пристава Хубеновъ и секретаря Аневъ сж разпрѣснали митинга, били сж гражданитѣ, арестували сж гражданитѣ; сжщитѣ тия граждани подаватъ една телеграма до г. Министра на Вътрѣшнитѣ Работи, която гласи слѣдущето: (Чете.) „София. Министру Вътрѣшни Работи. Копие: „Работнически Вѣстникъ“, „Прѣпорецъ“, „Вечерна Поща“ и „Новъ Вѣкъ“ (обгербована). Днесъ на митинга, при голѣмо стечение на граждани, шайка, покровителствувана отъ полицията, ни нападна! Приставътъ и стражаритѣ съ голи шашки гонѣха всички. Мнозина бити. Упълномощени сме отъ гражданитѣ да протестираме прѣдъ Васъ и чрѣзъ печата за вандализма на полицията. Това е срамъ за едно прогресивно правителство. Ако Вие сте неприястенъ, уволнитѣ пристава и секретаря Аневъ“, който е заповѣдалъ на стражаритѣ да вадятъ шашки подъ командата: „Шашки вънъ!“ Слѣдъ като е получилъ телеграмата, г. Министърътъ на Вътрѣшнитѣ Работи отъ

6 августъ донесъ, до подаването на моята интерпелация, 6 ноември — значи, въ продължение на 3 мѣсеца, — г. Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи, въпрѣки тия двѣ телеграми, не е счелъ за нужно да провѣри фактитѣ, да анкетира случката и отдаде всѣкому заслуженото.

Прѣдседателътъ: Бждѣте по-краткъ!

В. Димитровъ: Азъ съмъ длъженъ, Дѣдо Цанковъ, да развия моята интерпелация, колкото и да е дълга тя.

Г-да народни прѣдставители! Казахъ, че отъ 6 августъ, когато г. министърътъ е получилъ двѣтѣ телеграми, 5 и 6 августъ до 6 ноември, датата, когато азъ подадохъ интерпелацията си, г. Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи не е направилъ нищо, за да разслѣдва тая случка. Моитѣ свѣдѣния говорятъ, че, когато азъ подадохъ на 6 ноември интерпелацията си, тогава г. Министерътъ на Вътрѣшнитѣ Работи благоволилъ да натовари дѣсната си рѣка, г. инспекторътъ при Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи, да проучи въпроса. И каквито свѣдѣния има г. министърътъ, ще ги има, не ще съмнѣние, на бърза рѣка, събрани и дадени отъ г. инспектора при Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи. Може би, намъ ще се възрази, че полицейскитѣ власти не сж искали да попрѣчатъ на ямболскитѣ граждани да правятъ митингъ, но тѣ сж искали митингътъ да стане на извѣстно мѣсто, съгласно полицейското разпореждане. Туй е единъ аргументъ, който ще ми се противопостави. Вториятъ аргументъ, който ще ми се противопостави, е слѣдующиятъ: че на казания митингъ нѣма бити граждани, нѣма разкъсани дрехи на граждани, нѣма граждани арестувани. На това азъ съмъ длъженъ да отговоря още отсега. Първо, че на заявлението, подадено отъ инициаторитѣ за мѣстото и деня на митинга, на това заявление полицията нищо не е отговорила. Второ, че на сжщия площадъ, една недѣля прѣди това, се е правилъ митингъ по Фирмилиановия въпросъ и, трето, че до деня на митинга, до отварянето му, въ 10 ч. сутринта, инициаторитѣ, както и гражданитѣ, не сж знаели че полицията крои такъвъ планъ, да разтури митинга, и че, когато мнозинството е било събрано на площада, когато се почналъ митингътъ, когато ораторътъ е взелъ мѣстото си, тогава полицията се е нахвърлила върху гражданитѣ.

Второ нѣщо. Ако г. министърътъ възрази, че нѣма бити граждани; ако възрази, че нѣма арестувани граждани, азъ ще му посоча на имена на почтени ямболски граждани, които сж бити, на които дрехитѣ сж били скъсани, на които актове сж били съставяни и които сж били арестувани. Такива лица г. министърътъ може да има прѣдъ видъ. Първото лице е Д-ръ Влаховъ, единъ отъ инициаторитѣ на митинга, който е билъ битъ, дърпанъ и свалянъ отъ масата на митинга, скъсани му сж били палтото, шапката и жилетката. Битъ е Илия

попъ Тодоровъ, битъ е Георги Караджовъ, битъ е Карапаневъ и др. Арестуванъ е билъ гражданинътъ Бояджиевъ и др. Задържанъ е билъ извѣстно врѣме и Влаховъ, а още и други трима-четирма граждани, на които имената ще съобща на г. министра и които сж завели дѣла прѣдъ надлежнитѣ сѣдилища срѣщу казаната полицейска власть. Това е, г-да народни прѣдставители, въ резюме интерпелацията, която азъ имамъ да развия по станалия митингъ на 6 августъ въ гр. Ямболъ, митингъ, който е билъ разтуренъ отъ полицейската власть.

Втората частъ на моята интерпелация се състои въ слѣдующето. Азъ отидохъ прѣвъ мѣсець септември да давамъ отчетъ на моитѣ избиратели за дѣятелността ми въ извънредната сесия. Въ гр. Ямболъ направихъ двѣ събрания. По селата обикаляхъ и въ всѣко село дадохъ отчетъ на моитѣ избиратели. Въ с. Атлий (Борисово) на 12 октомври стигнахъ тамъ, придруженъ отъ нѣколко граждани и селяни, и поканихъ селянитѣ на с. Атлий или Борисово да се събератъ въ селската кръчма и да изслушатъ моя отчетъ. Селянитѣ се събраха и токущо почнахъ да давамъ отчета си на казанитѣ избиратели отъ с. Атлий, явява се при мене стражарътъ при Ямболското околийско управление подъ № 19, именуемъ Георги Атанасовъ, и съ единъ строгъ полицейски и джандарски тонъ, като ме нагрубява, заявява ми да прѣкъсна отчета си, даде заповѣдъ и на селския писаръ и заедно съ него разтуриха събранието и ми заявиха, че ми забраняватъ да дамъ отчетъ на моитѣ избиратели и че ще ми съставятъ актъ. Селянитѣ, като хора не-свѣдущи, въпрѣки моитѣ протести, бидоха принудени да се оттеглятъ настрана, а той продължаваше да се разправя съ мене, да ме оскърбява и да ми заявява тържествено, че нѣма да ми позволи да дамъ отчетъ, и най-послѣ сѣда на една маса да ми пише актъ затова, че азъ съмъ нарушавалъ тишината и спокойствието на българската държава, когато въ качеството ми на народенъ прѣдставителъ отивамъ да давамъ отчетъ. Бидохъ принуденъ, разбира се, да се не разправямъ съ единъ такъвъ грубиянъ, туренъ да пази реда, съ единъ такъвъ невѣжа и да доложя за това нѣщо на министра. Фактъ неоспоримъ е, обаче, че казаниятъ стражаръ ми попрѣчи да дамъ отчетъ, забрани ми да дамъ отчетъ на моитѣ избиратели, въпрѣки това че съмъ народенъ прѣдставителъ. Азъ съобщихъ това на г. Министра на Вътрѣшнитѣ Работи още когато подадохъ интерпелацията. Моитѣ свѣдѣния говорятъ, че и досега казаниятъ джандаринъ, казаниятъ полицейски стражаръ, въпрѣки тия беззакония, въпрѣки оскърблението, което нанесе на единъ народенъ прѣдставителъ, въпрѣки че не ми позволи да дамъ отчета си, се държи на служба и г. министърътъ не е анкетиралъ още случката. Може би г. министърътъ ще ми възрази: съ какво можешъ да докажешъ, че казаниятъ стражаръ ти е попрѣчилъ, че те е нагрубилъ, че те е псувалъ, че той не ти е позволилъ да дадешъ от-

четъ като народенъ прѣдставителъ? Азъ му цитирамъ въ своята интерпелация свидѣтели ямболски граждани и свидѣтели селяни, които присѣдстваха на случката, когато казаниятъ стражаръ ми по-прѣчи. Дали е провѣрилъ тия факти и взелъ ли е мѣрки — не зная. Моитѣ же свѣдѣния говорятъ, че и досега казаниятъ стражаръ си е на мѣстото.

Министъръ А. Людекановъ: Г-да народни прѣдставители! Двѣ сж питаннята, които почтениятъ Ямболски народенъ прѣдставителъ ми прави въ тази си интерпелация. Първото е касателно единъ стражаръ, който му попрѣчилъ въ едно отъ селата на Ямболската околия да държи своя отчетъ, а второто е касателно попрѣчването отъ полицията въ гр. Ямболъ да се държи митингъ на едно извѣстно мѣсто. Азъ ще бъда кратъкъ по първата частъ отъ говоренето на г. Димитрова, понеже въпросътъ е твърдѣ деликатенъ, тъй като единъ почтенъ прѣдставителъ твърди едно нѣщо, а азъ съмъ длъженъ по свѣдѣнията, които имамъ, да твърдя противното. Така щото, положението и на министра, и на г. интерпелатора е твърдѣ трудно, когато е въпросъ да се оцѣни казаното на единия и на другия. Азъ натоварихъ лично околийския началникъ, подиръ като имашъ прѣдъ себе си обясненията съ подписа на Кючукова — тъй се казва този стражаръ — натоварихъ околийския началникъ да провѣри факта както е станалъ на мѣстото, да разпита селянитѣ, и азъ само ще ви прочета това, което е казалъ съ подписа си самиятъ стражаръ, нѣма да ви цитирамъ рапорта на околийския началникъ, който напълно потвърждава казаното. Той описва най-напрѣдъ, че е билъ въ отпускъ — стражарътъ № 19 е билъ въ отпускъ, а не е билъ пратенъ отъ нѣкого да прави нѣкому мѣхнотии, толкозъ повече че и почтениятъ интерпелаторъ въ втората частъ казва: „да обиколя селата на Ямболската околия за да дамъ отчетъ“, и като обикалялъ селата, отишълъ въ това с. Атлий и тамъ му се случила тази неприятностъ. Ако полицията е позволила на г. интерпелатора да обикаля селата на околията, тя е нѣмала причини да му прѣчи — понеже и той е прѣдставителъ, който отива да освѣтли селянитѣ, нѣщо, което е много добро, — полицията, казвамъ, е нѣмала основания, нито е имала причини, щото да му попрѣчи въ едно отъ тѣзи села да не даде своя отчетъ. Както и да е, въ едно отъ тѣзи села се случила тази неприятностъ на г. Димитрова. Азъ съжалявамъ, като министъръ на Вътрѣшнитѣ Работи, че народнитѣ прѣдставители има да се оплакватъ въобще отъ дѣйствиата на полицията. Доколко сж основателни тѣхнитѣ оплаквания, то е другъ въпросъ. Обаче, по този случай, когато даватъ отчетъ, азъ се страхувамъ, че г. Владимиръ Димитровъ, който въобще не се отличава съ голѣмо спокойствие и хладнокрѣвие, страхувамъ се да не би въ този случай да е миналъ извѣстни граници и да е станалъ причина за това нежелателно явление, за което се оплаква. Ето стражарътъ какъ обяснява съ подписа си случката:

(Чете.) „На 12 октомврий бѣхъ въ отпускъ и се намирахъ въ с. Борисово; бѣхъ отишълъ къмъ селската кръчма, дойде едно лице, което азъ не познавахъ и запита: „кой е кметътъ“, но понеже кмета нѣмаше въ това врѣме въ селото, то писарятъ на общината каза на лицето да отиде въ общинското управление и каже кой е и какво иска и, ако и да нѣма кмета, замѣстникътъ ще изпълни искането му. Тогава непознатото лице заяви, че билъ народенъ прѣдставителъ и иска да държи нѣкаква рѣчь къмъ селянитѣ, та искалъ отъ кмета да свика селянитѣ въ кръчмата или на друго мѣсто, дѣто кметътъ му посочи. Общинскиятъ писаръ Иванъ Петровъ забра кехаята и отиде въ канцеларията си, като покани народния прѣдставителъ да отиде въ канцеларията, отдѣто ще му се посочи мѣсто за държане рѣчь. Тогава народниятъ прѣдставителъ му заяви, че нѣма нужда отъ кмета и че ще си държи рѣчта дѣто иска, като каза, че нарочно му се създавали спънки отъ страна на кметството и отъ мене да не може да държи рѣчта си. Азъ дотогава нищо не бѣхъ му рекълъ. Заявихъ му, че съмъ въ отпускъ и не му правя никакви прѣпятствия или улеснения, но въ всѣки случай, ако се отнесе до общинскитѣ власти, както подобава, нѣма освѣнъ да го улеснятъ въ искането му. По поводъ на тѣзи мои думи, господинъ прѣдставителътъ изсипа върху ми купъ обиди и нагрубявания, като ми каза, че съвѣстѣта ми била продадена за едно парче хлѣбъ. Азъ като видѣхъ, че лицето държи твърдѣ прѣдизвикателенъ езикъ, отстранихъ се отъ него и той държа рѣчта си въ кръчмата къмъ находящитѣ се тамъ лица, безъ да му забранява или прѣпятствува нѣкой, слѣдъ което си замина за другитѣ села. Младши нѣши полицейски стражаръ: Георги Ат. Кючуковъ.“

Това е съ подписа на стражара. И понеже азъ видѣхъ една голѣма противоположностъ между твърдението на почтения г. Димитровъ, на думитѣ на когото нѣмамъ причини да се съмнѣвамъ, и това категорическо твърдение на стражара, че билъ въ отпускъ, че той билъ повече нагрубенъ, колкото г. Димитровъ, азъ командировахъ на мѣстото да отиде началникътъ и да ми рапортира какъ е случката. Отъ рапорта на началника, който е разслѣдвавалъ работата, излиза, че тя е така, както твърди той стражаръ. Разбира се, за мене е много мѣчно да дамъ прѣдпочтение на едного или другито въ това твърдение. Азъ доста вѣрвамъ на г. Димитрова, но и отъ него вѣроятно ще има малко прѣувеличение.

В. Димитровъ: Азъ протестирамъ енергически, г-нъ министре, защото Ви посочихъ на свидѣтели. И азъ бихъ подложилъ на единъ „судъ чести“ тази афера — той не ми е заявявалъ, че е въ отпускъ. Азъ Ви посочихъ на свидѣтели, които Вашиятъ околийски началникъ не е разпиталъ. Тържествено заявявамъ, че си слагамъ мандата, ако има нѣщо вѣрно отъ това, което е съобщено отъ обвиняемия стражаръ.

Министъръ А. Людскановъ : Взимамъ актъ отъ думитъ Ви, г-нъ Димитровъ. Азъ нѣма защо да държа единъ стражаръ, който си е прѣвипилъ властѣта, защото този стражаръ нито го зная, нито го познавамъ. Понеже така ми се прѣдставлява работата отъ моитъ подвѣдомствени органи, азъ така я взимамъ, но ако се укаже противното, ако излѣзе работата иначе, азъ ще го уволня и ще командирамъ, подиръ тази декларация на г. Димитрова, специалния инспекторъ на министерството, на когото имаме пълна вѣра, и тогава пакъ ще имаме случай да поговоримъ. (В. Димитровъ: Да се разпитатъ свидѣтелитъ посочени отъ мене.) Азъ бѣхъ изпратилъ Вашата интерпелация така, както е, на околийския началникъ и, понеже Вие указвате лица, азъ така разбирамъ изслѣждане на работата — на мѣстото, а не разбирамъ само да се вика стражарѣтъ. Както и да е, имамъ инспекторъ и ще го пратя. Това е единъ въпросъ, който е личенъ за г. Димитрова, но азъ държа много, и за честѣта на Народното Събрание, и за честѣта на народнитъ прѣдставители, да се улесни тая работа. Работата, обаче, е малко по-иначе за мнимото осуетяване на митинга въ Ямболъ. Тукъ има прѣдставители, които може да сж били на тоя митингъ, и нека тѣ говорятъ. Азъ ще опиша митинга по моитъ свѣдѣния, които официално имамъ и които, вѣрвамъ, не сж далечъ, отъ истината, споредъ моята оцѣнка. Азъ съмъ съгласенъ съ г. Димитрова, па и така практикуваме споредъ закона, че ние не изискваме отъ никого да иска отъ насъ разрѣшение, за да прави митингъ. Митингитъ въ България сж свободни, но митингитъ подъ отерито небе се подчиняватъ на полицейскитъ разпореждания. Въ Ямболъ сжествува едно разпореждане не отъ наше врѣме, а отъ по-прѣдишно правителство, отъ 5 юний 1899 г., както сжествува такова разпореждане и въ София и другадъ, че митингитъ се позволяватъ само на извѣстно мѣсто въ града. Въ Ямболъ това мѣсто е въ една частъ на града и се казва „Паскалевата площадь“. Това полицейско разпореждане си има своитъ мотиви. Както въ София не се позволява навсѣкждъ да ставатъ митинги, както въ никой горѣ-долу уреденъ градъ не се позволява всѣкому, кой еждѣто му скимне да прави митинги и да попрѣчва на движението, на сношенията и да прѣдизвиква смущения, ами на опрѣдѣлено мѣсто, дѣто полицията взема своитъ мѣрки да пази реда, така и въ Ямболъ още въ 1899 г. се издава заповѣдъ отъ полицейското управление, за да ставатъ митингитъ на опрѣдѣлено мѣсто. Наистина, тая заповѣдъ е отъ Радославово врѣме, но дотогава, докогато нѣмаме мотиви противъ, ще я държимъ.

Я. Сакжзовъ : Вие знаете ли го това мѣсто?

Министъръ А. Людскановъ : Нѣ го зная.

Я. Сакжзовъ : То е накрая: мѣсто за буклуку.

Министъръ А. Людскановъ : Социалъ-демократитъ даватъ възвание и казватъ: ние искаме да държимъ митинга на площада „Безистенъ“. Азъ се заинтересувахъ да зная каква е тая площадь „Безистенъ“, а не за Паскалевата площадь, понеже за Паскалевата площадь досега не е ставало дума, а е имало разпореждане, което е сжществувало 4—5 години, и нѣмаше защо да го измѣняваме. И какво излиза? Мотивътъ, за да се не позволява митингъ на „Безистена“, е слѣдующиятъ. Азъ твърдя това, което официално ми е донесено. Г-нъ Сакжзовъ е билъ тамъ и знае (Я. Сакжзовъ: Него денъ не бѣхъ тамъ!) На „Безистена“ се кръстосватъ нѣколко улици, около 6; на „Безистена“ излизатъ дюкяни, каквито сж както е на много мѣста изъ провинцията, покрити съ джамове; на „Безистена“ стояли и минавали всички файтони, които отивали и се връщали отъ станцията. Ако е така, ако на едно мѣсто се кръстосвали нѣколко улици и прозорцитъ сж джамлии и дѣто отъ най-малко движение: хвтрляне на камъни, спущане съ ба-стони, може да се изпочупятъ джамоветъ и да се нанесе врѣда на търговцитъ, постановлението на полицията, да не се позволяватъ тамъ митинги, изглежда основателно. Митингитъ сж, въ които може да се разгорещи човѣкъ и при едно малко échauffourée могатъ да станатъ и жертви.

Н. Цановъ : Имало ли е опрѣдѣлено мѣсто за митинги?

Министъръ А. Людскановъ : Имало е — „Паскалевата площадь“, и то още отъ 1899 г. 5 юний.

Я. Сакжзовъ : Туй го опрѣдѣлиха нарочно за насъ, за да ни пратятъ накрая. (Отъ дѣсницата: А а а!)

Министъръ А. Людскановъ : Азъ ви твърдя това и заповѣдѣта мога да ви прочета.

В. Димитровъ : Защо сжщата полиция позволи да стане митингъ за Фирмилиана на сжщата площадь?

Министъръ А. Людскановъ : Азъ мога да ви прочета заповѣдѣта, която не е издадена въ наше врѣме, а сжествува отъ по-рано. Ето заповѣдѣта: (Чете.) „Ямболско околийско управление. Приказъ № 49 отъ 5 юлий 1899 г.“ Значи, не е издадена сега съ специална цѣль, да се попрѣчи нѣкому. (Д. Благоевъ: Знаемъ го, то е вѣрно!) Нѣма нужда, значи, да я чета. Отъ 1899 г. 5 юлий е опрѣдѣлено мѣсто за митингитъ. На 5 августъ г. г. инициаторитъ: Д-ръ Влаховъ и още единъ господинъ, на когото името сега не помня, даватъ заявление, че искатъ да държатъ митингъ именно на „Безистена“. Околийскиятъ началникъ ималъ да извърши една командировка по селата и, заминавайки прѣдния денъ, повикалъ помощника си и му казалъ: ето Ви туй заявление; митингъ искатъ да

правят на „Безистена“; ще повикате инициаторите и ще ги прѣдупрѣдите — ще провѣря, защото г. Владимиръ Димитровъ казва, че искали имѣ марка. (В. Димитровъ: Заявлението е въ околийското управление съ гербова марка, ако не сж я махнали досега.) Добрѣ, вземамъ актъ отъ Вашитѣ думи. Секретарьтъ, който замѣствалъ околийския началникъ, извиква Д-ръ Влахова съ неговия другаръ и му казва: „азъ ви заявявамъ, че вие не можете да държите митингъ на площада „Безистена“; вие знаете, че има заповѣдъ отъ 1899 г., въ която е назначено мѣсто, дѣто ставатъ митинги, и ние не можемъ да позволимъ да държите тамъ митингъ“. Д-ръ Влаховъ се обръща и му казва изрично тия думи: „намъ главитѣ ще ни паднатъ, но пакъ ще си държимъ митинга на „Безистена“. (В. Димитровъ: Туй го казва Вашиятъ секретаръ, който заповѣда да се извадятъ шапките на вѣнтъ!) „Ние да знаемъ, че главитѣ ни ще се търкалятъ по земята, пакъ ще държимъ митингъ на „Безистена“ — взе си шапката и си отиде.“

Прѣдъ видъ на туй категорическо заявление на Д-ръ Влахова, нѣма съмнѣние, че секретарьтъ земалъ мѣрки. И наистина, на 6 августъ 1902 г., въ 9½ ч. сутриньта, се задава една тѣлпа прѣдвождана пакъ отъ сѣщия Д-ръ Влаховъ и други още тѣхни приятели. (Я. Сакъзовъ: Защо тѣлпа тѣлпа?) Избиратели, граждани, азъ казахъ тѣлпа отъ хора, foule. Явяватъ се на „Безистена“, посрѣща ги секретарьтъ, приставтъ и стражари. Три пѣти ги прѣдупрѣждаватъ: г-да, тукъ не можемъ да ви позволимъ да държите митингъ. Тѣ викатъ: „Ура!“ „Да живѣе социалната революция!“ „Долу полицията!“ (Нѣкои отъ дѣсницата: А а а! — Я. Сакъзовъ: Социална революция?! Това е, което ми донасятъ официално. И впушатъ се тѣзи господа, които правятъ митингъ, върху полицията и даже нараняватъ пристава и става цѣло едно смятение. Сега, възможно е да има и отъ другата страна бити и ударени, но ако полицията би си извадила сабитѣ, както се твърди, и би замахнала да бие надѣсно и налѣво, трѣбва да признаете, че въ едно голѣмо множество най-малко щѣше да има наранени, ако не съсѣчени хора. Обаче, ако имаше подобно нѣщо, сѣдебната властъ щѣше да направи нужното. Нараненъ е само пристава. Може да е лѣжа. Вие имате думата. Както и да е, полицията успѣла и не позволила да стане митингъ на „Безистена“. Тѣ подиръ това малко сражение се отправили и държали митинга си на „Паскалевата площадь“. Слѣдъ това получилихъ телеграмата, която чете г. Владимиръ Димитровъ. Г-нъ Д-ръ Влаховъ ми телеграфира на 6-й. И не е вѣрно твърдението на г. Владимира Димитровъ, и азъ най-малко очаквахъ отъ него, когато говори отъ трибуната, да казва на мене и на васъ, че до момента на неговото запитване не сѣмъ се билъ заинтересувалъ по това дѣло. Това не е вѣрно. Азъ получихъ телеграмата на 6-й и веднага поискахъ свѣдѣния — ето я съ изходящия номеръ тукъ, — да ми обясни

околийскиятъ началникъ, да ми даде свѣдѣния каква е тая работа. И не само на околийския началникъ, но и на управителя въ Бургазъ вѣднихъ въ обязаность да отиде на самото мѣсто и лично да изучи работата. На 6-й е получена телеграмата, на 10-й имамъ писмения отговоръ отъ управителя. Значи, вие не сте прави като твърдите, че азъ, като министъръ, не сѣмъ се заинтересувалъ за тази работа. (В. Димитровъ: Ще Ви отговоря!) Какво ще ми отговорите? И управительтъ пише. А писмото на окръжния управитель е отъ 10 августъ. Вие виждате колко бързо е вървѣла работата: на 6-й се оплакватъ, на 7-й го пращамъ и на 10-й имамъ отговоръ. Той пише: „Въ отговоръ на надписа отъ 7 тогъ“ и пр. и ми разправя работата и казва така: „Освѣнъ горѣизложеного“ — управительтъ повикалъ Ямболския околийски началникъ на 8 августъ при него — „устно ми доложи, че отъ страна на събравшитѣ е имало бити нѣколко души стражари и наранили полицейския пристава“. Това ми пише официално управительтъ, обаче казва: „азъ ще отида на мѣстото и повторно ще разпитамъ и изслѣдвамъ работата“. Отишѣтъ на мѣстото и повторно провѣрили и повторно казва сѣщото. Ние нѣмаме причини и никой не е намѣривалъ да попрѣчи на ямболскитѣ граждани да си правятъ митингъ, но трѣбва да се подчиняватъ на законитѣ, които прѣдвиждатъ кѣдѣ трѣбва да ставатъ митингитѣ. Ако има даваджия, то е полицията, а най-малко сж тѣ, най-малко тѣзи, които сж викали „Долу полицията, да живѣе социалната революция“.

Д. Благоевъ: Г-да народни прѣдставители! Отговорьтъ, който даде г. Министърьтъ на Вѣтрѣшнитѣ Работи по запитването на моя другаръ г. Владимиръ Димитровъ, ми се види много чуденъ и даже неприличенъ отговоръ отъ страна на единъ конституционенъ министъръ. (И. Поповъ: Защо неприличенъ, г-нъ Благоевъ?) Слушайте и ще видите защо. Азъ не вдигамъ врѣва на вѣтъра. Разбирате ли? (И. Поповъ: Азъ разбирамъ!) Като разбирашъ, слушай.

Първо, г. министърьтъ се обръща къмъ народнитѣ прѣдставители и казва, че другарьтъ Владимиръ Димитровъ билъ съ горещъ темпераментъ, не знамъ какъ се е отнесълъ къмъ стражара, и затова стражарьтъ си позволилъ да му каже грубости. Менѣ ми се вижда това една такава полицейска логика, която едвали може да се срѣщне въ Турция и Китай. Народенъ прѣдставитель сѣмъ. Вие нѣмате право да викаете тамъ.

Прѣдседательтъ: По-смирено говорѣте. Какво е това!

В. Димитровъ: Когато единъ Министъръ на Вѣтрѣшнитѣ Работи оскърбява, единъ народенъ прѣдставитель не може да говори смирено.

Д. Благоевъ: Вие, г-нъ прѣдседателю, трѣбва да се отнасяте прилично, както прилича на прѣд-

седател на Народното Събрание и, второ, както прилича на Вашата старост. Разбрахте ли?

Прѣдседателятъ: Но ти като народен прѣдставител трѣбва да се отнасяшъ прилично, а не да си позволявашъ, че кой знае какво си!

Д. Влаговъ: Азъ прилично говоря и казвамъ, че логиката, която г. министърътъ употреби по интерпелацията на моя другаръ, е логика полицейска, която може да се срѣщне не въ една конституционна страна, а само въ монархическа страна изгнана, каквато е Турция. Защото, когато единъ народен прѣдставител отиде да си дава отчета и единъ стражаръ, даже който не е билъ по служба тамъ, се обръща къмъ народния прѣдставител да му запрѣти да държи своя отчетъ, г. министърътъ дохожда да го извинява, че темпераментътъ на г. Владимира Димитровъ билъ горещъ. Какво искате, народниятъ прѣдставител да прави комплименти на стражара ви? Народниятъ прѣдставител отива да дава своя отчетъ и вашиятъ стражаръ му запрѣщава. Вие длъжни бѣхте, като конституционенъ министъръ, да го махнете и да го нѣма на служба, а Вие го държите на служба, както държите нѣкой си Ташикмановъ, за когото азъ два пѣти Ви правя питаие и два пѣти се обвинява въ най-тежки прѣстѣпления, а Вие сте седнали да оправдавате този стражаръ, като казвате, че г. Владимиръ Димитровъ ималъ горещъ темпераментъ. Ето защо, казвамъ, че логиката на г. министра не е логика на единъ конституционенъ министъръ, а е полицейска логика. Той трѣбваше да вземе мѣрки противъ такъвъ произволъ на своята полиция и да нареди тъй, щото да не се повтарятъ подобни работи.

Второ. Митингътъ бѣше свиканъ на 6 августъ, на площада „Кобургъ-Шадраванъ“, и нѣмаше право полицията да запрѣщава, защото тя сама отмѣни оъзи приказъ, който въ 1899 г. либералното правителство издаде изключително за насъ социалистите, да не ни позволи да държимъ митингъ, а ни изпрати въдѣ казармитъ, за да бѣдемъ по-близо до щикветъ отъ една страна и, отъ друга страна, на ножоветъ на шайката и полицията и така да не можемъ отъ двѣ страни да избѣгнемъ боя. Обаче полицията на прогресивно-либералитъ, нѣколко мѣсеца прѣди 6 августъ, отмѣни оъзи приказъ на либералното правителство, като позволи на гражданитъ, мимо приказа, на тая сѣща площадка да свикватъ митингъ, на която искаха да го свикатъ нашитъ другари, именно на площада „Кобургъ-Шадраванъ“, или „Безистена“, както го казва г. министърътъ. Ако дѣйствително всички граждани въ България сѣ равноправни прѣдъ законитъ, тогава, веднажъ отмѣненъ приказътъ отъ 1899 г. на либералното правителство, нѣмаше право полицията на прогресивно-либералната партия въ Ямболъ да отива да запрѣщава на гражданитъ да не държатъ митинга на това мѣсто, на което прѣди нѣколко

мѣсеца други ямболски граждани отидоха да правятъ митингъ. На какво основание се прави това? Сѣществуваше ли този приказъ за ямболскитъ граждани? Веднажъ той отмѣненъ фактически, единъ пѣтъ допуснато отъ полицията да се махне този приказъ и да държатъ гражданитъ своя митингъ на „Безистена“ по-рано, питамъ: на какво основание той, министърътъ, ни привежда този приказъ, защо се основава сега на този приказъ, а не вижда какво става въ Ямболъ?

Подиръ и друго едно нѣщо. Г-нъ министърътъ не е правъ като иска по такъвъ единъ — да не кажа рѣзка дума — по такъвъ единъ неистински начинъ да оправдава своята полиция въ Ямболъ, че ужъ гражданитъ най-първо сѣ нападнали, и даже, споредъ донесенията на неговия началникъ, социалиститъ първи сѣ извикали: „Да живѣе социалната революция!“ Азъ познавамъ много добри ямболскитъ другари, толкова пѣти сме правили избори, толкова пѣти сме свиквали митинги, толкова пѣти сме свиквали събрания въ най-тежки врѣмена за България, обаче, ние никогато не сме чували подобенъ възгласъ отъ нашитъ другари и азъ не допускамъ нѣщо подобно. Може да е казано: „Да живѣе социалната демокрация!“ и то тогазъ, когато полицията си е позволила да нападне съ своитъ пашки върху гражданитъ. Но, прѣди това, сами да отидатъ да нападнатъ полицията, това е положително невъзможно и не мога да го допусна по простата логика, че нѣмало е причини да се впуснатъ изведнажъ върху полицията. Очевидно е, както винаги е ставало въ Ямболско, оттогава, откогато ние се явихме тамъ да пропагандираме, да работимъ, очевидно е, казвамъ, както тогава, тъй сѣщо и въ туй врѣме полицията съ своитъ пашки първа се е нахвърлила върху гражданитъ на туй основание, че не е искала да допусне да се критикуватъ общинскитъ работи на площада „Кобургъ-Шадраванъ“, дѣто гражданитъ най-добри можеха да изслушатъ рѣчта на нашия ораторъ върху градскитъ работи. А понеже тамъ полицията има стари връзки съ разни стражари, които досега държите и за които много пѣти сме се оплаквали; понеже полицията, именно секретарятъ Аневъ е единъ старъ вълкъ, е единъ старъ полицейски злодѣецъ и досега го държите — то тия стари вълци, тия стари злодѣйци иматъ стари връзки съ партизанитъ, които партизани бѣха заинтересовани да не чуютъ гражданитъ злинитъ, които правятъ въ градското управление. И поддържани отъ тѣзи стари злодѣйци, отъ тѣзи стари злосторници въ Ямболъ, т. е. отъ полицията, поддържани днесъ и отъ Васъ въ Народното Събрание, тѣ отиватъ да нападнатъ гражданитъ, да ги разпждатъ накрая, дѣто нѣма удобства никакви, за да могатъ гражданитъ да изслушатъ рѣчитъ на ораторитъ по такива едни важни работи, каквито сѣ ония на Ямболското градско-общинско управление. Всички точни свѣдѣния, които ние имаме и които ни дадоха хора именно отъ самата организация, гласятъ тъй, че тѣ

положително не сж получили никакъвъ отговоръ отъ полицията, когато ѝ е било съобщено, че тѣ ще държатъ митингъ на площада „Кобургъ-Шадраванъ“. Нито сж ги викали, нито сж съобщили нѣщо. Тѣ не само сега сж правили туй. И въ врѣмето на на Рача Петровъ, когато държахме митингъ, ние съобщихме, че ще държимъ на тоя сѣщия площадъ митингъ, обаче, полицията не си стори даже ниетъ да ни каже, че нѣма да ни позволи да държимъ митингъ; не ни отговори нищо и ние трѣбваше да се опитаме, въпрѣки полицейскитѣ прѣпятствия, да направимъ тамъ митингъ, при всичко че тѣ ни изпидиха къдѣ края. Та въ всѣки случай искамъ да ви кажа, че винаги, когато сме правили митингъ, полицията не е имала такъвъ полицейски адетъ да съобщава на гражданитѣ какво мисли да направи. А въ Ямболско азъ зная положително, че тя, напротивъ, е търсила само случай да тури капанъ на гражданитѣ и да може повече да ги напада, да ги избие, да ги изтрене на мѣстото, когато искатъ да си упражнятъ правото, да имъ се даде свобода да се изкажатъ. (И. Поповъ: Я кажете, колко души има убити?) Четоха ви тукъ колко души сж бити. Азъ признавамъ, и даже ще ви кажа, одобрявамъ, похвалявамъ ямболскитѣ граждани, когато, нападнати отъ шайки, отъ полиция съ голи ташки, имаха смѣлостъ да нападнатъ тия шайки, тая полиция, и, може би, имаха право да избиятъ и началници, и пристави, за да се защитятъ. (Отъ дѣсницата: Браво, браво!) И нека ви напомня, че тая теория е на г. Величкова, вашъ привърженикъ, единъ отъ вашитѣ видни привърженици. Той тукъ проповѣдваше тази теория.

М. Таковъ: Г-нъ Благоевъ! Ако ми позволявате, да Ви прѣкъсна. Чл. 45 отъ нашия наказателенъ законъ дава право да се самозащипаваме противъ произвола и прѣстѣпленията на полицията и каквато да е друга властъ.

П. Драгулевъ: Кажете рода на тия прѣстѣпления!

Д. Благоевъ: Та въ този случай, азъ допускамъ, че приставитѣ трѣбва да си е пострадалъ; допускамъ, че, може би, има и бити стражари. Да, туй имъ трѣбвало. И браво на такива граждани, които, нападнати, за да защитятъ себе си, не си поплюватъ на рѣцѣтъ и турятъ на мѣсто тая безобразна полиция, която знае само да върши беззакония, а не да пази свободата, имота, живота и честта на гражданитѣ. Та затуй, казвамъ, логиката на г. министра въ туй отношение е логика чисто полицейска, противъ която възставамъ и казвамъ, че той обижда единъ народенъ прѣдставителъ, като оправдава по такъвъ начинъ единъ полицейски за неговата грубостъ, да не дава на народнитѣ прѣдставители да даватъ на своитѣ избиратели отчетъ.

В. Димитровъ: Г-да народни прѣдставители! За да направя удоволствие на г. Министра на

Вжтрѣшнитѣ Работи, длъженъ съмъ да ви кажа нѣколко думи и да туря точка на тази интерпелация; защото начинътъ, по който г. Людскановъ отговори на мене, като на народенъ прѣдставителъ, и постави своя стражаръ по-горѣ отъ мене, е начинъ, не ще съмнѣние, оскърбителенъ.

И. Воденчаровъ: Не е вѣрно! Г-нъ министрътъ Ви каза, че ще нареди второ разслѣждане.

П. Драгулевъ: Стражарътъ не е ли български гражданинъ?

В. Димитровъ: Обаче, туй, което г. Людскановъ каза за моя темпераментъ, мене не ме очудва, азъ не се оскърбявамъ: азъ бихъ се оскърбилъ, ако г. Даневъ бѣше казалъ туй нѣщо, но г. Людскановъ не може да ме оскърби.

Можете ли, г-да народни прѣдставители, да си прѣдставите вие, че сѣщиятъ Владимиръ Димитровъ, Ямболски народенъ прѣдставителъ, слѣдъ като съмъ обокодилъ цѣлата Ямболска околия, далъ съмъ навсѣкъдѣ отчетъ, никой не ми е казалъ нищо, изпжива напрѣдъ ми въ с. Борисово, бивше Атлий, единъ стражаръ и ми прави тия безобразни работи, — можете ли вие да си прѣдставите, казвамъ, че азъ ще го нагрубя, ще го оскърби, ще го бия и ще направя казусъ отъ единъ стражаръ? Ако това не бѣше истина и ако не бѣше станало въ присѣдствието на селяни и граждани, имената на които азъ посочвамъ като свидѣтели въ моята интерпелация, азъ никога не щѣхъ да повдигна тукъ въпросъ. Най-малката неприятностъ, която би ми направила нѣкой, азъ щѣхъ да я съобща на г. министра à titre privé; но въ дадения случай поведението на този стражаръ бѣше възмутително, поведение на единъ полицейски, който нагрубява, оскърбява единъ народенъ прѣдставителъ и не му позволява да даде отчетъ, и въпрѣки това днесъ г. Министерътъ на Вжтрѣшнитѣ Работи ви чете — какво? — показанията на самия стражаръ, писани и приподписани отъ него, и казва тукъ на всеуслишание прѣдъ народното прѣдставителство, безъ да е провѣрилъ фактитѣ, че той като че ли повече е далъ вѣра на него, отколкото на народния прѣдставителъ Владимиръ Димитровъ! Ето защо, правъ бѣше моятъ другаръ г. Благоевъ, когато нарече тази логика дѣйствително полицейска. Колко пати, питамъ Ви, г-нъ Министре на Вжтрѣшнитѣ Работи, азъ, народниятъ прѣдставителъ Владимиръ Димитровъ, съмъ дошълъ тукъ прѣдъ Васъ и съмъ авансиралъ неистини? Колко пати нѣкой народенъ прѣдставителъ е казалъ, че азъ не авансирамъ истината?

П. Драгулевъ: Помните ли какво направихте по телеграмата за Терапия?

Д. Благоевъ: (Къмъ г. Драгулева.) Ти да мълчишъ!

Прѣдседателѣтъ: Имате думата, г-нѣ Драгулевъ!

В. Димитровъ: Питамъ: колко пѣти съмъ ходилъ азъ при г. министра; колко пѣти съмъ му хлопалъ прѣдъ неговата капия и съмъ искалъ нѣщо и му съмъ съобщилъ нѣща невѣроятни, за да постави, безъ да анкетира случката, (Отъ дѣсницата: Охо-о о!) своя стражаръ по-горѣ отъ това, което азъ твърдя тукъ като народенъ прѣдставителъ? Ето защо азъ и сега тържествено заявявамъ на всички тукъ, нека се анкетира случката отъ народни прѣдставители, (отъ дѣсницата: Охо-о о!) отъ Вашия инспекторъ, въ когото азъ имамъ пълна вѣра, и Вие ще се убѣдите въ истинността, но да се разпитатъ селяни отъ с. Борисово, бивше Атлий, и граждани отъ Ямболско, които ме придружаваха, имената на които азъ казвамъ, и ако се потвърди онова, което е казано отъ Вашия околийски началникъ, отъ Вашитѣ жандари, азъ заявявамъ, че тържествено ще си сложа мандата, г-нѣ министри. Но дотогава, докато Вие не сте анкетирали случката, Вие нѣмате право да си служите съ такава полицейска логика прѣдъ народното прѣдставителство и да хвърляте прахъ въ очитѣ имъ. Това имашъ да кажа що се отнася до аферата въ с. Атлий. Защото азъ заявявамъ тържествено въ своята интерпелация, че обиколихъ пѣлата Ямболска околия, дадохъ отчетъ въ гр. Ямболъ и други нѣкои мѣста и никой не ми попрѣчи. Случи се единъ жандаринъ и се оказа, че той си е позволилъ да си присвоява това право бидейки въ отпускъ, като че ли е при изпълнение на служебнитѣ си обязанности. Азъ сега това го откривамъ, но има факти, които говорятъ, че когато се качвахъ въ файтона отъ кръчмата, той дойде въ присѣствието на 20 души да ме моли да го простя за оскърблението, което ми е нанесълъ, и да не прави интерпелация. Това сѣ факти. Азъ му казахъ: нищо нѣма да кажа; ти си ми попрѣчилъ и нищо повече. Никакъвъ разговоръ не съмъ ималъ съ него. Питаше ли Вие селянитѣ въ с. Атлий; питаше ли кръчмари; питаше ли горския стражаръ, който бѣше тамъ; питаше ли онѣзи граждани, които ме придружаваха и които азъ посочвамъ въ интерпелацията? Не. Вашиятъ околийски началникъ Ви съобщилъ само туй, което е казалъ стражарѣтъ.

За да завърша, пакъ твърдя, че това е самата истина, както самата истина Ви казахъ и за онзи стражаръ въ с. Стралджа, именуемъ и нарицаемъ Ташикмановъ, който върши изтезания, който е извършилъ досега маса прѣстѣпления и Вие не искате да го уволните.

По втория пунктъ на интерпелацията азъ твърдя, че ако отиде Вашиятъ инспекторъ при Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи, човѣкъ почтенъ, когото азъ познавамъ, ако той отиде да анкетира въ гр. Ямболъ случката по митинга, ще се докаже

тъкмо противното на онова, което казва г. министърѣтъ, не че гражданитѣ сѣ нападнали полицията, а че полицията е нападнала гражданитѣ. За това г. министърѣтъ може да се обърне не къмъ наши съпартизани и съмишленици, ами къмъ демократитѣ и къмъ видния тамъ демократъ, който издава вѣстникъ, и той ще му каже самата истина, като гражданинъ, който не е замѣсенъ, тъй да се каже, въ нашитѣ работи — Георги Арабаджиевъ. Истината е тази, г-нѣ министри, първо, че секретарѣтъ Жеко Аневъ, единъ разваленъ типъ, мухлясала останка отъ бивши рѣжими, който се държи още отъ Васъ, е настоявалъ прѣдъ г. Влахова и прѣдъ гражданина Бояджиевъ да му залѣпятъ 50 ст. гербова марка и която е залѣпена на заявлението, съ което му съобщаватъ, че има да правятъ митингъ. Истина е, че той е хвърлилъ кодекса и блѣсналъ гражданина Бояджиевъ и му е казалъ: „нѣмамъ врѣме тукъ да коментирамъ законитѣ; дайте гербова марка 50 ст. и нищо повече!“ Гербовата марка, ако не е свалена отъ този разваленъ човѣкъ, трѣбва да стои и днесъ на заявлението. Втората истина е тази, че 2—3 недѣли прѣди това на сѣмния площадъ е станало митингъ по Фирмилиановия въпросъ. И щомъ полицията е допуснала по такъвъ единъ въпросъ да се прави митингъ тамъ, дѣто страститѣ тоже могатъ да се разгорещатъ, тя е обезсилила приказа, издаденъ въ Радославово врѣме въ 1899 г. И, слѣдователно, нашитѣ съмишленици сѣ имали прецедентъ, имали сѣ право да направятъ своя митингъ, за интереситѣ пакъ на гр. Ямболъ, на казания площадъ „Кобургъ-Шадраванъ“.

Трето. Истина ли е, че полицията е взела заявлението и не е съобщила на инициаторитѣ — и азъ твърдя и подтъртавамъ, — че тамъ нѣма да имъ позволи да направятъ митингъ, но на другия денъ, когато митингѣтъ се откри на площада, когато на масата се качва ораторѣтъ Д-ръ Влаховъ, тогава полицията заедно съ г. Хубенова и секретари Аневъ съ една шайка пристигатъ на мѣстото и свалятъ най-напрѣдъ оратора Влаховъ, а не че полицията била завзела по-напрѣдъ площада и, като видѣла една тѣлпа, заповѣдала на тѣлната да не пристѣпя по-нататѣкъ и тѣлната нападнала полицията? Нѣщо повече. Истината е тази, че даже, г-да народни прѣдставители, ако приемете, че полицията е завзела по-напрѣдъ площада и послѣ идва тѣлната, полицията нѣмаше право да се впуска съ шашки, но трѣбваше на тѣзи, които нарушаватъ законитѣ, да имъ състави актъ, г-нѣ министри, и да ги даде подъ съдъ! Актъ трѣбваше да състави, а не да вади шашки! Фактъ неоспоримъ е, и това може да се провѣри, че не гражданитѣ сѣ нападнали на полицията, а полицията е нападала гражданитѣ. Ако полицията бѣше заварила гражданитѣ тамъ, както си е фактѣтъ, че тѣ си правятъ митинга, въпрѣки нейнитѣ полицейски разпореждания, то значи, че гражданитѣ, инициаторитѣ на този митингъ, нарушаватъ полицейскитѣ разпоре-

ждания и за това има наказание: ще имъ състави полицейски актъ и ще ги даде подъ съдъ. Това полицията не е направила и, слѣдователно, тя нѣма право да се оправдава. Истината е, че има бити и ранени граждани, а не е истина, както е доложилъ околийскиятъ началникъ на окръжния управителъ, че има стражари ранени, че раненъ билъ приставътъ Хубеновъ. Това е истината. Истина е и това, че Вашиятъ околийски началникъ въ присѣствието на трима-четирма граждани се е извинилъ за случката, която е станала въ негово отсъствие, тъй като, както казахте Вие, той билъ въ командировка и даже той съжелявалъ за постѣжката на секретаря Аневъ и пристава Хубеновъ. За това има четирма свидѣтели: Карапаневъ, Бояджиевъ, Джинковъ и четвъртиятъ, ако се не лъжа, Караивановъ — граждани на гр. Ямболъ, прѣдъ които той се е извинявалъ. Така че, не е вѣрно какво гражданитъ сж нападнали на полицията, не е вѣрно, че гражданитъ сж били полицията, а вѣрното е обратното: полицията е нападнала на гражданитъ, разтурила е митинга, ранила е граждани и, за да прикрие всичко това, вечеръта арестувала нѣколко души, имената на които азъ Ви посочихъ. Пратѣте Вашия инспекторъ да провѣри и Вие ще се убѣдите въ истинността на това. Питайте незаинтересованитъ групи: стамболисти, демократи въ Ямболъ, и ще Ви кажатъ истината по този митингъ. Истината е тази, че полицията нападна и би гражданитъ въ прогресивно-либерално врѣме; истината е тази, че имаше между тѣхъ смѣли, които сж били въ законна самоотбрана и сж се защищавали. И азъ въ такъвъ случай бихъ билъ въ законна самоотбрана и противъ шефа на полицията, противъ самия министъръ на Вътрѣшнитъ Работи. (Отъ дѣсницата: А а а!)

Я. Сакъзовъ: Какво се смѣте?

Прѣседателътъ: Тѣй като по тази интерпелация има още записани двоица: г. Сакъзовъ и г. Страшимировъ, а пъкъ отъ друга страна като знаемъ, че отпускъ приближава за Народното Събрание и трѣбва да го рѣшимъ, затуй азъ моля да прѣкъснемъ това, като разрѣшимъ въпроса, който ще съобща сега, и послѣ да се продължи пакъ.

В. Димитровъ: Не може да се прѣкъсне една интерпелация. Тя трѣбва да се свърши и да се вземе единъ дневенъ редъ.

Прѣседателътъ: Нѣма да се прѣкъсне, а само да съобща това. Само че, г-нъ Владимиръ Димитровъ, ако бѣха всички депутати сѣ социалисти, май кръвъ щѣне да има тукъ да тече: щѣха да се сбиятъ, (Смѣхъ.) ама благодарение на умнитъ хора, че ви мълчатъ.

В. Димитровъ: И додѣто не се порѣси България още единъ пътъ съ кръвъ, нѣма да се управи!

Прѣседателътъ: Г-да народни прѣдставители! Имамъ да направя три съобщения и да поискамъ вашето рѣшение.

Първото съобщение е това, че тъй като отпускъ трѣбва да вземе Народното Събрание за празницитъ, искамъ да попитамъ Народното Събрание да рѣши: трѣбва ли въ врѣме на отпуска да се даватъ дневни и пѣтни разноски, за да мога да заповѣдамъ на касиерина да хване да плаща — каквото рѣшимъ, това да направи.

Д. Христовъ: Само пѣтни да се дадатъ и да се свърши работата.

П. Каравеловъ: Тя не е толкова проста работа. Най-простата е въ закона. Законътъ е ясенъ: пѣтни се даватъ само за нови сесии, а никога за една и сжща сесия пѣтни не се даватъ. Щомъ вие дадете пѣтни, то значи нова сесия.

Колкото за дневнитъ, то зависи отъ Народното Събрание. Ако е много дългътъ отпускътъ твърдѣ е възможно Народното Събрание да каже, че не може да дава, но, ако е късъ, по-добрѣ е тѣхъ да дадете и то е логически по-правилно. За една и сжща сесия се плащатъ дневни, но пѣтни по никакъвъ начинъ. На какво основание ще дадете въ една и сжща сесия два пѣти пѣтни пари? Смѣтната Палата може да откаже да визира. Туй ще противоречи на вашитъ собствени закони. Колкото за дневнитъ, ние не знаемъ кога ще ни свикате.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Събранието ще рѣши колко да трае ваканцията.

П. Каравеловъ: Азъ мисля, че Събранието нѣма какво да рѣшава, а трѣбва да го рѣши министерството. То е рѣшено вече: указъ има, всичко има.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Въ съгласие съ Събранието, казвамъ.

П. Каравеловъ: Когато се продължава, а сега не се продължава. Вие сте я продължили.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: То е вътрѣшна работа на Събранието колко ваканция може да си даде.

П. Каравеловъ: Вие ваканция може да дадете само празницитъ и, щомъ се прѣкаратъ празницитъ, трѣбва да се съберемъ и да засѣдаваме. Щомъ е до 9 или 10 януарий, вие трѣбва да дадете дневни, а не пѣтни. Но вие сте рѣшили въпроса — указъ има. Ако нѣмаше указъ, другъ е въпросътъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Друго имамъ да кажа. Ние продължаваме сесията до 15 мартъ, а имаме празници, слѣдъ тѣхъ 28-й е засѣдателенъ день, а нѣколко дена още до 10 януарий има

празници, та трѣбва Събранието да рѣши до кога отлага засѣданията си.

П. Каравеловъ: Вие можете да направите отстъпка само за денъ, два, тъй като сега има желѣзници.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Съгласие трѣбва да даде Събранието.

П. Каравеловъ: Азъ за това никога не бихъ далъ право на Събранието. Вие имате указъ издаденъ и то е свършенъ въпросъ: щомъ се свършатъ празниците, трѣбва да свикате депутатитѣ обектателно да дойдатъ на работа.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Имаме право сами, въпрѣки правилника, безъ съгласието на Събранието, да кажемъ: викаме ви въ едиктъ. Трѣбва да се вземе съгласието на прѣдставителитѣ.

П. Каравеловъ: Това става, когато искате да продължите сесията, а вие сте направили това — проточили сте я. Значи, първиятъ денъ, въ който трѣбва да засѣдава Събранието, трѣбва да се опрѣдѣли. И вие пѣтни не можете да дадете: двойни пѣтни не се даватъ за една и съща сесия. Сега азъ бихъ желалъ тоя въпросъ да се рѣши. Ако вие мислите да продължите много, то, естествено, малко за хазната ще бѣде трудно; но ако мислите да не продължите много, по-хубаво е да платите дневни, и, който иска да стои тукъ, да стои, който не иска, да си отиде. И да не давате отпуски, а всѣки да се намѣри въ тоя денъ тукъ.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Г-нъ прѣдседателъ ни постави два въпроса: единиятъ е да вземемъ отпускъ за прѣзъ празниците, а вториятъ е, дали прѣзъ това врѣме на отпусъка ще се плащатъ дневни, или не.

П. Каравеловъ: А ако останатъ мнозина депутати тукъ?

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: За дневнитѣ каза той!

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: По първия въпросъ ще взема думата по-послѣ. Сега, по втория въпросъ, г. Каравеловъ каза, че въпросътъ, дали да се даватъ дневни, зависи отъ туй, дали отпускътъ ще бѣде по-късъ или по-продължителенъ. Азъ мисля, че така не е правилно поставенъ въпросътъ.

П. Каравеловъ: Логически Вие сте по-правъ отъ мене. Азъ признавамъ — трѣбва да платите!

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Менѣ ми се чини, че дневнитѣ трѣбва да се счи-

татъ, като дадени за врѣме, когато дѣйствително се засѣдава.

П. Каравеловъ: Не правимъ това; ако го правимъ, съгласенъ съмъ.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: И, слѣдователно, по-право е, помоему, като вземаме ваканция — а тя сѣ ще бѣде продължителна, защото, колкото и да бѣде къса, по-рано отъ 8 или 10 януарий не можемъ да се съберемъ, значи ще трае цѣли 17 дена, (П. Каравеловъ: И доста чувствително!) — то за туй врѣме да не се даватъ никакви дневни, защото не се работи. (П. Каравеловъ: Много хубаво, но вземѣте го за общъ принципъ.) Сега, дали да вземемъ отпускъ до 7-й или 8-й, или другъ денъ, то е въпросъ, по който не мисля, че думата имаме само ние. Практиката е била по-друга. Въ дневницитѣ въ 1896 г. намѣраме, че когато сж наближили празниците, прѣдседателътъ съобщилъ: понеже има празници, идущето засѣдание ще стане едиктъ си, и нищо повече. Никакво рѣшение Събранието не е вземало, но и министерството не е станало да изказва мнѣние. Така се е постъпило и въ 1899 г. Менѣ ми се чини, че е по-право да се вземе мнѣнието и на Събранието; защото, каквото и право да има прѣдседателътъ — той има право да ръководи засѣданията споредъ правилника, да свиква редовно 3 или 4 засѣдания прѣзъ седмицата, — по щомъ има необходимостъ да се отклони отъ това правило, чини ми се, че е по-добрѣ да има рѣшение отъ Събранието. Въ тая смисълъ, менѣ ми се струва, ще бѣде по-правилно да опрѣдѣлимъ ние ваканцията.

Колкото се касае за дневнитѣ, понеже отпускътъ ще бѣде продължителенъ, азъ мисля, че по-правилно е да не вземаме дневни, а пѣтни. (Д. Благоевъ: Пѣтни не се даватъ никѣдѣ!) Възъ основание на специално рѣшение! Народното Събрание по този случай е имало различна практика. Въ 1896 г. сж се вземали дневни, сѣщо и въ 1899 г., но въ наше врѣме, прѣди двѣ години, когато отложихме засѣданията, за да може анкетната комисиия да се произнесе по искането за даване подъ сѣдъ бившитѣ министри, (Д. Петковъ: Тамъ бѣше два мѣсеца.) дневни не се вземаха. Значи, практиката е различна и, като е така, ние можемъ да рѣшимъ въпроса, както намѣримъ за по-правилно. Азъ мисля, безъ да искамъ да налагамъ мнѣнието си на народното прѣдставителство, че не би трѣбвало да вземаме дневни. Колкото за ваканцията, да се вземе мнѣнието и на Народното Събрание, като се има прѣдъ видъ, че по-рано отъ 10 януарий не можемъ да се съберемъ.

Д. Христовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ мисля, че най-добрата практика ще бѣде опази, която ще бѣде най-евтина и която отговаря на здравил разумъ. (П. Каравеловъ: Най-евтината е да се не плаща нищо. Приемате ли Вие?) Ако

Народното Събрание ще се разпусне за да прѣкара настѣпающитѣ празници, отъ най-малка страна тая ваканция ще продължи 10—15 дена. (Гласове: 18 дена.) Въ продължение на тия 15 дена, ако на народнитѣ прѣдставители бждатѣ плащани дневни пари, ще трѣбва да се похарчатъ отъ коचेга на Народното Събрание 60.000 л., тогава когато, ако се дадатъ само пѣтти пари на прѣдставителитѣ, които не живѣятъ въ София, а въ провинцията, то тая сума нѣма да възлѣзе повече отъ 15.000 л., прочее, ще има разлика въ размѣръ на 45.000 л. Отъ друга страна, щомъ народното прѣдставителство нѣма да засѣдава въ Народното Събрание, нѣма да извършва никаква работа, правилното заключение е, че за трудъ, който нѣма да бжде положенъ, нѣма защо да се плаща. Ето защо, азъ мисля, по този въпросъ да не разискваме, а да минемъ чисто и просто на дневенъ редъ така: плащатъ се на народнитѣ прѣдставители само пѣтти за отиването имъ въ провинцията.

И. Гешовъ: Г-да народни прѣдставители! Менѣ ми се струва, че щѣха да се избѣгнатъ тия разисквания, ако почитасмото министерство, намѣсто да продължава сесията, бѣше рѣшило да се затвори тя и послѣ да ги свика на извънредна сесия. (П. Каравеловъ: Това е вѣрно!) Това бѣше най-редовното. Г-нъ Министъръ-Прѣседателъ спомена практиката отъ 1896 лѣто, но трѣбваше да признае, че тогава Събранието се отвори на 1 декемврий, защото прѣзъ ноемврий имаме общи, генерални избори, и на 1 декемврий се събра Събранието, и естествено не можеше на 15 декемврий да се затвори. Въ настоящия случай нѣмаше причини да се продължава сесията по този начинъ. Но най-послѣ стана тази грѣшка. Сега трѣбва да се произнесемъ какво да правимъ. Г-да народни прѣдставители, менѣ ми се струва, че въ този случай най-доброто ще бжде да вземемъ най-прѣсний прецедентъ, а именно прецедентъ на 1901 г. Тогана въ извънредната сесия стана едно такова отлагане, каквото сега, и не се вземаха дневни пари. Моето мнѣние е, че най-добрѣ ще постѣпимъ, ако подражаемъ, ако послѣдваме тоя прецедентъ, защото, каквото и да правимъ, злѣ ще се прѣтѣлкува, ако ние, народнитѣ прѣдставители, които трѣбва да даваме примѣръ на пѣстене на народната пара, рѣшимъ, прѣзъ празницитѣ, когато не ще засѣдаваме, когато асж и не ще имаме никаква работа, да получаваме дневни пари.

К. Досевъ: Г-да народни прѣдставители! Нека бжде позволено и на мене да се не съгласа съ казаното отъ уважаемия г. Прѣвъ Министъръ и отъ г. Гешова, по слѣдующитѣ причини. Тукъ не може да става дума за отпускъ. Камарата има да прѣкара една празнична ваканция и трѣбва да се събере на 8, най-късно на 9, или 10 януарий да работи. Щомъ е така, азъ не знамъ защо непрѣмънно искате, щото онѣзи народни прѣдставители,

които съ единъ указъ се задържатъ до 15 мартъ и се поставятъ въ разположението на правителството, да ги повика когато ще, или ноне когато ние рѣшимъ, да си отидатъ, да не могатъ да се заловятъ за никаква работа, да сж въ разположение да бждатъ повикани винаги и, при това, да не получаватъ дневни пари, които сж опрѣдѣлени отъ закона. Казватъ, че ние сме щѣли да направимъ економия. Ако дѣйствително искате да направимъ економия, нѣмаше освѣнъ да се закриеше сесията и да се свикаше Камарата изново на извънредна сесия. Тогавъ вече сесията си е привършила работата, напово се явява работа и ще се свика наново; но щомъ ти слѣдва, щомъ ние сме задължени да дойдемъ на 8 януарий или на 31 този мѣсець, за да работимъ, това не може да бжде отпускъ, а прѣкарване само празницитѣ. А това не противорѣчи на обстоятелството, че когато сме работѣли, тогава само да сме вземали дневни пари. Ако поддържате това, то е противъ нашия правилникъ, който е осветилъ, че народнитѣ прѣдставители получаватъ дневни и за празничнитѣ дни, получаватъ и когато нѣма засѣдане, а пѣкъ вѣнъ отъ това получаватъ и тогава, когато по една или по друга причина се прѣдизвика министерска криза и трае день, два, 5, 10. Тогавъ ние работимъ ли? Не. Щомъ е така, азъ мисля, че нѣма освѣнъ да постѣпимъ така, както е постѣпвано и досега въ такъва случаи. Нѣма нужда за никакви пѣтти, защото пѣтти не може да се дадатъ, както каза г. Каравеловъ, по трѣбва да се дадатъ дневни, защото трѣбва да дадете на всѣки прѣдставителъ да прѣкара празницитѣ било тукъ въ София, или другагдѣ, дѣто иска. Ето защо азъ правя прѣдложение, първо, ваканциитѣ на празницитѣ да траятъ до 8 януарий и, второ, прѣзъ това врѣме народнитѣ прѣдставители да си получаватъ дневнитѣ пари.

М. Такевъ: Г-да народни прѣдставители! Най-трудниятъ въпросъ, който по видимоу се вижда много лекъ, е именно този, когато се касае да се занимаемъ съ собствената си кожа. И дѣйствително, твърдѣ деликатно е положението на единъ народенъ прѣдставител, когато се касае да говори за своята личностъ и не е така лесно, както когато критикува дѣлата и дѣйствиата на правителството, или защитава интереситѣ на тѣзи, които се намиратъ вѣнъ отъ Народното Събрание. Че г. Гешовъ е правъ, като твърди, че ако си дадемъ 20 дена отпускъ и прѣзъ това врѣме получаваме дневни, ще да се прѣтѣлкува злѣ, това е безспорно. Ето защо, г-да прѣдставители, най-малкото нѣщо, съ което ние трѣбва да се занимаемъ, то е нашитѣ прѣдставителни пари, макаръ че принципъ демократически, който е легналъ въ основата на нашата конституция, е, че прѣдставителитѣ получаватъ дневни пари, за да могатъ въ Народното Събрание да влизатъ и бѣдятъ, по умъ и по войни хора, които обаче се прѣхранватъ отъ дневния си трудъ, а да не бжде камарила на глупави и богати

хора. Ето защо този принцип, като принцип, трябва да го защитаваме, за да влизат въ Камарата и бѣдни хора, които чакат на двѣтѣ си рѣцѣ да нахранятъ себе си и дѣцата си. Този принципъ поддържа демократичността на нашето управление, на нашия строй. По тия съображения, засега, напускамъ тая точка и се отправямъ на друга една, която трябва да интересува и народа, и насъ. Първо, ние засѣдаваме вече два мѣсеца и 5—6 дена и доста има думи вънъ, че не сме много работа свършили. Първо, ние засѣдаваме два мѣсеца и 5—6 дена и достатъчно има гласове вънъ, че не сме свършили много работа. Ние продължихме сесията до 15 мартъ и вече почватъ да викатъ: „ето ти една камара постоянна вече“, като че ли ние сме го направили, съ цѣлъ да взимаме дневни пари. Затуй менѣ ми се струва, че ако ние сме продължили сесията до 15 мартъ, имаме всички интересъ да приключимъ работата прѣди 15 мартъ, а за да направимъ туй, азъ искамъ и ви моля, най-първо г. г. министритѣ, ваканцията да бѣде много кратка, непосредствено само прѣзъ празничнитѣ дни; прѣминатъ ли коледнитѣ дни, които сж най-важнитѣ, на 2 януарий Народното Събрание да засѣдава — (Нѣкои отъ дѣсницата: А а а!) не викайте „а а а“, — и да засѣдава по слѣдующитѣ причини. Първо, защото ако се съберемъ на 10-й или, както казватъ едни, на 24-й, справедливо ще бждемъ упрекнати, че получаваме заплата безъ да работимъ. Послѣ, има да прѣкараме нѣколко капитални закона, като закона за отчетността по бюджета, който, ако се не лъжа, има повече отъ стотина членове, законъ за народното просвѣщение, законъ за щатовеѣ въ армията и гражданското вѣдомство, законъ за избирателнитѣ секции, законъ за горитѣ, законъ за гербовия сборъ; имаме митническитѣ тарифи, имаме законопроектъ за изменение закона за углавното сѣдопроизводство, имаме законопроектъ за сѣдебното раздѣление на Княжеството, имаме закона за беглика и т. н. — както виждате, имаме крупни организационни закони и азъ не вѣрвамъ, че правителството ще иска тѣхъ да ги прокара тѣй, както прокарахме бюджета — въ 5 дена; не вѣрвамъ, нито е въ неговъ интересъ, нито е въ интереса на страната, защото ако бюджетътъ е за една година, то тия организационни закони сж за десетки години. (Д. Христовъ: Бюджетътъ бѣше за 20 дена, а не за петъ дена.) Затуй тѣ трябва да бждатъ обмислени, а за да бждатъ обмислени, ние трябва да засѣдаваме непрѣмѣнно по-дълго врѣме, но въ никой случай не по-дълго отъ датата, която сме опрѣдѣлили. А за да можемъ да свършимъ до това врѣме, трябва да почнемъ по-рано. И затуй азъ предлагамъ непрѣмѣнно ваканцията да състои само въ четиритѣ непосредствени празнични дни: тритѣ коледни и Новата-година.

Но, г-да народни прѣдставители, има и друго едно съображение: това е, че ние всички сме си

оставили работата. Кой какво ще да казва, но не сж тѣзи дневни пари, които ние получаваме, съ които ние да живѣемъ въ София и да прѣпитаваме сѣмействата си, а това сж срѣдствата, които прѣпѣствяваме отъ нашата работа. Ето защо ние ще трябва частъ по-скоро да свършимъ тукъ работата и да си се завърнемъ по домоветѣ си на частната работа, та хемъ да не харчимъ държавни пари, хемъ да уредимъ частнитѣ си работи, които отдавна сме напуснали. Затуй отъ наша точка зрѣние имаме интересъ частъ по-скоро да се съберемъ, каквото има да гласуваме, да го гласуваме и да си отидемъ да се захванемъ за нашата работа, защото ние, отъ желание да управляемъ България, често пкти забатачаваме себе си. Ето защо, ако обичате, по тия практически съображения — а тия, които сж отъ София, е по-леко, но тия, които идатъ отъ провинцията, които сж напуснали своята работа, които сж зарѣзали своитѣ срѣдства за прѣпитание, — менѣ ми се струва, че е въ нашъ интересъ да се съберемъ частъ по-скоро. Ето защо азъ ви моля ваканцията да бѣде до 2 януарий, а прѣзъ туй врѣме даватъ ли дневни пари, не даватъ ли, не искамъ да зная, то е ваша работа, но непрѣмѣнно тая ваканция да бѣде най-кратка. Ако вие приемете, че тия ваканции ще бжде до 2 януарий, и рѣшите да дадете пктни пари за отиване и връщане, тѣ ще бждатъ много повече, отколкото ако дадете дневни пари. Затуй пктни пари: недѣйте плаща, защото тѣ ще бждатъ 70—80.000 л. (Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: 15.000 л.) Не зная, 15 ли или 20.000 л. ще бждатъ, колкото ще да бждатъ. По-добрѣ недѣйте дава и пктни пари. Не желаете ли да приемете това, по-добрѣ нито пктни, нито дневни не давайте — който обича, да живѣе въ София, който обича, да си отиде у тѣхъ си на свои срѣдства, но срѣденъ пктъ недѣйте избира. Извикайте ни по-скоро, за да освободимъ българското обществено мнѣние по-скоро отъ насъ и — насъ отъ него!

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Колкото за ваканцията, азъ предлагамъ да се съберемъ на 10 януарий. (Гласове: На 2 януарий!)

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Много правъ бѣше г. Гешовъ като казваше, че сесията се продължи, безъ да трябва да се продължи. Почитаемото правителство, когато поискало да се продължи сесията до 15 мартъ, трѣбвало е да има прѣдъ видъ чл. 45 отъ избирателния законъ, наредбата на който ние не можемъ да измѣняваме, когато се касае лично до насъ, като съставляющи днесъ Народното Събрание. Въ тоя членъ стои: „народнитѣ прѣдставители получаватъ доктѣ засѣдава Народното Събрание по 20 л. на день“. Тази наредба на избирателния законъ ние не можемъ да я измѣняваме за себе си лично нито въ единъ, нито въ другъ смисълъ. Той е единъ задължителенъ законъ за насъ. Азъ мисля, че

най-правилно би било, почитаемото правителство да поиска отъ народното прѣдставителство и то да се съгласи, да отми́нимъ рѣшението за продължението на сесията, да се затвори днесъ сесията и да ни вика правителството на извънредна сесия прѣзъ февруарий или мартъ, когато иска, и тогазъ дневни пари не ще получи никой, по закона. Не направимъ ли това нѣщо, ние трѣбва да се съберемъ въ възможно най-скоро врѣме, за да почнемъ по-скоро да работимъ. Така го изисква законътъ. Въ такъвъ случай да приемемъ прѣдложението на г. Такева: отъ 2 януарий да почнемъ пакъ да работимъ.

И. Воденчаровъ: Г-да народни прѣдставители! Ако бѣше работата за една ваканция отъ 5—10 дена, азъ щѣхъ да бѣда съгласенъ съ тия господа за даване възнаграждение -- да се платятъ дневни на г. г. народнитѣ прѣдставители. Но тукъ се касае да имаме една ваканция най-малко отъ 18 дена, а най-много единъ мѣсець. Менѣ ми се струва, че както прѣдложението на г. Министъръ-Прѣдседатели, така сжщо и прѣдложението на г. Гешова въ този случай е най-умѣстно. Азъ мисля, че нашиятъ отпускъ не трѣбва да бѣде такъвъ какъ, както прѣдлага г. Такевъ, защото, г-да народни прѣдставители, и ние се уморихме, и правителството е уморено, на най-сетнѣ трѣбва да признаемъ, че малко врѣме трѣбва да си дадемъ, за да си починемъ и да си видимъ частнитѣ работи, а така сжщо да дадемъ врѣме на правителството да се приготви и по-сериозно да изучи своитѣ закони.

К. Мирски: Да закриемъ сесията!

Ц. Таслаковъ: (Къмъ г. Воденчарова.) Нѣма да получаваме никакви дневни, ако Вие се откажете отъ Малкъ-Геренъ!

И. Воденчаровъ: Г-нъ Таслаковъ! Ако Вие мислите и поддържате, че азъ имамъ нѣкакъвъ интересъ въ Малкъ-Геренъ, заявявамъ Ви тържествено, че всичкитѣ мои интереси отъ Малкъ-геренъ оставамъ на Васъ. Съжалявамъ, че Вие, единъ разуменъ човѣкъ, ставате гайда на разни злопамѣрени хора. Пакъ Ви заявявамъ тържествено: елате, изучете въпроса, и ако намѣрите, че азъ имамъ интересъ отъ Малкъ-геренъ, азъ Ви заявявамъ, че Ви ги отстъпвамъ безъ никакво възнаграждение. (Ц. Таслаковъ: Слѣдъ като рѣши Събранието, тогага се отказвате!) Така щото, менѣ ми се струва, г-да народни прѣдставители; че за единъ отпускъ отъ 15—20 дена да взимаме и дневни и пѣтни пари, е непристойно и ще направи лошо впечатление въ страната. Напълно съмъ съгласенъ, щото прѣзъ врѣме на ваканцията ние да не взимаме дневни пари. Най-много, което ние трѣбва да направимъ, е да вземемъ само пѣтни пари. Азъ прѣдлагамъ: засѣданията да се подновятъ на 20, а не, както прѣдлага г. Таслаковъ, на 10 януарий.

И давамъ своето прѣдложение. (Отъ лѣвицата: А а а! — К. Мирски: Да се съкрати сесията!)

Прѣдседателътъ: Вижда се работата, че всѣки си има свое мнѣние и желае по неговото мнѣние да се рѣши въпросътъ. Тѣй азъ ви казвамъ, че и три дена да говоримъ, нѣма да се разберемъ и нѣма да свършимъ по тоя въпросъ. Менѣ ми се струва, че най-добрѣ е да турнемъ на гласуване два въпроса.

Ц. Таслаковъ: Искамъ думата!

А. Каранешевъ: Дайте ни думата да се изкажемъ!

Прѣдседателътъ: Твоитѣ думи, г-нъ Таслаковъ, сладки, ще ги чуемъ! Записанъ си. (Смѣхъ.)

Ц. Таслаковъ: Моитѣ думи, г-нъ прѣдседателю, дали сж сладки или не, то е другъ въпросъ, но, моли Ви се, да не се изразявате така. Вие сте поставенъ да ръководите Събранието, разискванията ставатъ по тоя въпросъ, искамъ думата и трѣбва да ми дадете думата.

Прѣдседателътъ: Ти много-много да не кипвашъ, че азъ отъ тебе по-много кипвамъ!

Ц. Таслаковъ: Азъ не кипвамъ, а говоря!

Прѣдседателътъ: Азъ те гледамъ какво правишъ. Прѣдседателътъ когато говори, ти трѣбва да мълчишъ!

Ц. Таслаковъ: Моля Ви се, г-нъ прѣдседателю, когато ние говоримъ, Вие трѣбва да мълчите; не трѣбва да разисквате, а да слушате. Ако искате да говорите, елате тукъ.

Прѣдседателътъ: Азъ ти заповѣдвамъ да мълчишъ и да сѣднешъ на мѣстото си!

Ц. Таслаковъ: Ти нѣмашъ това право!

Прѣдседателътъ: Азъ ти правя бѣлѣжка, която да се запише въ протокола. (Къмъ стенографитѣ.) Запишете, че бѣлѣжка му правя!

Ц. Таслаковъ: Ти си длъженъ да дадешъ думата и тогава да запишешъ.

Прѣдседателътъ: Сѣканъ че въ гората се намира!
Азъ питамъ Народното Събрание.

Ц. Таслаковъ: Прѣди да питашъ Народното Събрание, трѣбва да се продължатъ разискванията!

И. Воденчаровъ: Г-нъ Таслаковъ, нѣма никакво разискване — какво разискване?

Прѣдседателътъ: (Къмъ г. Воденчарова.) Той е отъ Троянъ, ти си гледай работата!

Г-да народни прѣдставители! Както виждате, единъ въпросъ, който въ двѣ минути можехме да рѣшимъ, искаме да го продължимъ съ два и три дена. Ако приемате, да туримъ два въпроса на гласуване. Първиятъ въпросъ: колко дена да бѣде нашиятъ отпускъ? И вториятъ въпросъ: за този отпускъ трѣбва ли да се даватъ дневни пари или не? Да ги туримъ на гласуване. Защо да говоримъ сега теории по този въпросъ, когато всѣки го знае. Отъ това, що може по закона, никой вънъ нѣма да излѣзе.

Ц. Таслаковъ: Вие сами подложихте въпроса на разискване, затуй искамъ думата.

Прѣдседателътъ: Прѣдлагамъ на Народното Събрание, ако иска, да ограничимъ разискванията върху тия два въпроса: колко врѣме да бѣде отпускътъ и за тоя отпускъ трѣбва ли да имаме дневни пари или пъкъ пѣтни. (Ц. Таслаковъ: По тоя въпросъ искамъ думата!) Ако сте съгласни, г-да прѣдставители, да ги туримъ на гласуване тия въпроси и, които сж съгласни, да си вдигнатъ ржката.

Г. Василевъ: Има записани оратори да говорятъ!

Д. Благоевъ: Искали сме думата!

Ц. Таслаковъ: По въпроса: прѣзъ врѣме на ваканцията да се получаватъ ли дневни пари или не, искамъ думата!

Прѣдседателътъ: Тогава г. Каранешевъ по редъ има думата.

А. Каранешевъ: Г-да народни прѣдставители! Само нѣколко думи ще кажа и азъ по този въпросъ, понеже тукъ нѣма другъ отъ нашата група, и мисля, всѣка група трѣбва да се изкаже по този въпросъ, защото азъ забѣлѣзвамъ, че тукъ има малко демагогия, и съ такава цѣль е повдигнатъ този въпросъ — съ цѣль да се изкажатъ групитъ за дневнитъ и пѣтни пари. Дали да получаваме пѣтни и дневни пари, азъ ще кажа по-послѣ, но тукъ въпросътъ е другъ: като се продължи Камарата до 15 мартъ, почна да се шупне навънъ, че ние умишлено продължаваме Камарата не да уреждаме нѣкои държавни работи, а съ користи цѣли — това се писа даже и отъ нѣкои партийни вѣстници, които даже изброяваха какво струвало прѣдставителството и, като сж противъ всѣки парламентаренъ режимъ, искатъ, заедно съ оная тайнствена сила, да се унищожи парламентарниятъ режимъ. Тоя въпросъ е по-сериозенъ. Каза ни се отъ г. Воденчарова, че правителството трѣбва да изучи нѣкои работи. Ако почнемъ отъ 20 януарий, не можемъ да свършимъ до 15 мартъ. А за да свършимъ въ

такъвъ кратъкъ срокъ законопроектитъ, които имаме да разглеждаме, ще трѣбва да засѣдаваме всѣкой денъ даже и сутринъ, но тогава не ще имаме възможность сериозно да изучаваме законопроектитъ и по такъвъ начинъ отнима ни се възможността да работимъ. Сега ви дадохме възможность въ малко врѣме да прокарате доста работи — бюджетитъ. Ние улеснихме почитаемото правителство, дадохме му бюджета, за да може да върви правилно държавната машина. Добръ, но по-нататкъ, когато ще искаме сериозно да разгледаме законопроектитъ: законопроектътъ за чиновницитъ, законопроектътъ за щата — единъ законопроектъ, който, мисля, ще ни отнеме цѣль мѣсецъ, недѣйте мисли, че ще прокарате тѣй лесно този законопроектъ. Така щото, азъ мисля, че вмѣсто да демагогствуваме тукъ и да разискваме дали ще вземаме дневни и пѣтни пари, да се даде единъ по малкъ отпускъ отъ нѣколко дена, нека си взематъ народнитъ прѣдставители дневни, безъ да получаватъ пѣтни пари, който иска, нека си отиде, а който не ще, може да си не отива. Защото, ако се дадатъ дневни пари за 5—6 дена, ще се плати по-малко, отколкото ако се дадатъ пѣтни. Така че, азъ се присъединявамъ къмъ мнѣнието на г. Такева: да почнемъ работата си отъ 2 януарий, за да имаме възможность и врѣме да прокараме всичитъ законопроекти и прѣдложения, които останаха и отъ миналата сесия. Има съвсѣмъ неразгледани, а много сериозни работи за страната. Ето защо азъ мисля отъ 2 януарий да почнемъ да засѣдаваме и да се плащатъ дневни пари на г. г. прѣдставителитъ, а не пѣтни. Азъ мисля, че и правителството трѣбва да прѣгърне тая мисль, защото е въ неговъ интересъ, защото вие, правителство и болшинство, сте отговорни за дългитъ сесии; прѣди да обвиняватъ насъ, васъ ще обвинятъ за продължаването на сесията. Ето защо азъ ще моля г. Първия Министъръ да се съгласи съ насъ да почнемъ отъ 2 януарий засѣданията и да се даватъ дневни пари само, а не и пѣтни за прѣзъ врѣме на ваканцията.

Ю. Теодоровъ: Г-да народни прѣдставители! Наистина, както казаха прѣдговорившитъ, е належаще тия работи да бѣдатъ разрѣшени; но азъ не вѣрвамъ, че всички тия работи можемъ да ги разрѣшимъ, даже ако засѣдаваме 6 мѣсеца. Защото нашата работа каква е? По-малко работимъ, по-много разваляме: допѣлваме законитъ, промѣняме нѣкои членове и измѣняваме която работа сме създали. Да работимъ 2 мѣсеца и 3 мѣсеца, нѣма да направимъ нищо. По-хубаво е да направимъ по-малко работа, но по-хубаво. Сега, азъ мисля, че ние засѣдавахме много и трѣбва да се даде единъ мѣсецъ отпускъ, за да можемъ да си починемъ и да си видимъ своитъ домашни работи и г. г. министритъ да се приготвятъ за работа, като правителство. Така щото, да се даде 1 мѣсецъ отпускъ и дневни да не се получаватъ, както лани направихме, като се отложи Камарата за

1½ мѣсеца: взехме само пѣтни и си отидохме. Ще работимъ — че какво ще работимъ и какво ще изработимъ?

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Ние сме захванали да гонимъ сѣнката си и, ако се поставя днесъ този въпросъ, то е много за съжаление. Ние чуваме отвсѣкдѣ да ни критикуватъ, че засѣдаваме много врѣме и че получаваме пари и менѣ просто дотукъ ми дохожда, когато срѣщна на улицата интеллигентни хора, мои приятели, и ми кажатъ: бабамъ депутати; получаваатъ пари, стоятъ, растакатъ се! Азъ не мисля, че е тъй лесно да напусне човѣкъ работата си, сѣмеството си, да дойде да живѣе въ София и да стои въ годината повече отъ 6 мѣсеца и то не стои 6 мѣсеца наредъ — и послѣ отиваатъ другитѣ 6 мѣсеца, — ами 3 сега, минатъ се 3 — пакъ 3, 2 мѣсеца агитация правимъ и прѣзъ всичкото врѣме само съ политика се занимаваме и никому не иде на умъ, че ние сме хора съ разноски, че искаме дрехи, че ние не сме милионери и нѣмаме наслѣдство, нито капитали отъ нѣкъдѣ. Когато е ставало въпросъ тукъ, и азъ съмъ поддържалъ да се намалятъ дневнитѣ пари. То е било зарадъ това, за да покажемъ, че ние дѣйствително имаме намѣрение и когато искаме да намалимъ на другитѣ служещи, да намалимъ и намъ, макаръ и 5 л. Но признавалъ съмъ го винаги, признавамъ и сега, че и 20-тъ лева не сж достатъчни. Ако има нѣколко народни прѣдставители, които, по свои начинъ па живѣяне, могли би да прѣмиваатъ съ малко, това не ще рече, че трѣбва да лишимъ ония, които трѣбва да живѣятъ, и отъ това малко. И ние не трѣбва да вливаме масло въ огъня, който е далъ викъ противъ парламента, че той засѣдава дълго. Било е врѣме, когато Народнитѣ Събрания сж засѣдали кратко врѣме, двата мѣсеца сж били достатъчни, за да се извършатъ реформи, прѣобразованія, за да се приематъ законитѣ и бюджетитѣ. Но защо тѣ тогава стигаха? Стигаха зарадъ това главно, че въ тия Народни Събрания, въ тия сесии засѣдаваха само двѣ партии и въ тия двѣ партии имало най-много 10 или 15 души оратори, които сж се изказвали, развивали двѣ мнѣния, гонили сж двѣ мнѣния само и, естествено, тогана ще да се втасва по-скоро. Днесъ, обаче, когато въ Камарата има 7, 8 партии, когато въ тѣхъ има по 10 мнѣния и когато всѣки иска да каже своето, зарадъ това, защото по различенъ начинъ се е добралъ до депутатското мѣсто, тази Камара не може да работи вече тъй бързо, както се иска на нѣкои. И ако мислимъ, че това е злото на парламента, не остава друго, освѣнъ да го изхвърлимъ. Парламентъ сж два мѣсеца не може да съществува вече въ България; това трѣбва да се разбере отвсѣкдѣ; два мѣсеца сж недостатъчни да си речатъ добъръ день. Ето защо ние не трѣбва да се съединяваме съ онова мнѣние, което е викнало юря противъ Камарата. Ако ще да не ни трѣбва, да я заличимъ,

да намѣримъ другъ начинъ на управление, то ако ще да е една камара, ако ще да е единъ парламентъ, той ще говори и ще говори дълго, докогато се убѣдимъ, че е излишенъ. Въ Камарата, гюрюлтии се дигатъ тукъ, когато се иска да се извоюва думата. Съ съжаление ще го кажа, че понѣкога съмъ принуденъ да водя война, за да извоювамъ думата да кажа пѣщо. (А. Каранешевъ: Хайде, холамъ, не е тъй!) Може би не е тъй сега. Било е повече нѣкога, сега може да е по-малко. Но считамъ, че е най-големо оскърбление, най-големъ тиранизъмъ, да поиска думата единъ депутатъ и да не му се даде. Ето защо азъ считамъ, че е голѣма погрѣшка отъ оня, който подложи този въпросъ на разискване тукъ. Имаме правилникъ. Когато сме го рѣшавали, трѣбваше тогава да мислимъ какво пишамъ въ него. Тогана знаехме, че ще има отпуски, че ще има празници — тогана трѣбваше да рѣшимъ какво трѣбва да стане. И мисля, че съ дневнитѣ и пѣтнитѣ какво трѣбва да стане — този въпросъ правилникътъ е разрѣшилъ много правилно. Той не прави никакви забивалки: на прѣдставителитѣ се плащатъ дневни пари, докато трае сесията. Ако мислите, че отпуската ще да е дълга — справедливо забѣлѣжи г. Гешовъ, — трѣбваше да се закрие тази сесия и, ако мислите, че трѣбва да се открие извънредна, открийте я; по щомъ като вне сте я продължили и прѣзъ празниците ще трѣбва да си отидатъ хората, тогана не можете да ги лишите отъ онова право, което сте постановили въ закона да се дава и нѣмате право сега този въпросъ да го разисквате. И азъ считамъ, че това се прави не съ благонамѣрена цѣль, а да видимъ тукъ кой ще говори за дневнитѣ и кой тукъ по-патриотъ ще се покаже. Ако е въпросътъ да не получаваме пари, макаръ да сме си сиромаси, макаръ да сме си бѣдни, нито пѣтни, нито дневни да получимъ; (Гласове: Съгласни!) дайте да не ги получимъ, но да се каже: доброволно отстъпваме на държавата тия пари, а не какъ трѣбва да стане. Законътъ е опрѣдѣлил какъ ще стане и нѣмаше защо да повдигаме този въпросъ тукъ. И азъ порицавамъ които внесоха този въпросъ тукъ, порицавамъ прѣдседателството, порицавамъ и Министъръ-Прѣдседателя. Той не трѣбваше да допусне това да става тукъ. Ако е мислѣлъ да измѣни правилника, избирателния законъ, да е внесѣлъ прѣдложение да го измѣни и азъ щѣхъ да гласувамъ; но сега считамъ, че съ това се прави демаргия и прѣдлагамъ: нито пѣтни, нито дневни да получимъ, и азъ, макаръ и бѣденъ, ще мога да намѣря срѣдства, за да дойда.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Има ли още други записани?

Прѣдседателътъ: Има двама записани: г. Благоевъ и г. Бурмовъ.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Искать да кажа една дума.

Не съм съгласен с датата 2 януарий. Той е първият ни присъствен ден подиръ Нова-година. Ако имаме ваканция за Нова-година, очевидно, на слѣдующия ден не може да се засѣдава. (М. Такевъ: Добръ, на третия ден!) Ако е на 8-й, има 7 дена, отъ които половината сѣ празници. Така щото, най-практично ми се вижда да почнатъ засѣданията отъ 10 януарий. (Гласове: 10-й!)

Д. Благоевъ: Г-да народни прѣдставители! Колкото и да не ми се ще да захващамъ оттамъ, отдѣто свърши г. Таслаковъ, но именно ще захвана оттамъ. Азъ виждамъ тука да се развива и отъ правителствена страна, и отъ нѣкои опозиционни партии чиста демагогия. Ние сме прѣдъ единъ фактъ такъвъ, че сесията се продължава. По конституционното право, щомъ една сесия се продължава, то непрѣмѣнно се плащатъ и дневни на народнитѣ прѣдставители. Конституционното право не допуска да се плащатъ пѣтни, когато, именно една сесия не е закрыта, не е завършила своя периодъ. Туй едно. Второ, на опѣзи, които демагогствуватъ съ този въпросъ — съ дневнитѣ — постоянно, ще имъ кажа това, че ние мислехме извънредна сесия поддържаме една идея, която, обаче, не се подѣ отъ никого, за да се избѣгнатъ ония нареkania, които ние ги слушаме въ обществото, които се поддържатъ отъ буржоазнитѣ партии у насъ, именно нареkania, които се състоятъ въ това, че сесията у насъ се продължавали ужъ нарочно да получаваме дневни. Миналата редовна сесия ние прѣдложихме, щото да се обърнатъ дневнитѣ на една годишна заплата.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Азъ съмъ съгласенъ съ тази мисль и ще внесе прѣдложение.

Д. Благоевъ: Прѣврасно, но намѣсто да ставатъ всички тия работи, намѣсто Вие да правите въпросъ отъ всичко това, Вие трѣбва да погледнете въ закона и или да измѣните закона и да направите подобно прѣдложение, или да не повдигате такъвъ въпросъ. Та, казвамъ, понеже това го има въ самитѣ закони и понеже ние направихме такова едно прѣдложение и отъ никого не се подѣ, то азъ виждамъ просто, че искате да се агитира, да се демагогствува съ въпроса за дневнитѣ пари. Може би на г. Гешова, като милионеръ човѣкъ, съвсѣмъ да не му трѣбватъ — то е вѣрно; но ние, които стоимъ на демократическия принципъ, ние непрѣмѣнно ще защитаваме народнитѣ прѣдставители да иматъ едни дневни, и непрѣмѣнно да иматъ дневни, за да могатъ, както каза г. Такевъ, да попадатъ въ Народното Събрание не само богати, но съ малко умъ, но да попадатъ и бѣдни, но съ повече умъ. Ето защо ние ще стоимъ на принципа да се плащатъ дневни. Другъ е въпросътъ въ какъвъ размѣръ тѣ да бждатъ. То е въпросъ на законодателя, който трѣбва, ако намира, че тѣ трѣбва да бждатъ по-малко или повече, да го внесе въ

Народното Събрание, да го разискваме и тогава ние ще се изкажемъ върху въпроса; но сега да повдигаме въпросъ за дневнитѣ, да се плащатъ или не, то е просто, помоему, абсурдъ. Вие имате една сесия, която ще засѣдава до 15 мартъ; слѣдователно, тя не е закрыта. Обаче едно нѣщо искаме ние: отпускътъ, който си даваме, да бжде колкото е възможно по-късъ. Ето кое Народното Събрание трѣбва да рѣши: да рѣши, щото производителниятъ периодъ на Народното Събрание да бжде подълтъ и по-малка почивката. И затова поддържамъ мнѣнието на опѣзи, които прѣдложиха да се почнатъ засѣданията на Народното Събрание веднага слѣдъ коледнитѣ празници, именно на 2-й. Но понеже казватъ, че било веднага слѣдъ Нова-година, то да се подкачатъ на 3-й, и тогава ние ще можемъ, отчасти поне, да отговоримъ на ония задѣлжения, които ни сѣ възложени като народни избраници.

Г-да народни прѣдставители! Ние засѣдахме два мѣсеца и нѣщо и ние не го криемъ, че много малко положителна работа е свършена; по-голяма частъ отъ врѣмето е отишла, именно, на денгубие — на разходки, на посрѣщания — и по-малко работа въ туй врѣме е свършена; сетнѣ се почнаха бюджетитѣ и всичкото врѣме се зае съ тѣхъ. Правителството сега си прие тия бюджети и дохожда да ни казва подобно едно нѣщо: изтъкахъ си платното, ритамъ ви кросното — вземте ви бюджета, може сега Камарата да я не свикваме даже. Обаче, ние, народнитѣ прѣдставители, които сме отговорни прѣдъ народа, прѣдъ своитѣ избиратели тѣ сѣщо, ние трѣбва непрѣмѣнно да искаме да се върши въ тази Камара повече работа, положителна работа, а положителната работа е оставена за по-нататкъ, да се върши въ туй врѣме, съ което се продължава сесията. Врѣмето, което ни прѣдлагатъ нѣкои господа, както г. Воденчаровъ, да захванемъ отъ 20 януарий, това ще рече, че ние отъ 20 януарий до 15 мартъ ще имаме на разположение само 40 дена; като извадимъ празниците, ще имаме работни дни само 40 дена. Ако отъ тѣхъ извадимъ 10 дена за алкетиранитѣ избори, ще ни останатъ да работимъ 30 дена. Кое по-напрѣдъ, моля ви се, ще разгледаме въ 30 дена? И дали министерството смѣта за по-добръ подирѣ да иска продължение на сесията? Азъ мисля, че това би било окончателно компрометиране на нашия парламентаризмъ. Намѣсто подирѣ да бждемъ принудени нищо да не свършимъ и да искаме ново продължение на сесията, то по-хубаво е да захванемъ по-рано, веднага подирѣ Коледа, и да можемъ да свършимъ повече работа. Като възражение на г. Юрдана Теодоровъ, ще кажа, че всичката тая работа, може би, не ще можемъ да свършимъ, обаче, ако почнемъ на 3 януарий, ние ще имаме възможностъ да свършимъ много повече отъ тая положителна работа. Ето защо ние ще поддържаме, първо, засѣданията да се почнатъ веднага отъ 3 януарий и да се плащатъ на депутатитѣ дневни, като се обявяваме противъ плащането на пѣтни пари

Д. Петковъ: Г-да народни прѣдставители! Нѣмаше да взема думата, ако нѣкои отъ крайната лѣвица не подхвърлиха думи, които, ми се струва, сж ствършено неумѣстни, и се подхвърлиха само за демагогствуване. Нѣй-малко може да обвините въ туй отношение мене, толкозъ повече че азъ ще се съглася съ васъ. (**Д. Благоевъ:** За Васъ не се отнася. — **А. Каранешевъ:** Кой Ви обвинява?) Азъ считамъ за нужно най-напрѣдъ да ви кажа, че всѣки пътъ, когато се е повдигалъ въ Народното Събрание въпросъ за дневнитѣ на народнитѣ прѣдставители — вземѣте протоколитѣ, — азъ съмъ говорилъ винаги въ полза, защото считамъ, че не е достойно за народнитѣ прѣдставители по единъ такъвъ начинъ да не оцѣняватъ себе си и да унижаватъ своето достойнство. Ако вие считате, че не струвате да ви плащатъ дневни, вървѣте да станете съдебни засѣдатели, а не законодатели. Какъ по такъвъ начинъ разсѣждате? Азъ даже мисли, че г. прѣседателътъ, или пъкъ даже и самото правителство не бѣше право да внася този въпросъ тукъ на разискване. Имате закона на рѣка. И ако вамъ не ви трѣбва Народното Събрание, защото настѣпватъ празницитѣ и засѣданията могатъ да се вдигнатъ, може да се даде една ваканция отъ 5 — 10 дена, или, както нѣкои приятели прѣдлагатъ, до 2 януарий, и народнитѣ прѣдставители да си получаватъ дневни. Ами че вие давате на единъ народенъ прѣдставителъ 10—15 дена отпускъ и пакъ му плащате дневни! (**В. Димитровъ:** И мѣсецъ даже.) Да, има и мѣсецъ даже! Азъ не мога да разбера, какво е това демагогство, че народнитѣ прѣдставители не трѣбва за себе си да взематъ, защото въ общественото мнѣние имало нѣкакво течение противъ тѣхъ, защото засѣдавали много. И ако се вдига врѣва, тя, ми се струва, не е толкова за дневнитѣ. И да ви кажа право, тѣзи, които викатъ противъ Народното Събрание и противъ дневнитѣ, сж повече чиновници, които получаватъ такива добри заплати и на които не давате да отбиемъ нито единъ саптимъ. Азъ като говоря за себе си, като народенъ прѣдставителъ, считамъ го недостойно, прѣди всичко, вие да подлагате честта на народнитѣ прѣдставители, защото не трѣбва да забравяте, че ние сме законодателно тѣло, а не сме съдебни засѣдатели или окръжни съвѣтници. Това е Народно Събрание, и щомъ ли викатъ като народни прѣдставители, има известна платка, която трѣбва да ни плащатъ. Не искамъ да употребя друга фраза, но поне мене нѣма да ме заподозрете въ антидинастичизмъ, ако ми позволите да ви кажа, че ако Държавниятъ Глава ходи по цѣли мѣсеци, нему не му ли плащате? Какъ можете тогава съ едно законодателно тѣло по единъ такъвъ начинъ да се подигравате и да казвате, че ще ви дадемъ отпускъ, но нѣма да ви дадемъ дневни? Тогава недѣйте прави въпросъ и за пътнитѣ, а приемѣте прѣдложението да не се даватъ никакви пътни и никакви дневни. И тѣхъ да харижемъ.

Но азъ мисля, че и това е неправилно. Най-правилно и редовно е: ние сме Народно Събрание; правителството мисли, че като настѣпватъ ваканциитѣ, ще ни даде известенъ отпускъ и прѣзъ това врѣме народнитѣ прѣдставители трѣбва да получаватъ дневни пари. Пътни не може да давате, защото, прѣди всичко, законътъ не ви позволява; или ако не искате да давате дневни, трѣбваше да направите това, което законитѣ диктуватъ и което г. Гешовъ каза: трѣбваше да затворите сесията и, ако ви трѣбваше, да ни викате на 25 мартъ. Сега, какво правите? Продължихте сесията до 15 мартъ, свършихме ви бюджета и ни казвате: нѣма да ви плащаме, хайде вървѣте си; ще ви викаме на 20 януарий. И азъ като говоря по такъвъ начинъ, вие може да смѣтате каквото щете, но азъ го считамъ за достойнство на единъ народенъ прѣдставителъ да защищава като прѣдставителъ което трѣбва, и не трѣбва по никакъвъ начинъ да се демагогствува и да се унижаватъ като съдебни засѣдатели. Тогава съгласѣте се да ви плащатъ по 2 л. като на съдебни засѣдатели. Или има народни прѣдставители и Народно Събрание, което рѣшава съдебнитѣ на България и, слѣдователно, трѣбва да уважава себе си, или нѣма. Ето защо азъ съмъ на мнѣнието на тѣзи, които настояватъ, щото по възможности ваканциитѣ да бѣдатъ по-кратки, до 3 или 5 януарий, или, ако щете, до 10-й, и народнитѣ прѣдставители да си получаватъ дневнитѣ. Недостойно е да се търгува по такъвъ начинъ съ прѣдставителитѣ. Ако ли пъкъ не искате, тогава не плащайте никому. Но азъ мисля, че нѣмате право да правите това. Който не ще дневни, нека най-послѣ да ги хариже — тукъ има дружелюбие; и който мисли, че ще направи голѣмо благодарение, нека отиде да демагогствува прѣдъ народа и да обвинява насъ, че получаваме пари. Азъ като народенъ прѣдставителъ, който съмъ избранъ отъ известна околия и ида тукъ да прѣдставлявамъ народа, не го считамъ за унижение, че получавамъ дневни пари. Въпросътъ за плащане дневнитѣ на народнитѣ прѣдставители е въпросъ принципиалентъ; той е легналъ въ нашитѣ закони още отъ началото на съществуването на Княжеството и не може да го измѣните. Но ако искате да го измѣните единъ денъ, както го казва г. Министъръ-Прѣседателътъ, ще го разискваме, защото нашата конституция казва, че трѣбва да се плащатъ пътни и дневни, а за да-го измѣните, трѣбва да измѣните конституцията. Това е въпросъ, който въ бѣдѣще ще се размисли; но сега въпросътъ е много ясенъ. Прѣседателътъ казва: настѣпватъ празници и народнитѣ прѣдставители трѣбва да взематъ една ваканция и колко дена трѣбва да бѣде тя. Правителството мисли, че ако се съберемъ по-рано отъ 10-й, работата ще се прѣкъсва, понеже има празници. Ние казваме, че по-добъръ е да се съберемъ на 2 или на 3 януарий, защото и безъ туй вие сте отрупали Народното Събрание съ законо-

проекти, и ако мислите сериозно да прокарате тия законопроекти, вие сами трѣбва да искате непременно да се свика Народното Събрание по-рано и, като го свикате, не трѣбва да правите това, което правѣхте досега: да ни викате заранѣ да работимъ до 12 ч. и, послѣ, вечеръ до 8, нѣщо, което не прилича на едно законодателно тѣло, а да ни дадете възможност 3 пѣкти въ недѣлката да засѣдаваме, както правятъ въ всичкитѣ парламенти и както гласи нашиятъ правилникъ, и тогава вие ще очаквате и сериозна, и дѣйствително разумна работа. Но така, както правѣхте досега, нито комисиитѣ могатъ да се събиратъ, нито пѣкъ ние се събираме, както трѣбва, а само дойдемъ, слушаеме докладчика набързо-набързо четете: бр-бр-бр-бр, и прѣдседателятъ, безъ да чака нѣкой да говори, туря на гласуване. За да избѣгнемъ тѣзи нѣща, за да избѣгнемъ тѣзи укори най-послѣ, ние трѣбва да уважаваме сами себе си като парламентъ и трѣбва да се съобразяваме и съ законитѣ, и съ правилника ни, а той ни казва, че три пѣкти въ недѣлката трѣбва да се засѣдава. И щомъ сте внесли въ Народното Събрание извѣстни, доста сериозни законопроекти, за които трѣбва врѣме да се обсъждатъ, менѣ ми се струва, че нищо не ви прѣчи да опрѣдѣлимъ, щото засѣданията на сесията да бѣдатъ по-рано. Така щото, като свършвамъ, мисля, че е недостойлно за народното прѣдставителство да се унижава и да се търгува за себе си по такъвъ начинъ, или да мисли, че това ще му повлияе злѣ, и мисля, че прѣдложението на лѣвницата е много по-приемливо: засѣданията да се почнатъ на 3-й и дневни на народнитѣ прѣдставители да се даватъ. (Гласове: На 10-й!) Ако не щете на 3-й, да бѣде на 10-й, но въ всѣки случай народнитѣ прѣдставители да получаватъ дневни.

Н. Поповъ: Г-да прѣдставители, този въпросъ не трѣбваше да бѣде повдиганъ, защото, както конституцията, така и нашиятъ избирателенъ законъ го разрѣшаватъ въ смисълъ, че докато се продължава сесията на едно Събрание, народнитѣ прѣдставители получаватъ дневни, безъ да се гледа дали тѣ засѣдаватъ или не. И ако този въпросъ нагледъ, г-да прѣдставители, се явява сега мжеченъ за насъ, то е по двѣ причини: първо, защото ние разрѣшаваме единъ въпросъ, който засѣга нашитѣ лични материални интереси, и, второ, защото ние имаме страхъ отъ общественото мнѣние, отъ избирателитѣ да не кажатъ, че ние нарочно го правимъ, за да ползуваме нашата кесия. Азъ смѣтамъ, че е непростимо това малодушие отъ страна на правителството, както и отъ страна на ония депутати, които говориха по този въпросъ въ смисълъ да не получаваме дневни, а пѣкъ да получаваме само пѣтни. Азъ много добръ зная, че този въпросъ за дневнитѣ на прѣдставителитѣ и други пѣтъ е повдиганъ и винаги съ този въпросъ е експлоатирано, и затова, ако взехъ думата, то е само за да кажа,

че азъ ще гласувамъ за да получаваме дневни, колкото и да бѣде тази ваканция. Смѣтамъ, че най-правилно ще бѣде да приемемъ прѣдложението на г. Министъръ-Прѣдседателя въ тая смисълъ: засѣданията да се откриятъ на 10 януарий, а прѣзъ врѣме на отпуска, съгласно избирателния законъ и конституцията, народнитѣ прѣдставители ще получаватъ дневни. Чл. 45 казва: „народнитѣ прѣдставители получаватъ дневни докато трае Народното Събрание“, безъ да се казва, че, ако тѣ не засѣдаватъ, не трѣбва да получаватъ.

Послѣ, г-да прѣдставители, по онзи въпросъ, за нашата дѣятелностъ, може много нѣщо да се каже. Дѣйствително, ние тукъ имаме 52 засѣдания въ два мѣсеца и тия засѣдания, ако не сж дали плодотворна работа, то ние знаемъ на що се дължи това нѣщо. То се дължи на онова, тѣй да кажа, болѣзнено състояние на нашия парламентъ, на нашия правилникъ, — а пѣкъ най-сетнѣ, нека си признаемъ, и на факта, че тукъ се прѣдставляватъ — а това е похвално — всичкитѣ течения отъ толкова многобройни партии въ нашата страна. Вие знаете, че по единъ даже най-маловаженъ въпросъ въ нашата Камара много врѣме се отнема. Ето този въпросъ цѣло засѣдание почти отне. Вие знаете едно нѣщо — а то е най-важното — че, откато направихме този правилникъ, донесъ нито веднажъ не сж прѣкъснати дебати, защото е невъзможно да бѣдатъ прѣкъснати. И когато г. прѣдседателятъ се е опитвалъ да ги прѣкъсне, той се е виждалъ винаги побѣждаванъ отъ опозицията, отъ народнитѣ прѣдставители, защото вие знаете какво казва нашиятъ правилникъ. Дава се право на всѣка група да даде по трима оратори; освѣнъ това, всѣки ораторъ има право да говори по два пѣти. Ако вземете, че ние сме тукъ 8—10 партии, по трима души отъ всѣка, тѣ сж 30 души, по два пѣти като взематъ думата, значи 60 души могатъ да говорятъ по единъ въпросъ. Съгласѣте се, че при това положение, количествено не можемъ да дадемъ много работа. Правилникътъ не е лошъ, лоши сме ние, защото още нѣма у насъ дисциплина. Когато у насъ се създаде партийна дисциплина, ние ще видимъ, че при този правилникъ ще може много добръ да се работи. Вие виждате какво става тукъ. Напр., отъ нашата група, старата демократия, всички говорятъ: г. Такевъ говори, г. Мирски, г. Таслаковъ и др. — всички говорятъ и често пѣти сме на противни мнѣния. Явява се единъ въпросъ, изказватъ се противни мнѣния и всѣки отъ насъ критикува всички изказани мнѣния: единъ се изкаже противъ едного, другъ — противъ втория, противъ третия, противъ четвъртия и т. н. и не е възможно да се спратъ дебатитѣ. Това нѣщо нѣма да става, когато ние поумнѣемъ малко повече, когато у насъ се внесе една партийна дисциплина. Дотогава нашиятъ парламентъ ще куца въ това отношение. Но пѣкъ отъ друга страна, г-да прѣдставители, трѣбва да признаемъ тази хубава страна, че всѣки прѣдстави-

тель може да изказва своето мнѣние — умно или глупаво, то е другъ въпросъ, — но всѣки е господаръ на своето мнѣние. А знаете ли какво бѣше по-рано? Като говорѣха шестъ души, става единъ седми, прѣдлага прѣкръщение на дебатитѣ, прѣкрътиватъ се дебатитѣ и по този начинъ се отнемаше думата на народнитѣ прѣдставители. Тѣй щото, г-да прѣдставители, ние количествена работа нѣмаме, но качествена работа имаме и парламентътъ проявява своята господарска воля. Вие виждате какъ и колко пѣти министерството по много въпроси е отстъпвало, виждате отъ друга страна често пѣти и болшинството да отстъпва. Туй се длъжи, отъ една страна, на нашия правилникъ, отъ друга страна се длъжи на оня свободенъ духъ, който владѣе въ нашия парламентъ. И ние, ако не искаме да правимъ демагогия между народа; ако не искаме да експлоатираме съ онѣзи партизански чувства, което правятъ мнозина, ние можемъ да оправдаемъ траенето на сесията винаги, стига да имаме куража да кажемъ нашето мнѣние прѣдъ обществото, а не да експлоатираме, както утрѣ може да излѣзе „Миръ“ или „Новъ Вѣкъ“ и да кажатъ, че прѣдставителитѣ това и това направиха за своя лична полза. Ако има една демагогия и едно лошо настроение противъ парламента, то това е създадено отъ дребното и ниско партизанство. Азъ бихъ желалъ единъ партиенъ вѣстникъ, като „Миръ“ или „Новъ Вѣкъ“ да излѣзатъ да оправдаятъ това и да погледнатъ истината, както е, въ лицето, и да кажатъ, че дѣйствително парламентътъ не може да върши бърже работа, но има причини за това, настѣпила е за това една реакция на оназ, която по-рано съществуваше. Вие знаете, че гласътъ на народа по-рано бѣше задъшенъ. Сега това не е възможно. Вие виждате често пѣти, че г. прѣдседателътъ се качва законително да прѣкъсне дебатитѣ, но когато той бие звънеца, ние биемъ банкитѣ и сме побѣждавали винаги. А това не бѣше тѣй нито въ Радославовата Камара, нито по-рано въ Камарата на народниците, нито още по-рано въ Камарата на сѣмболовиститѣ. Слѣдователно, ние нека не експлоатираме съ този въпросъ, нека бждемъ доста откровени и нека си признаемъ, че при това положение на партиитѣ въ парламента, при това отсъствие на всѣка партийна дисциплина, не е възможно да не се продължаватъ сесиятѣ на Камарата, както и работата да върви по-бавно. Тази работа се усложнява и затуй сесията въ два мѣсеца не е възможно и не е мислимо да бжде свършена. Затова азъ прѣдлагамъ да се съгласимъ съ г. Министъръ-Прѣдседателя въ това отношение, щото да откриемъ слѣдующето засѣдание на 10 януарий, а колкото до въпроса за дневнитѣ, този въпросъ е разрѣшенъ отъ конституцията и отъ избирателния законъ и ние не трѣбва да го повдигаме.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Ваканцията до 10 януарий е необходима.

М. Такевъ и В. Димитровъ: Не е необходима!

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ не говоря за васъ.

М. Такевъ: Я се турѣте въ нашето положение, които сме отъ провинцията?

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Тя е необходима, казвамъ ви. Прѣдъ видъ положението ни въ Камарата, ние, министритѣ, сме длъжни редовно да присѣдствуваме въ засѣданията на Народното Събрание. Има много работи отъ административенъ характеръ, които сѣ останали недовършени и трѣбва да се даде намъ възможностъ да ги довършимъ. Недѣйте мисли, че само тукъ имаме работа, а и тамъ имаме работа. Тѣй щото, трѣбва да се даде възможностъ и на правителството да извърши своята административна работа.

Колкото се касае за дневнитѣ, правителството просто положи въпроса на разрѣшение. И азъ даже не виждамъ едно формално прѣдложение, ами се повдигна въпросътъ отъ народното прѣдставителство и отъ прѣдседателството, да се разрѣши тоя въпросъ. Правителството не държи на тоя въпросъ и нѣма намѣрение да прави никаква демагогия. Когато е на властъ, правителството има много сръдства, ако иска, да прави демагогия, а на тѣзи дребни сръдства правителството не различа и съ тѣхъ не иска да демагогствува. Какъ повтарямъ да кажа, правителството формално не повдигна този въпросъ, но прѣдседателството, за да се разрѣши тоя отъ Народното Събрание, и то затуй, защото има прѣдъ видъ прѣдписанието на избирателния законъ и затова трѣбва да се разрѣши този въпросъ. Защо? Защото, когато цитирамъ, азъ не налагамъ никакво мнѣние, не прѣдрѣждавамъ нищо, но полагамъ въпросъ само. И моля народното прѣдставителство да ме разбере, че само въпросъ полагамъ. Ония, които поддържатъ, че трѣбва да се дадатъ дневни и прѣзъ врѣме на ваканцията, четатъ чл. 45, но го четатъ друго-яче, обаче самиятъ текстъ на този членъ е друго-яче. Тукъ е казано: „народниятъ прѣдставителъ получава, докль засѣдава Народното Събрание, по 20 л. на день . . .“ Въпросътъ е на тълкувание и азъ ви моля, да не се повдига пакъ въпросъ на тълкувание, а съ вота си Народното Събрание ще разрѣши, ще изтълкува чл. 45. (А. Каранешевъ: Прѣзъ врѣме на кризата защо плащате?) Тогава Народното Събрание се считаше, че засѣдава, когато работи споредъ изложения редъ въ вътрѣшния правилникъ. Азъ считамъ, че засѣдава Народното Събрание и прѣзъ днитѣ, когато въ правилника не се прѣдвѣжда да има засѣдание, защото засѣдава въ понеделникъ, въ сръда, въ петъкъ и въ сбота, по то се счита, че засѣдава сщо и въ вторникъ и въ четвъртъкъ, защото, споредъ правилника, му сѣ дадени два дена за други работи. Въпросътъ е свършено другъ, когато прѣкрътаваме засѣданията по специално рѣ-

шение, когато прѣкръпяваме засѣданията 20 дена, когато прѣкръпяваме засѣданията си единъ мѣсець. Тѣзи прѣкръпявания на засѣданията сѣ вѣнъ отъ правилника—и тогава полага се въпросътъ: считате ли, че трѣбва да се даватъ дневни, когато имате отпускъ единъ мѣсець?

В. Димитровъ: Счита се!

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Ако разрѣшите, че се счита, ще се разрѣши, че имате право да получавате по 20 л.

А. Каранешевъ: Отпускъ щомъ се дава, значи, че Събранието засѣдава.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Не е отпускъ, а когато Народното Събрание прѣкръпява засѣданията, счита ли се, че Събранието засѣдава? То е единъ въпросъ конституционенъ, г-да народни прѣдставители, и затова е поставенъ на разрѣшение прѣдъ васъ. Г-да, азъ не мога да намѣря моралното право на г. Таслакова, който каза, че въпросътъ, който полага правителството, е за агитация и порицава правителството, както и г. Благоевъ прави сжщото. Добрѣ, може всѣки единъ народенъ прѣдставителъ да не одобри мнѣнието на правителството, но да го порицава въ неговитѣ намѣрения, нѣма това нравствено право. Защото въпросътъ на разрѣшение е туренъ тукъ. Азъ бихъ молилъ ония — както щете разрѣшите въпроса, — които се интересуватъ отъ конституционнитѣ правила, да проучатъ въпроса: дали при прѣкръпяването на засѣданията на едно Народно Събрание въ сесия, вѣнъ отъ днитѣ опрѣдѣлени въ правилника, дали се счита, че засѣдава.

М. Такевъ: Камъни ли ще ядатъ тия прѣдставители? Единъ бѣденъ надничаръ, който е дошълъ тукъ, камъни ли ще яде?

В. Димитровъ: Г-нъ Радевъ, двѣ думи за пояснение. Когато настъпи кризата, г. Даневъ заяви: „Г-да народни прѣдставители! Кабинетътъ си даде оставката“. Прѣдседателятъ обяви: „засѣданията се отлагатъ до разрѣшението на кризата“. Въ това врѣме, доколкото трая кризата, ние получихме заплата. То е сжщото, както и сега.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Вие съ това, което ми възразявате, казвамъ Ви, че рѣшавате въпроса споредъ Вашето мнѣние, а пъкъ азъ Ви казвамъ, че това е въпросъ за разрѣшение: додѣто вѣнъ отъ правилника се прѣустановяватъ засѣданията, дали се счита, че Народното Събрание засѣдава — то е конституционниятъ въпросъ. Вие рѣшавайте както искате, но за да можете да бждете освѣтлени, пакъ казвамъ, че трѣбва да отнемемъ правото на г. Каранешева и на г. Таслакова така експромтомъ да не ни проповѣдватъ теория, която не сѣ проучили. Та казвамъ, че ако

се проучи въпросътъ, ще видимъ какъ ще се разрѣши въпроса и послѣ ще добиете право както Вие, г-нъ Благоевъ, така и Вие, г-нъ Таслаковъ, да казвате, че правителството е за порицание, защото се мѣчи да демагогствува.

Д. Благоевъ: Вие сега се мѣчите напрасно съ софистиката.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Не си служа съ софистика.

Ето защо, прочее, правителството счита, че този въпросъ прѣдлежи да го рѣши Народното Събрание: ако го рѣши, че ще се счита въ засѣдание, може да получава, то разполага даже въ този случай съ кесията на държавата.

И. Гешовъ: Г-да народни прѣдставители! Помѣчиха се нѣкои да ни обвинятъ въ демагогство. Менѣ ми се струва, че въ Народното Събрание не трѣбва да се говори за демагогство, защото, ако почнемъ да говоримъ за него, много далечъ можемъ да отидемъ.

Азъ, г-да народни прѣдставители, одевѣ станахъ да ви напомнимъ двѣ работи. Напомнихъ ви най-напрѣдъ, че по-съобразно съ конституцията, споредъ мене, бѣше, да се затвори тази сесия и да се свика извънредна — нѣщо, което всички одобрихте; напомнихъ ви послѣ и второ нѣщо, за което никой нищо не спомена, а то е, че имаме вече единъ прецедентъ, единъ прѣсенъ прецедентъ: при моето прѣдседателствуване, при министеруването на коалиционното правителство, министъръ-прѣдседателъ на което бѣше г. Каравеловъ, рѣши се това, което и азъ ви предложихъ. Имаше ли нѣщо демагогско въ това нѣщо? Менѣ ми се струва, че не. Нѣкои казватъ, че това рѣшение не било конституционно. Менѣ ми се струва, че XI-то Обиеновено Народно Събрание нѣмаше да приеме това рѣшение, ако не бѣше конституционно. Освѣнъ това, г. Министърътъ на Народното Просвѣщение сега ви доказва, резонно, споредъ както менѣ ми се струва, че нѣма нищо неконституционно въ това. (Д. Благоевъ: Нищо не ни доказва.) Ако бѣше въпросътъ само за нѣколко дена отпускъ, напр. подиръ Коледа да се съберемъ, и азъ бихъ се съгласилъ съ г. Такева, че не би заслужавало да се прави въпросъ. Но понеже разбрахъ отъ разговоритѣ, които чухъ, че може да се съберемъ по-късно, въ всѣки случай не по-рано отъ 10 януарий, затова съетохъ за моя длъжностъ да ви обърна вниманието върху факта, че може би нѣкои да експлоатиратъ. Най-хубавото разрѣшение на въпроса би било, както каза г. Благоевъ, тия дневни да се обърнатъ на едно годишно възнаграждение. Това се прави и въ Франция, и въ други страни, и това бѣше моето мнѣние, когато, по поводъ изработването на правилника, който е сега въ сила у насъ, ние разисквахме този въпросъ. Г-нъ Цановъ, който сега ме гледа, ще си припомни, може би, че азъ предложихъ да се раз-

рѣши този въпросъ така, па и покойниятъ г. Кънчовъ го усвои. Говорѣ се за 2.000, за 2.400 л. на година и т. п., въ всѣки случай, обаче, тогава не се разрѣши въпросътъ, защото много справедливо се забѣлѣжи, че той е единъ въпросъ, който би трѣбвалъ да се разрѣши при прѣглеждането на изборителния законъ, а не на правилника. Само една мѣнотия има, мѣнотията, която посочва г. Петковъ, именно чл. 139 на конституцията, който казва: „Всичкиѣ народни прѣдставители получаватъ дневни пари, а пѣтни получаватъ само тия, които живѣятъ не въ сѣщото мѣсто, дѣто засѣдава Народното Събрание“. Тая мѣнотия г. Министъръ-Прѣдседателътъ като че е разрѣшилъ, защото одевѣ спомена, че ще внесе такова едно прѣдложение въ Народното Събрание. Азъ ще бѣда честитъ да видя какъ ще се разрѣши този въпросъ, защото азъ пакъ настоявамъ да мисля, че най-хубавото разрѣшение на въпроса ще бѣде дневнитѣ да се обрѣнатъ въ едно годишно възнаграждение.

Това имамъ да кажа, г-да. Ще повторя пакъ, че ако е въпросъ за нѣколко дена отпускъ, азъ нѣмамъ нищо противъ, но ако е за повече, мислѣте да не експлоатиратъ нашето рѣшение пакъ противъ насъ и противъ оня конституционенъ режимъ, на който азъ съмъ привърженикъ не по-малко отколкото и вие.

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Г-да! По въпроса за дневнитѣ нѣмахъ намѣрение да кажа нищо, защото напълно подкрѣпямъ това, което каза г. Петковъ. Принуждавамъ се сега, подиръ това, което чухъ отъ устата на Министра на Просвѣщеніето г. Радевъ и отъ устата на почитаемия нашъ бившъ прѣдседателъ г. Гешовъ, да се повърна за една минута върху този въпросъ.

Двѣ основания се навеждатъ, за да се не плащатъ дневни, когато ще бѣдемъ прѣвъ ваканция: първото основание е прецедентътъ, създаденъ въ бившето Народно Събрание, а второто е аргументътъ, който се извлича отъ чл. 45 на изборителния законъ. За първото основание, ще ви кажа, че ако има единъ прецедентъ въ една смисълъ, има нѣколко прецеденти въ обратна смисълъ. И другъ пѣтъ е отлагано Народното Събрание, Х-то Обикновено Народно Събрание, и сѣ били плащани дневни въ извънредната сесия за Великъ-денъ. Това е първо. Второ, ще си спомни почитаемиятъ г. Гешовъ, че не се касаеше тогава да се продължатъ засѣданията, ами се касаеше да се закрие сесията и да се дойде на една редовна сесия наесенъ, но понеже законътъ за сѣденето на министритѣ прѣпятствувахе да се чуе окончателниятъ докладъ на комисията по сѣденето на министритѣ въ другата сесия, а трѣбваше да стане това нѣщо въ сѣщата сесия, заради туй се намѣри единъ *modus procedendi* и се рѣши, въ продължение на единъ-два мѣсеца нѣма да засѣдаваме и подиръ това, безъ да се свиква наново Камарата, ще се събератъ народнитѣ прѣдставители. Туй бѣше едно срѣдство само,

за да нѣма ново свикване на Камарата и за да не се нарушава законътъ. Ето защо това нѣщо не трѣбва да се счита като прецедентъ.

Колкото за аргумента на г. Министра на Народното Просвѣщение, неговата аргументация му прави честъ, и той има репутацията на единъ тѣнъкъ юристъ и на човѣкъ, като умѣе да постави въпроса и да ни посочи пѣтя, по който да се разрѣши. Азъ ще си позволя да не бѣда съгласенъ съ него. (Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Азъ не го разрѣшихъ.) Пѣтя ни посочихте. По този пѣтъ не можемъ да трѣгнемъ, за да не нарушимъ най-елементарнитѣ постановления на изборителния законъ. Ако седнемъ тѣй да тѣлкуваме изборителния законъ, тогава ще трѣбва да се плащатъ дневни само за днитѣ, въ които засѣдаваме. Между тѣмъ г. Димитровъ ви наведе този примѣръ: г. Министъръ-Прѣдседателътъ заяви, че кабинетътъ е въ оставка, отлагатъ се засѣданията за нѣколко дена — отлагането стана само за 6 дена, а то можепе да бѣде и за 60 дена — и народнитѣ прѣдставители получаваха дневни. Ясното поставяне на въпроса е поставянето му по слѣдующия начинъ: сесията трае два мѣсеца, отъ 15 октомврий до 15 декемврий; сега, по ваша инициатива, тя е продължена и ще трае до 15 мартъ; значи, отъ 15 октомврий до 15 мартъ нѣма прѣкъсване на сесията. Безсъмнѣно, нѣма нарушение на конституцията, ако рѣшимъ да не получаваме дневни за единъ, два или петъ дена, даже за всичкото врѣме, както не е никакво нарушение на конституцията, дѣто г. Гешовъ въ дѣйствителностъ не получава дневни, както г. г. министритѣ ако отъ родолубие би рекли че ще получаватъ заплатата си, но нѣма да получаватъ дневни. (Нѣкой прѣдставителъ: Тѣ не получаватъ дневни.) Та не е въпросътъ дали се нарушава законътъ, ако се не получаватъ дневни, а въпросътъ е дали ще бѣде нарушение, ако се получаватъ дневни. Ето защо тия двѣ възражения, които се направиха, не ги намирамъ доста силни. Ако се направи нѣкакъвъ упрекъ на г. Гешова, то е не затова, че се оспорява правотата на неговото сѣждение, но, може би, затова, че нѣкои сѣ си помислили, че бѣше по-добрѣ да не взема думата единъ човѣкъ, който и безъ това не получава дневни пари.

Въ подкрѣпление прѣдложението на г. Такева, азъ ви моля да подкачимъ засѣданията, колкото е възможно по-рано. Прѣдлага се да се подкачатъ тия засѣдания на 3 януарий. Напълно съмъ съгласенъ. Азъ бихъ помолилъ г. г. министритѣ да не настояватъ да искатъ да привършатъ работата си прѣди 10 януарий. Ако държавата е дошла дотамъ, шото отъ 3—10 януарий да се привърши всичката работа на министритѣ, азъ мисля, че нѣма да бѣдемъ въ такова положение, заради което има да ни завиждатъ. Ако виждате, че не е възможно да се почне работата на Събранието отъ 3-й, прѣдложете отъ 5-й, защото е рѣшено сесията да се продължи до 15 мартъ, защото дѣйствително имаме

сериозна работа да вършимъ въ началото на новата година, защото ще направимъ много лошъ ефектъ въ страната, ако бъдемъ принудени да продължимъ сесията и отъ 15 мартъ нататъкъ, и защото въ моитѣ очи ще бѣде по-лошъ ефектътъ, ако, като се съберемъ късно, въ послѣднитѣ 15 дена на мѣсець мартъ ние ще сме принудени да засѣдаваме въ ѣкой денъ, и два пкти на денъ, и тогава ние ще прѣдставимъ на българския народъ туй печално зрѣлище, че когато се гласуватъ закони, има 60 души въ Камарата, а когато се отваря вратата на ковчежничеството, всички сме на поста си! (Гласове: Браво! — Веселостъ.)

Прѣдседателътъ: Полагамъ на гласуване. Имаме два въпроса за разрѣшение. Първиятъ въпросъ е: до кой денъ да се продължи ваканцията на Народното Събрание. Има нѣколко прѣдложения. Г-нъ Министъръ-Прѣдседателътъ прѣдлага: засѣданията да се почнатъ отъ 10 януарий; същото прѣдложение има и отъ г. Никола Поповъ. Подирѣ, има прѣдложения за отъ 20 януарий, друго има за отъ 3 януарий, каквото е напр. прѣдложението на г. Такева и на г. Благоева. Ще туря на гласуване, първо, прѣдложението на г. Никола Поповъ.

К. Досевъ: Азъ имамъ прѣдложение: да се продължатъ засѣданията отъ 8 януарий. Присъединявамъ се къмъ прѣдложението на г. Министъръ-Прѣдседателя.

Прѣдседателътъ: Твоето е за отъ 8 януарий.

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Оттегля го!

Прѣдседателътъ: Тебѣ ти е зорѣтъ за дневнитѣ! (Смѣхъ.)

К. Досевъ: Моето прѣдложение бѣше: да се съберемъ на 8 януарий, а г. Министъръ-Прѣдседателътъ направи прѣдложение: да се съберемъ на 10 януарий. За да нѣма тази разлика, присъединявамъ се къмъ прѣдложението на г. Министъръ-Прѣдседателя що се касае до събирането ни.

М. Такевъ: Туритѣ на гласуване прѣдложението, което не изчерпва въпроса.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Какъ не изчерпва? (Глъчка.)

Прѣдседателътъ: Моля, тишина! Тогава ще турна на гласуване най-напрѣдъ прѣдложението на г. г. Такева и Благоева, които искатъ да се почнатъ засѣданията отъ 3 януарий. Които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Народното Събрание не приема.

Дѣто ще се каже, ще туря на гласуване прѣдложението за 10 януарий, тѣй като нѣма друго прѣдложение. Които приематъ да се съберемъ на 10 януарий, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Сега, щомъ е 10 януарий, този отпускъ се дава именно затова, защото има празници често въ туй врѣме. Биля и да гласуваме сега за дневни, трѣбва или не трѣбва, то е, както казватъ французитѣ, *поп sens*. Този отпускъ е именно за празниците. Другъ е отпускътъ, напр., който даде коалиционното министерство за сѣденето на министритѣ, то е съвсѣмъ друго. Дѣто ще се каже, ще го гласуваме. Тѣй като този отпускъ е на Събранието зарадъ празниците, то, които приематъ, че трѣбва да се плащатъ дневни пари, както се плаща...

А. Каранешевъ: Срамота е да вдигаме ржка за насъ! Вие сами казахте, че не трѣбва да се гласува.

Прѣдседателътъ: Това не е твоя работа!

Които приематъ, че трѣбва да се плащатъ дневни пари, да си вдигнатъ ржката. (Гласове: Болшинство! — Други гласове: Меншество!) Болшинство. Народното Събрание приема.

В. Статевъ: Меншество е. Да се гласува поименно.

Министъръ М. Сарафовъ: Съмнѣние има дали е болшинство или меншество.

Прѣдседателътъ: Кой заявява съмнѣние?

Министъръ М. Сарафовъ: Г-нъ Статковъ заявява.

В. Статковъ: Азъ заявявамъ, че при гласуването за дневнитѣ нѣмаше болшинство и трѣбва, съгласно правилника, да се провери.

Н. Шивачевъ: Г-нъ прѣдседателътъ обяви резултата и се свърши.

Министъръ М. Сарафовъ: Заявява се съмнѣние

Прѣдседателътъ: Тогава, които приематъ да се плащатъ дневни пари прѣзъ врѣме на ваканцията, да станатъ на крака. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Увѣрихте ли се, че е болшинство? Кой казваше, че е меншество?

Д-ръ Н. Геннадиевъ: (Къмъ г. Статкова.) Въ единъ мѣсець ни минута не сме ти видѣли сурата!

В. Статковъ: Нѣмамъ право да ме осмъждатъ, защото азъ не съмъ голтакъ да седя тукъ само за 20-тѣ лева!

Д. Благоевъ: Не ви е срамъ да демагогствувате! (Прѣрекания между крайната лѣвица и В. Статковъ. — Глъчка.)

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Мене не ме е срамъ да кажа, че съмъ голтакъ, но не съмъ далъ заявление

да ме обложатъ съ 30 л. патентъ! Такъвъ ли си ти богаташъ?

А. Каранешевъ: Моля г. министра да провѣри какъ е обложенъ г. Статковъ. Двама ортаци 30 л. плащатъ патентъ! (Глъчка.)

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Ще ви учите!

В. Статковъ: Когато казвамъ, че сте голтаци, не се адресирамъ къмъ Васъ, г-нъ Геннадиевъ!

Прѣдседателъ: Седнете долу, бе!

Г-да народни прѣдставители! Има отъ сѣдебнитѣ власти запоръ на дневнитѣ на нѣкои отъ нашитѣ депутати. Частно нѣкои отъ депутатитѣ, особено отъ тѣзи — какъ ги викатъ — юриститѣ, адвокатитѣ казватъ, че нѣматъ право да правятъ запоръ на дневнитѣ.

М. Такевъ: Иматъ!

Ц. Таслаковъ: Всѣки трѣбва да си плати!

М. Такевъ: Който яде въ гостилницата „Балканъ“, да си плати!

Прѣдседателъ: Чакайте малко! Азъ ви казвамъ, ако не рѣшите този въпросъ, касиерътъ не може да си нареди работата.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Този въпросъ, г-да народни прѣдставители, нѣма нужда да го рѣшава Народното Събрание. Процедурата ето каква е. Какъвто да е запорътъ, касиерътъ трѣбва да го приеме. Заинтересованата страна, ако мисли, че не подлежи на запоръ, да го обжалва прѣдъ сѣдилищата, по установения отъ закона редъ. Прѣдложението е безпрѣдметно; да се внуши на касиера да приема запоритѣ. (Гласове: Вѣрно! Добръ! Туй е право!)

Прѣдседателъ: Приема ли Народното Събрание, че запорътъ, който го прави сѣдебниятъ приставъ, има право... (Гласове: Да го прави? — Други гласове: Има право!)

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Не, не, позволѣте, г-нъ прѣдседателю! Г-нъ министърътъ е правъ, че не може тѣй да се постави въпросътъ: ние не трѣбва да разрѣшимъ, а сѣдилището трѣбва да разрѣши въпроса. Който мисли, че не е право, да се оплаче прѣдъ сѣдилището. Заради това не трѣбва да се гласува по този начинъ.

Прѣдседателъ: Азъ искамъ да знаа, мога ли да позволя на касиера да задържи паритѣ. (Гласове: Можете, можете; то е Ваша работа!)

Който приематъ, че мога азъ да позволя на касиера да задържи паритѣ...

Д-ръ Н. Геннадиевъ: Позволивате ли, г-нъ прѣдседателю? Да се гласува: които приематъ обясненията на г. Министра на Просвѣщенieto за достатѣчни и мѣродавни...

Прѣдседателъ: Дѣ да ги знаа? Азъ не знаа неговото прѣдложение. (Смѣхъ.)

М. Такевъ: Г-нъ Цанковъ! Най-добръ е Вие да се съвѣтвате съ г. Министъръ Радева. Той ще Ви каже, че това е така.

Прѣдседателъ: Азъ нѣмамъ нужда да се съвѣтвамъ съ г. министра, азъ се съвѣтвамъ съ Народното Събрание.

М. Такевъ: Тѣ сж юристи — ще Ви кажатъ.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Който приема даденитѣ обяснения отъ министра, да си вдигне ржката — тѣй да се гласува. (Гласове: Така!)

Прѣдседателъ: Които приематъ това обяснение, (Ц. Таслаковъ: Да секвестира.) да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Тукъ ви се раздаде единъ законопроектъ, но той свършено частнимъ образомъ е раздаденъ; проектъ, който официално ще се внесе, ще се внесе къмъ 20 януарий. Той е даденъ частно за проучване и, както обяснихъ, въ Народното Събрание ще направимъ една парламентарна комисия отъ всичкитѣ групи тукъ да го разгледаме наново. Ако нѣкои отъ г. г. народнитѣ прѣдставители иматъ мнѣние по нѣкои въпроси, моля частнимъ образомъ да го съобщатъ въ министерството. (М. Такевъ: Прието!)

Прѣдседателъ: Има нѣкои г. г. народни прѣдставители, които не сж се съобразили съ чл. 131 отъ конституцията, а именно, да дадатъ клетва прѣдъ Народното Събрание. Тѣй като сега нѣма врѣме за да викаме пона, затуй на 10 януарий, когато ще се съберемъ, тогава ще дойде свещеникътъ и, които не сж дали клетва, да бждатъ готови да дадатъ такава. (Гласове: Тѣй, тѣй! — Други гласове: 5 минути отидихъ!)

(Прѣдседателското мѣсто заема подпрѣдседателъ г. А. Франгя.)

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: Г-да! Да свършимъ поне съ интерпелацията! (Гласове: 5 минути отидихъ!)

И. Воденчаровъ: Азъ прѣдлагамъ да се вдигне засѣданието!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Сажзовъ има думата по интерпелацията. (Глъчка.)

Моля, тишина, г-да народни прѣдставители! (Гласове: Дайте 5 минути отдихъ! — Други гласове: Да се вдигне засѣданието!)

Г-да народни прѣдставители! Засѣданието се отлага до 10 януарий 1903 г., въ 2 часътъ по-диръ обѣдъ, съ дневенъ редъ, както бѣше на-реденъ.

А. Каранешевъ: Азъ прѣдлагамъ утрѣ да имаме засѣдание.

Министъръ-Прѣдседателъ Д-ръ С. Даневъ: На първо мѣсто — трето четене на законопроекта за измѣнение на закона за лова, второ четене на законопроекта за отчетността на бюджета и дру-гия дневенъ редъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-матъ този дневенъ редъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Засѣданията се вдигатъ.

(Вдигнати въ 5 ч. и 45 м. послѣ пладнѣ.)

Прѣдседателъ: **Д. Цанковъ.**

Подпрѣдседатели: { **А. Франгя.**
 { **Д-ръ А. Ходжевъ.**

Секретаръ: **П. Шоповъ.**

Началникъ на Стенографическото бюро: **Т. Гълъбовъ.**